

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**BELEDİYELERDE YEREL DEMOKRASİ VE KATILIM:
BEYLİKDÜZÜ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**İsmail YALÇIN
Y121218023**

**Siyaset Bilimi Ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı
Mahalli İdareler Ve Yerinden Yönetim Bilim Dalı**

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Celal Nazım İrem

Haziran, 2015

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Tezli Yüksek Lisans Programı Y1212.180023 numaralı öğrencisi **İsmail YALÇIN**'ın "TEMSİLİ DEMOKRASİ VE YEREL YÖNETİMLER: BEYLİKDÜZÜ BELEDİYE ÖRNEĞİ" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 26.05.2015 tarih ve 2015/11 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından *ayrıklığı* ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak *kabul* edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi :09/06/2015

1)Tez Danışmanı: Prof. Dr. Celal Nazım İREM

2) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Ercan EYUBOĞLU

3) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Uğur TEKİN

İsmail Yalçın
.....
Ercan Eyuboğlu
.....
Uğur Tekin
.....

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “ *BELEDİYELEERDE YEREL DEMOKRASİ VE KATILIM: BEYLİKDÜZÜ ÖRNEĞİ*” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (23/06/2015)

İsmail YALÇIN

ÖNSÖZ

Yüksek Lisans tezimin danışmanlığını üstlenen olumlu rehberlik ve kaynak teminindeki yönlendirmeleri ile çalışmama akademik boyutun kazandırılmasında desteklerini hiç esirgemeyen çok değerli Hocam Prof. Dr. Celal Nazım İREM'e ve beni daima cesaretlendiren aileme sonsuz teşekkür ederim.

Ayrıca, yüksek lisans tezimin son bölümünün olgunlaşması ve akademik boyutlara taşınmasına yardım ve kaynak temini esirgemedikleri için Beylikdüzü İlçe Belediye Başkanı Sayın Ekrem İMAMOĞLU ve diğer çalışan personellere teşekkürü bir borç bilirim.

Haziran, 2015

İsmail YALÇIN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER	ii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	vi
ÇİZELGE LİSTESİ.....	vii
ŞEKİL LİSTESİ.....	viii
ÖZET.....	ix
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Çalışmanın Konusu	3
1.2. Çalışmanın Amacı.....	3
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Demokrasi Kavramının Tanımı.....	4
2.1.1. Normatif Demokrasinin Tanımı.....	4
2.1.2. Ampirik Demokrasinin Tanımı.....	5
2.1.3. Normatif ve Ampirik Demokrasinin Ayrımı.....	6
2.2. Demokrasi Modelleri	7
2.2.1. Doğrudan Demokrasi Modeli.....	7
2.2.2. Temsili Demokrasi Modeli	8
2.2.3. Yarı Doğrudan Demokrasi Modeli	9
2.2.3.1 Referandum.....	10
2.2.3.2 Halk Vetosu.....	10
2.2.3.3. Halk Teşebbüsü.....	11
2.2.3.4. Temsilcilerin Azli.....	12
2.2.3.5. Çoğunlukçu ve Çoğulcu Demokrasi Modelleri.....	13
2.2.3.6. Çoğunlukçu Demokrasi.....	13
2.2.3.7. Çoğulcu Demokrasi.....	14
2.2.3.8. Katılımcı Demokrasi ve Tanımı.....	15
3. YEREL YÖNETİMLER	18
3.1. Yerel Yönetimler.....	18

3.2. Yerel Yönetim ve Demokrasi	19
3.2.1. Yerel Katılım.....	20
3.3. Belediyeler	23
3.3.1. Belediyenin Görev ve Yetkileri	25
3.3.2. Belediye Organları	26
3.3.2.1. Belediye Meclisi.....	26
3.3.2.2. Belediye Encümeni Görev ve Yetkileri	27
3.3.2.3. Belediye Başkanı Görev ve Yetkileri.....	28
3.4. İl Özel İdaresi.....	28
3.4.1. İl Özel İdaresi Organları.....	29
3.4.1.1. İl Genel Meclisi.....	29
3.4.1.2. İl Encümeni Görev ve Yetkileri	30
3.4.1.3. Vali Görev ve Yetkileri.....	31
3.5. Köy İdaresi	31
3.5.1. Köy İdaresi Görev ve Yetkileri	33
3.5.2. Köy İdaresi Organları.....	34
3.5.2.1. Köy Derneği	34
3.5.2.2. Köy İhtiyar Meclisi	35
3.5.2.3. Köy Muhtarı	37
3.6. Büyükşehir Belediyesi	37
3.6.1. Büyükşehir Belediyesi Görev ve Yetkileri	38
3.6.2. Büyükşehir Belediye Kanununda İlçe Belediyelerin Görevleri.....	39
3.6.3. Büyükşehir Belediyesi Organları	39
3.6.3.1. Büyükşehir Belediye Meclisi ve Görev ve Yetkileri	39
3.6.3.2. Büyükşehir Belediye Encümeni Görev ve Yetkileri.....	39
3.6.3.3. Büyükşehir Belediye Başkanı Görev ve Yetkileri	39
3.7. Belediyeler ve Temsil	42
3.7.1. Belediyelerde Seçmenler Tarafından Belirlenen Organlar	42
3.7.2. Belediye Başkanı.....	42
3.7.3. Belediye Meclisi	43
3.7.4. Belediye Encümeni	44

4. YEREL YÖNETİM VE KATILIM ÜZERİNE BİR İNCELEME	45
4.1.Beylikdüzü İlçesi.....	47
4.2 Beylikdüzü İlçe Belediyesi	49
4.3 Beylikdüzü İlçesinde Yerel Demokrasi Ve Katılım	49
4.3.1. Yasal Temsil ve Seçimler.....	49
4.3.1.1 Beylikdüzü İlçe Kent Konseyi	52
4.3.1.2 Beylikdüzü İlçe Komisyonları	53
4.1.1.3 Meclis Toplantıları	54
4.3.2. Yerel Temsil ve Seçimler.....	55
4.3.2.1 Beylikdüzü İlçe Belediyesi Yöre Halkı İle Buluşma ve Toplantılar.....	58
4.3.2.2 Halk Meclisleri.....	59
4.3.2.3 Mahalle Danışma Meclisleri	60
4.3.2.4 Danışma Kurulları	61
4.3.2.4.1. Eğitim Danışma Kurulu	61
4.3.2.4.2. Sağlık Danışma Kurulu	62
4.3.2.4.3. Ekonomik Gelişim Danışma Kurulu.....	63
4.3.2.4.4. Spor Danışma Kurulu.....	63
4.3.2.4.5. Kültür ve Sanat Danışma Kurulu	64
4.3.2.4.6. Çevre Danışma Kurulu.....	64
4.3.2.5. STK Buluşmaları.....	65
4.3.2.6. Beylikdüzü Belediyesi Tarafından Yapılan Ziyaretler	66
4.3.2.6.1. Esnaf Ziyaretleri.....	67
4.3.2.6.2. Alış Veriş Merkezi Ziyaretleri (AVM Buluşmaları).....	67
4.3.2.6.3. Pazar Yeri Ziyaretleri.....	67
4.3.2.6.4. Cuma Namazı Çıkışı Buluşmalar.....	768
4.3.2.6.5. Hane Ziyaretleri	68
4.3.2.6.6. Fabrika Ziyaretleri.....	68
4.3.2.6.7. Cami Cemaatleri İle Toplantılar	69
4.3.2.6.8. Site Sakinleri İle İstişare Toplantıları	69
4.3.2.6.9. Engellilere Yönelik Toplantılar.....	769

4.3.2.6.10. Özel Gün ve Hafta Toplantıları.....	70
4.3.2.6.11. Halkın Belediye Yönetimine Katılımın Değerlendirmesi.....	70
SONUÇ	72
KAYNAKLAR	74
KANUNLAR	77
EKLER	80
ÖZGEÇMİŞ	108

KISALTMALAR

A.G.E	:Adı Geçen Eser
ABD	:Amerika Birleşik Devletleri
AVM	:Alış Veriş Merkezi
BLD	:Belediye
ÇEV	:Çeviren
KOBİ	:Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
LPG	:Liquifed Petroleum Gas (Sıkıştırılmış Petrol Gazı)
STK	:Sivil Toplum Kuruluşu
TDK	:Türk Dil Kurumu
TOAİE	:Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü
VB	:Ve Benzeri

ÇİZELGE LİSTESİ

SAYFA

Çizelge 1.1: Nüfusa Göre Belediye Meclis Üye Oranı.....	28
Çizelge 2.1: İlçe Belediyelerince İl Genel Meclisine görevlendirilen meclis üye sayısı.....	31
Çizelge 3.1: Köy ihtiyar meclisi üye sayısı	37

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.1: Katılımcı Demokrasi ve Diğer Demokrasi	1

BELEDİyelerDE YEREL DEMOKRASİ VE KATILIM: BEYLİKDÜZÜ ÖRNEĞİ

ÖZET

Ülkemizde belediyelerin model olarak uyguladığı yerel demokrasi ve katılım, demokrasiye sosyal bir boyut kazandırmış ve demokrasi sürecinin önemli bir noktaya gelmesini sağlamıştır. Bu çalışma yerel demokrasi kavramının uygulamadaki ve teorideki karşılığı hakkında bilgi vermeyi amaçlamış, bu kavramın “katılım” ile doğrudan kurduğu ilişkiye dikkat çekerek ortaya çıkan matrikse vurgu yapmıştır.

Belediyeler yerel yönetimler olarak demokrasinin ve katılımın gözlemlenebileceği en önemli kamu örgütü yapılanmasıdır. Yurttaşların doğrudan katılımını temsil etme fonksiyonuna sahip olan belediyeler, siyasi, hukuki ve tarihi süreçlerden etkilenmiş ve çeşitli farklılıklar ve gelişim ivmesi ile şu anki halini almıştır. Bu çalışma belediyelerde önemli bir hale gelen yerel demokrasi ve katılım kavramlarını Beylikdüzü Belediyesi özelinde incelemiş ve yerel demokrasinin temelini oluşturan ana strüktür açısından ele almıştır.

Anahtar kelimeler: Yerel Demokrasi, Normatif Demokrasi, Ampirik Demokrasi, Yerel Yönetim, Katılımcı Demokrasi, Belediye, Beylikdüzü İlçesi.

**LOCAL DEMOCRACY AND PARTICIPATION:
IN SPECIAL BEYLIKDUZU MUNICIPALITY**

ABSTRACT

In our country as a model of local democracy and participation added a new social dimension to democracy and the democratic process and provided to keep coming to an important point. This study has aimed to provide information about the concept of local democracy in practice and theory and emphasized it's the concept of "participation" by drawing attention to its relationship directly with the resulting matrix.

Municipalities as a local government can be observed, that participation and democracy are structured the most important public organization. the municipalities, who represent the direct participation of citizens, has taken the current state after they are affected political, legal and historical differences and the development of a variety of processes. This study examined local democracy and participation that have become important concepts in municipalities in special Beylikdüzü Municipality and formed the basis of local democracy in terms of the main structure.

Key words: local democracy, normative democracy, emprirical democracy, local government, participatory democracy, municipality, city of Beylikdüzü.

1. GİRİŞ

Yerel yönetimler, demokrasinin varlığının kanıtını oluşturan en önemli kamu örgütü yapılanması ve kamu gücüne yurttaşların doğrudan katılımını temsil eden fonksiyonel bir öneme sahiptir. Tarihi süreçte siyasal sistemler ve yönetim biçimleri diğer bütün yapılar ve sistemler gibi değişim göstermektedir. İnsanlar birbirlerinin yaşamları içinde etkileşim halinde oldukları ve paylaştıklarından dolayı siyasal sistemlerin gelişimi her zaman değişmektedir. Çalışma'da anlam ve kavram bütünlüğünün korunması nedeniyle yerel yönetim kavramı kullanılmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 123. madde'sinde mahalli idareler kavramı kullanıldığından dolayı kanun ve yönetmelik ile ilgili alıntılarda mahalli idare ve mahalli yerinden yönetim kavramı değiştirilmeyecektir.

Yerel müşterek ihtiyaçların karşılanması ve yerinde çözüme kavuşturulmasını hedefleyen yerel yönetimler, merkezi yönetimle ortak gördüğü kamu yönetimini sosyal yaşamda yer alan değişimlerin temelinde demokratik yönetim sürecinin önemli bir parçası haline gelmiştir. Yerel yönetimlerin bu durumu toplumların tarihsel süreçlerine bağlı kalarak ve egemenliğin temeli olarak halkın yönetime katılımı ve yerel yönetimlerin özerkliği günümüz demokrasi sistemlerinin önemli bir parçası haline getirilmiştir. Yerel demokrasi bütün yönleri ile ulusal demokrasiden ayrılmayacak bir bütün ve onun en önemli çıkış noktasıdır. Globalleşme sonucunda kamu yönetiminin işlevlerini yeniden irdelenmesi ve yeni kamu yönetimi anlayışına uygun yerel yönetim anlayışının gündeme gelmesine sebep olmuştur. Globalleşme ile beraber teknolojinin de hız kazanmasından kaynaklı yönetim kavramı ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda halkın temsilci seçiminden sonra temsilcilerin karar alma sürecinde etkili olabilmeleri için sivil toplum kuruluşları, kurullar ve konseyler gibi sivil örgüt yapıları çıkmıştır. Bu örgüt yapıları toplumun güçlendirilmesini hedefleyen niteliklere sahip olmaktadır. Yerel yönetimlerin temel ilkelerinden olan ve yeniden düzenlenme ihtiyacı duyulan katılımçılık, şeffaflık, hesap verilebilirlik, etkinlik ve tutarlılık gibi ilkeler yeni bir yerel

yönetim çizgisi oluşturmaya başlamıştır. Yeni yönetim çizgisi ile beraber bu uygulamalarında zamanla önem kazandığı görülmektedir. Halk tarafından benimsenen uygulamalara katılımların giderek artması nedeniyle yerel yöneticiler ilkesel, katılımcılık ve demokrasi adına bu uygulamaların gerçekleştirilmesinde önemli çabalar sarf etmektedirler. Temsili demokrasi sisteminin işlemediği bazı zamanlarda halkın yönetime katılım araçları ile çözümlenmeye çalışılması katılımcılık ilkesinin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Belediyelerde yerel demokrasiyi ve yerel katılımı artırmak için yerel yönetime katılım beylüdü ilçe belediyesi alan çalışması olarak incelenecektir. Sürekli değişen global düzende insanlar müşterek ihtiyaçlarını belirlemek ve yerel yönetimlerce alınacak olan kararlarda söz sahibi olabilmek için birey odaklı bir yönetime katılım tarzı ortaya çıkmıştır. Zaman ilerledikçe merkezin hiyerarşik sert yönetiminin bırakılarak yerel merkezli bir yönetim tarzı izlenmektedir. İnsanlar ortak ihtiyaçlarını belirlemek için en yakın kamu yönetimi yerel yönetim birimleridir. Bir yerel yönetim birimi olan belediyeler aracılığı ile halka daha kaliteli hizmet sunulmaya çalışılmaktadır. Belediye yönetimleri de yöre halkının yönetime katılımını sağlamak için çeşitli yasal mekanizmalardan (İlçe Kent Konseyi, Halk Meclisleri, Danışma Kurulları, İlçe komisyonları, vb.) yararlanmaktadırlar. Bu mekanizmalarla halkın belediye yönetimine katılımını daha da artırmayı amaçlamaktadırlar. Bazı mekanizmalar yeteri kadar halkın ve diğer sivil toplum örgütlerinin dikkatini çekmekte zorluk yaşamaktadırlar.

Yüksek Lisans tez çalışması üç bölümden oluşacaktır. Tezin birinci bölümünde demokrasi kuramının tarihi süreci ve genel tanımları yapılacaktır. Demokrasinin bilim açısından ampirik ve normatif yaklaşımları incelenecek ve ayırımından söz edilecektir. Günümüzde geçerliliği olan, önemli demokrasi modellerinden doğrudan demokrasi, temsili demokrasi, yarı doğrudan demokrasi, çoğunlukçu ve çoğulcu demokrasi, katılımcı demokrasi modellerini ele alarak çalışmaya başlanacaktır. Bu demokrasi modellerinin alt başlıkları

da katılımcı ve yerel demokrasinin incelenmesi adına sade bir şekilde irdelenmeye çalışılacaktır. Tezin ikinci bölümünde ise Türkiye'deki yerel yönetimlerin tarihsel gelişimi, yerel yönetimlerin kavramının tanımı çeşitleri, yerel yönetim birimlerinin tanımı ve işlevleri, yerel yönetim ve demokrasi, anayasadaki yeri ve yerleri, yerel katılım, belediyelerde temsil, açıklanacak ve beylikdüzü ilçe belediyesi örneğinin konularla ilişkilendirilmesi yapılacaktır. Son bölümde ise beylikdüzü ilçesinin tarihi, demografik yapısı ve coğrafi özellikleri açıklanacaktır. Bunlarla beraber beylikdüzü ilçe belediyesinin kuruluşu ve kuruluşundaki yasal dayanaklardan söz edilecektir. Beylikdüzü ilçe Belediyesi'nin yerel demokrasi ve yerel katılım açısından yapılacak olan alan çalışması ve araştırması değerlendirilecek ve sonuç kısmında ayrıntılı bir şekilde irdelenecektir.

1.1. Çalışmanın Konusu:

Çalışmanın konusunu yerel demokrasi ve yönetime katılım oluşturmaktadır. Demokrasi, yerel demokrasi, yerel yönetim ve katılım kavramları çalışma konusunun temelini oluşturmaktadır. Bu kavramlar çerçevesinde incelenecek olan çalışma, yerel demokrasilerde katılımı biçimlendiren öğeleri incelemeyi konu edinmiştir.

1.2. Çalışmanın Amacı

Bu çalışma, belediyelerde yerel demokrasi ve katılım olgularını incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu çerçevede, yerel demokraside yerel yönetime katılımı artırmak için yapılan bu çalışma, Beylikdüzü ilçe belediyesi örnek alınarak yapılmıştır.

DEMOKRASİ VE MODELLERİ

2.1. DEMOKRASİ KAVRAMININ TANIMI

Demokrasi, en kısa ve öz tanımı ile halkın kendi kendini yönetmesi olarak kabul edilse de, birçok bilim insanı tarafından farklı tanımları da yapılmaktadır. Bu tanımlara baktığımızda, demokrasinin genel kabul gören kalıplaşmış bir tanımı bulunmamakla beraber gün geçtikçe bu tanımlara yenileri eklenmektedir. Demokrasi tanımını tarihte ilk kez yapan kişi Aristoteles olarak kabul edilmektedir. “Demos” eski Yunancada halk, halk kitlesi veya yurttaşların topluluğu, “kratein” ise; egemen olmak, iktidarı kullanmak ve yönetmek anlamını ifade etmektedir (Dursun, 2012, s.165). Abraham Lincoln’un tanımına göre demokrasi, “halkın halk tarafından halk için yönetimidir” bu tanımların hepsinde önde çıkan demos kavramının kapsamı tam olarak belli olmamakla birlikte sürekli bir şekilde değişikliğe uğramaktadır. Bundan dolayı demokrasi kavramının yukarıda belirtildiği gibi tam bir tanımı oluşmamış olmasıyla birlikte gün geçtikçe yeni tanımlar da bilim dünyasına kazandırılmaya çalışılmaktadır (Dursun, 2012, s.165).

Tarihten bugüne geçirmiş olduğu süreç ve bilim insanlarının da etkileri ile birlikte demokrasi zaman içinde Normatif ve Ampirik demokrasi olmak üzere iki ayrı şekilde ele alınmaya başlamıştır.

2.1.1. Normatif Demokrasinin Tanımı

Normatif demokrasi, olması gerekeni ve bir amacı yansıtmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda yönetimin ve rejimin tam manası ile demokratik olabilmesi ve bu anlayışı sürdürebilmesi için halkın bütün taleplerini yerine getirmesi gerekmektedir. Sosyal halkın içinde çeşitli etnik gruplara, dine ve farklı düşüncelere sahip olan kişiler ve topluluklar mevcut olabilmektedir. Bu çeşitlilik içinde bireylerin her birinin çok çeşitli talep ve arzuları olacaktır. Dolayısıyla bir bireyin talep ve arzuları diğer bireylerin talep ve arzularını olumsuz bir şekilde etkileyebilir. Arend Lijphart’ın söylediği gibi, “böylesine halkın eğilimlerine tam olarak uyan bir yönetim hiçbir zaman olmamıştır ve belki de hiç olmayacaktır” (Gözler, 2004, s.112).

Demokrasinin bu şekilde tanımlanması uygulama alanında imkansızlık yarattığı için gerçek bir demokrasiden bahsetmek mümkün olamamaktadır. Bu nedenle normatif demokrasi teorisinin yanında bir başka teori daha gündeme gelmiştir. Bu teori Ampirik demokrasi teorisidir.

2.1.2.Ampirik Demokrasinin Tanımı

Normatif demokrasinin uygulama alanındaki tartışmalar karşılık olarak ortaya atılmış bir teoridir. Ampirik demokrasi, normatif demokraside olduğu gibi olması gerekene değil, hazır ve uygulamada olan demokrasiyi ele almaktadır. Mevcut rejimlerin, halkın ortak özelliklerinin neler olduğunu dikkate alarak oluşturdukları demokrasi teorisidir. Bu durumda kısmen de olsa uzun bir dönem içinde belirli bir yurttaş topluluğunun talep ve arzularına cevap verebilmektir. Robert Dahl, ampirik demokrasi rejimini ideal demokrasi rejimlerinden ayırt etmek amacıyla bu rejim şekline “poliarşi (*polyarchy*)” adını vermektedir (Gözler, 2004, s.112). Bu bağlamda var olan bir rejimin, kısmen fazla olan bir yurttaş topluluğunun uzun bir süre içinde taleplerine cevap verebilmesi için şu altı özellik veya şartı taşıması gerekmektedir (Gözler, 2004, s.113):

- Mevcut siyasal makamların seçimle iş başına gelmesi gerekmektedir.
- Bu seçimler belirli sürelerle tekrarlanmalıdır.
- Seçimler serbest bir şekilde yapılmalıdır.
- Seçimlerde birden fazla parti yer almalıdır.
- Muhalefette olan partinin iktidar olma şansı olmalıdır.
- Temel kamu hakları tanınmalı ve bu haklar güvence altına alınmalıdır.

Ampirik demokrasiye göre, ancak bu şartları yerine getiren siyasal bir rejim demokratik olarak kabul edilebilmektedir. Genel olarak bakıldığında belirlenen bu şartlar basit ve geri kalmış gibi görünmektedir. İstenilen demokrasinin toplumda yaşayan her bir bireye hitap edebilmesi için bu basit şartlardan çok daha önemli niteliklere sahip olması gerekmektedir. Yine de sıralanan bu şartlar demokrasi rejiminin en uygun, en ideal, en vazgeçilmez ve en az seviyedeki şartları olarak ampirik demokrasi adına kabul görmektedir. 1950’li

yıllardan sonra birçok Avrupa ülkesi, ampirik demokrasi teorisini benimsemiş ve uygulamıştır.

2.1.3. Normatif ve Ampirik Demokrasinin Ayrımı

Yukarıda da anlatıldığı gibi normatif demokrasi, disiplinsel olarak amaca, hedefe uygun, gerekeni yapan bir ideal peşinde koşan ve zamanın değişkenlerine aldırış etmeden halkın talep ve arzularını zaman içinde kayba uğratan belirli bir süre geçtikçe halkı demoralize eden bir teori biçimi olarak kabul edilmiştir. Bazı zamanlarda kabul görmüş ama son yıllarda normatif demokrasinin alternatifi olarak ampirik demokrasi ortaya çıkarılmıştır.

Ampirik demokrasi, ideal anlamda demokrasiyi değil bu ideale genel olarak yaklaşan, asıl olan ve kabul gören demokrasilerdir. Ampirik demokrasi uzun vadede belirli bireylerden oluşan sosyal bir toplum içindeki çoğunluğun talep ve arzularını kabul eden gerekli şekilde uygulamaya koyan zamanın aşımına seçimler ve halkın istekleri ile karşı duran bir demokrasi teori biçimidir. Normatif ve Ampirik demokrasilerin en ince ayırım noktası ise normatif demokrasi olması gerekeni, katı bir şekilde uygulamaya çalışırken ampirik demokrasi olanı daha şeffaf bir biçimde ele alarak demokrasi terimini ve uygulamalarını istenilen demokrasiye daha yakın veya uzak hale getirmektir (Gözler, 2004, s.113).

Bilimsel ve küresel olarak bazı etkenlerle beraber sürekli değişen genel kabul görmüş normatif demokrasi yerine ampirik demokrasinin kabul görmesi düşünülmektedir. O halde demokrasiyi son olarak şu şekilde tanımlamak mümkündür; Demokrasi, Belirli ve düzenli aralıklarla tekrarlanan etkin birer siyasal makamların birden fazla siyasi partinin seçimlere katıldığı aynı zamanda muhalefetin de iktidara gelme olasılığının olduğu, seçimlerin serbest bir şekilde yapıldığı, temel kamu haklarının verildiği ve bu hakların güvence alındığı bir rejimdir.

2.2. DEMOKRASİ MODELLERİ

Normatif ve ampirik demokrasilerde demokrasi modellerinden söz etmek mümkün olmayabilir. Demokrasinin olduğu eski Yunandan bu tarafa süregelen demokrasi fikri ve uygulamasında yazım zorlukları oluşmuştur. Oluşum veya sistemlere bakıldığında tam anlamı ile birbirinin karşıtı olan niteliklerle ve özelliklerle karşı karşıya gelinmiştir. Kendilerine demokrasi adı veren kuruluş, işleyiş ve temel nitelikler bakımından karşılaştırıldığında kabul edilemez eşitsizlikler söz konusudur. Demokrasi ile bağdaşmayan ama kendini demokrasi diye adlandıran birçok örnekler oluşmuştur. Bu gerçek fikir ve uygulamada demokrasi birikiminin farklı modeller arayışına sürüklenmesi ve birbirinden ayrı durumlarda olduklarını belirtmesi bakımından zorunlu olduğunu ortaya çıkarmıştır.

2.1.1. Doğrudan Demokrasi Modeli

Bu demokrasi modelinde halkın direkt olarak yönetime katılması söz konusu olmakla beraber egemenliği bizzat kendileri için doğrudan doğruya kullandıkları yönetim şeklidir. Doğrudan demokraside alınan tüm kararlar vatandaşlar tarafından aracı veya temsilci olmadan direkt alınır ve tam alınan kararlarda herhangi bir dengesizlik ve değişkenlik oluşmaz. Bununla beraber halkın halk tarafından yönetilmesini ön gördüğü açıkça belirtilir. Bu bağlamda doğrudan demokrasi modeli demokrasinin idealliği bakımından bu amaca ve hedefe en yakın olanıdır. Fakat günümüzde nüfus yoğunluğunun sanayi ve hizmet bölgelerinde toplanması ile bireyleri organize edilebilecek bir durum söz konusu olamamaktadır. Ülkeler büyüdükçe ve genişledikçe farklı şehirlerde yaşayan yurttaşların durumları göz önüne alındığında halkın ulusal seçimlerde oy kullanabilmeleri için merkez şehre gelmeleri zor hale gelmiştir. Oy kullanma sırasında yaşanan bu sıkıntı ve ortaya çıkan kayıp oylar, doğrudan demokrasi sisteminin niteliğine ve niceliğine zarar vermeye başlamıştır. Bu durum doğrudan demokrasi modelinin uygulanmasında çok büyük zorluklar çıkarmaktadır. Doğrudan demokrasi sistemi, bu anlamda gelişmesi ve uygulanması zor bir duruma gelmiştir. Doğrudan demokrasi modelinin uygulanabilmesi için eski Yunan yönetimlerindeki gibi şehir devletlerinin

oluşması gerekmektedir. Bunun için nüfus yoğunluğunun az, kültür bakımından farklılık göstermeyen bir sosyal toplumun olması, her bireyin ya da her ailenin zenginlik ve maddi durum derecelerinin hemen hemen aynı olması gerekmektedir. Bu unsurların günümüzdeki devlet yönetimlerinin her birinde uygulanması söz konusu olmayabilir.

Dursun (2012)'a göre bu durum bilgi ve teknoloji çağını yaşayan küresel dünyada internet aracılığı ile yeni bir sistem geliştirilerek çözüme ulaştırılabilir. İnternet aracılığıyla doğrudan demokrasi sistemini yeniden yapılanması ve uygulanması sağlanabilir. Özellikle gençler arasında sosyal medya ve internet kullanımının son derece etkin biçimde yaygınlaştığı bilinmektedir. İnternet demokrasisi ile yeniden doğrudan demokrasiye geçiş sağlanabilir. İnternetin siber güvenlik önlemlerini aldıktan sonra daha rahat ve kaliteli bir şekilde doğrudan demokrasi modeli ile yönetime yakın ve ideal bir anlayış kazandırılabilir. Ancak Dursun (2012) internet aracılığı ile seçim ilkeleri arasındaki gizli oy ilkesinin korunmasında sıkıntılar yaşanabileceğine de dikkat çekmektedir (Dursun, 2012, s.189-190). İlerleyen teknoloji ile beraber Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yaptığı çalışmalarda demokrasi ve katılımcılık adına e-devlet ve e-belediye sistemleri oluşturulmuştur.

2.2.2. Temsili Demokrasi Model

Temsili demokrasi, halkın olan egemenlik hakkını, yine halkın seçtiği kişi veya kurullar tarafından kullanılmasına izin verilmesi temsili demokrasi modelini oluşturmaktadır. Bu modelin temelini oluşturan temsil kavramı öncelikle özel hukuka ilgili bir kavram olduğu vurgulanabilir. Başkaları adına irade açıklayarak işlem yapabilme yetkisini ifade etmektedir. Bu açıdan bakıldığında bireyler kendi yetkilerini kullanmak üzere yine kendilerinin seçtiği temsilcilerle iktidar yetkisini vermekle, kendi adına bu kararları alma şeffaflığını göstermektedir (Dursun, 2012, s.191).

Seçilmiş olan kişiler, egemenliğin gerçek sahibi olan millet adına yine milletten aldığı yetkiyi kullanır ve millete karşı sorumludurlar. Seçildikten sonra seçmenler kendilerini seçenlere karşı değil, bütün yurttaşlara karşı

sorumludurlar. Bu yönetim sisteminin oluşumu ancak yönetilenlerin düzenli adil ve rekabetçi seçimlerde oy vermeleri, temsilcilerini belirlemeli ve siyasal iktidarın temsilciler tarafından kullanılması ile mümkün olabilir. Dürüst, adil ve rekabetçi bir seçim olmadan yönetilenlerin kendi temsilcilerini seçmeleri mümkün olmayabilir ve dolayısıyla siyasal sistem ve demokrasi kesintiye uğrayabilir. Bu bağlamda seçimlerde temsili demokrasi modelinin en önemli ayaklarından bir tanesi seçim sistemi olarak kabul edilmektedir. Temsili demokraside çeşitli mekanizmalarla halkın yönetime katılımı sağlanabilir.

Temsili demokrasi modeli bir bakıma halkın yönetimi kullanmak üzere temsilcilerine vekâlet verdiği bir yönetim şekli olarak da kabul edilebilir. Halk kendileri yerine karar vereceklerin bir bakıma kamuya görevlendirecek kişi veya kurulların seçim yarışına katılan siyasal partiler aracılığı ile seçerler. Bu demokrasi modelinde halkın tamamı yönetime katılmak veya kararlara ortak olmak zorunda değildir. Siyasal partiler bu konuda demokrasinin en önemli ayaklarından bir tanesini daha oluşmaktadır. Temsili demokrasi ilk önce Büyük Britanya'da sonra Batı Avrupa'da sonra da kuzey Amerika'da olmak üzere bütün dünyaya yayılmış ve uygulanabilirliği hala devam etmektedir. Türkiye'de geçerli olan temsili demokrasi modeli halen devamlılığını sürdürmekle beraber kısmen referandum gibi katılımcı mekanizma türleri kullanılarak yarı doğrudan demokrasi modeline geçilip ve istenilen elde edildiğinde temsili demokrasiye geçilebilmektedir (Bingöl, 2012, s.130).

2.2.3. Yarı Doğrudan Demokrasi Modeli

Yarı doğrudan demokrasi modelinde temsili demokrasi sisteminde olduğu gibi yurttaşlar yine adil, dürüst ve düzenli seçimlerle kendi temsilcilerini seçmektedirler. Bu temsilciler siyasal iktidar yetkilerini seçmenler adına kullanmaktadır. Yarı doğrudan demokrasilerde halk, zaman zaman egemenliğin kullanılmasına doğrudan doğruya katılabilmektedir. Fakat bu konuda yönetilenler adına yetkiyi kullanma hakkına sahip değildirler. Yurttaşlar bazı yetkileri temsilcilere devretmemekle beraber kendi ellerinde tutmaktadırlar. Kendi egemenliklerini hem seçtikleri temsilcilerle beraber hem

de kendileri kullanmaktadırlar. Bu demokrasi modelinde seçimler dışında halkın yönetime katılmasını ve farklı konularda son sözü söylemesini sağlayan bazı aracı uygulamalar ve kurumlar bulunmaktadır. Bunların bazıları referandum, veto, halk teşebbüsü ve temsilcilerin azli gibi kurumlar ve uygulamalar olarak sıralanabilir.

2.2.3.1. Referandum

Halkın kendi seçtiği temsilcilerinin yaptığı yasalara ve aldığı bazı kararlara uygulanabilir hale gelmesi için son kararın halka bırakılması, halkın onayına sunulması sonucunda halk tarafından onanırsa yürürlüğe imkân veren bir uygulamadır. Anayasaların ve kanunların yapılmasında değiştirilmesinde veya bazı önemli kararların alınmasında halkın seçtiği temsilcilerin kararı yeterli görülmediğinde bu konularda nihai kararı halkın vermesi fikrine dayanır. Halk oylaması (referandum) yolu ile yurttaşlar belirli konularda karar mercii olabilirler. Kendi ellerinde tuttukları egemenliği kendi refahları için temsilcilere ortak olup son kararın ellerinde olduğunu vurgulayarak katılımcılıkla birlikte sistemin çalışmasına yardımcı olabilirler. Yani bazı konularda kendi yetkilerini doğrudan kullanıp temsilciler tarafından yapılan yasaların en son karar mekanizması yine kendileri olurlar. Referandum zorunlu veya ihtiyari olabilir (Dursun, 2012, s.194). Bazı kanunların yürürlüğe girmesi için referandum yolu ile halkın onayı gerekli ise bu zorunlu referandumdur. Bir kanunun ya da kararın halk oylamasına parlamento tarafından götürülmesine temsilcilerin isteğine bırakılmış ise ihtiyari referandumdur.

2.2.3.2. Halk vetosu

Halk vetosu, halkın seçtiği temsilciler tarafından kabul edilmiş kararlara egemenlik ve iktidar yetkilerinin asıl sahibi olan halk tarafından kullanılan itiraz veto hakkı olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda yasama organınca yapılması ön görülen kamusal hizmet, halk tarafından kabul görmemektedir. Halk vetosu, referandum durumundan farklıdır. Referandum, yürürlüğe konulmak istenen kanunun, önce halk oylamasına sunulması işlemidir. Halk vetosunda ise, yürürlükte olan bir kanun söz konusudur.

Halkın mutlak seçimleri dışında siyasi yönetime katılması ile iktidar da her zaman söz sahibi olduğu ve halk kendi egemenliğini tamamen seçilmiş olan temsilcilere bırakmadığı görülmektedir. Gerektiğinde halkın devlet yönetimine katılabilme hakkı her zaman var olabilmektedir. Halk vetosu aracı uygulaması çok yaygın olmamakla birlikte İsviçre'nin bazı kantonlarında ve Amerika Birleşik Devletlerinin de bazı eyaletlerinde uygulanabilirliği görüşmüştür (Dursun, 2012, s.194).

2.2.3.3. Halk Teşebbüsü

Kamunun tercihlerini belirlemenin bir başka yolu da initiative (halk teşebbüsüdür). Burada halk, temsilcilerin aracılığı olmaksızın bizzat kanun teklifinde bulunur. Halk, kanun teklifi hazırlayıp sunarak, kamusal kararlara dair tercih ve istelerini belirtmiş olur. Halk teşebbüsü kurumu halen başta Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve İsviçre olmak üzere gibi birçok ülkede uygulanmaktadır. Halkın direkt kanun teklifinde bulunabiliyor olması, yarı doğrudan demokrasileri temsili demokrasilerden ayıran en önemli farklardan biridir. Bu kanun teklifini halk imza toplayarak ve değişik alternatiflerle hazırlayabilirler. Halk teşebbüsü ile gündeme gelen kanun teklifi, parlamento tarafından benimsenmese bile, yasalaşabilmektedir.

Halk teşebbüsü şeklinde hazırlanan kanun teklifi, “tasarılı teklif” ve “tasarısız teklif” olarak 2 farklı türde olabilmektedir. Tasarısız kanun teklifinde halk, yürürlüğe girmesini istediği kanunun genel olarak konu başlığını ve içeriğini meclise bildirir. Meclis kendisine sunulan tasarısız kanun teklifini zorunlu bir şekilde kabul eder ve istenilen biçimde bir kanun metni hazırlar. Hazırlanan bu kanun, meclis üyeleri tarafından oylama sonucu kabul edilebileceği, halkoyuna da gidilebilir. Kısaca, halk teşebbüsü ile meclise sunulmuş olan tasarısız kanun teklifinin, meclis tarafından reddedilmesi söz konusu olamaz; ancak parlamento üyeleri eğer gerekli görürlerse kanunu yürürlüğe koymadan önce halk oylamasına sunabilirler. Tasarılı kanun teklifinde ise, teşebbüste bulunan halk, bir araya gelerek, belli maddeler altında hazırlanmış bir kanun teklifi

hazırlar. Meclis kendisine gelen kanun teklifini belirli bir süre içerisinde incelemek ve olumlu veya olumsuz bir karara bağlamak zorundadır. Eğer meclis belirlenen süre içerisinde kanun teklifini görüşerek bir karara bağlamazsa halkoyuna başvurabilir. Halk oylamasında çıkan karar kesin kabul edilir. Ancak parlamento, halk tarafından verilen bu kararı benimsemez ise, aynı konuda başka bir kanun tasarısı hazırlayarak tekrar halkoyuna gidebilir. Bu aracı uygulama ise yarı doğrudan demokrasi modelinde siyasal rejimler tarafından fazla kullanılan bir uygulama değildir. Ancak bazı federe devletlerde uygulanmaktadır.

Yarı doğrudan demokrasinin referandum, halk vetosu ve halkın teşebbüsü gibi aracı kurumlarla uygulamada olması siyaset bilimi ve demokrasi teorisi bakımından egemenliğin ve siyasal iktidarın gerçek sahibi olan yurttaşların, belirli kurallar ve düzenlemelerle birlikte yönetim sürecine katılması, iktidarını seçtiği temsilcilerle paylaşması ve iktidarı geçici olarak kullanan kadroların siyasi denetimine imkân vermesi açısından önemli görülmektedir.

2.2.3.4. Temsilcilerin Azli

Halkın çalışmalarından memnun olmadığı temsilcileri görevden alabilmesine olanak sağlayan yarı-doğrudan demokrasi mekanizması uygulama türüdür.

Temsilcilerin azli, iki ayrı boyutu olan yarı doğrudan demokrasi mekanizmasıdır. Birincisi, tek seçilmiş belediye başkanları veya milletvekilleri için bireysel boyutta (bireysel azil usulü) uygulanabilir. İkincisi, ülkedeki parlamentonun veya yerel meclislerin görev sürelerini tamamlanmadan halk tarafından hepsinin azledilmesi (kolektif azil usulü) şeklinde uygulanabilir. Kolektif azil usulünün uygulanması için İsviçre örnek verilebilir. Yarı-doğrudan demokrasi mekanizması İsviçre'nin kantonlarında yaygın bir şekilde uygulanabilirliği görülmektedir.

Bireysel azil usulü Amerika Birleşik Devletlerinin (ABD) bazı eyaletlerde uygulanabilmektedir. Bu sistem bazı Avrupa ülkelerinin anayasalarında da yer almaktadır. Slovakya bu ülkelerin içinde yer almaktadır. Slovakya

Anayasası'nın 106'ncı maddesine göre Cumhurbaşkanının yasal görev süresi bitmeden önce referandumla görevine son verilebilir. Bunun için milli parlamentodaki üye tamsayısının en az 3/5'i oranındaki çoğunluğun talebi üzerine bir referandum süreci başlatılabilmektedir.

Halkın kendi isteği ile seçtiği temsilcileri istediği verimi alamayarak veya memnun kalmayarak temsilcilerin görevden alınmasına olanak sağlayan bir yarı doğrudan uygulama aracı olarak görülebilmektedir. Bu uygulama aracı ile temsilciyi görevden alırlar ve yerine yine kendilerinin seçtiği bir temsilciyi göreve getirebilirler. Türkiye'de yarı-doğrudan demokrasi modelinin çalışan mekanizmaları arasında sadece referandumun uygulanmakta olduğu görülebilmektedir (Gözler, 2004, s.125).

2.2.3.5 Çoğunlukçu ve Çoğulcu Demokrasi Modelleri

Demokrasinin tanımının çeşitli olduğunu ve farklı durumlara göre yeniden şekilleneceğini, yeni kavramların ve tanımların da bununla beraber ortaya atılacağı yukarıda belirtilmiştir. Demokrasi doğası gereği ülke içinde bulunan çoğunluğun seçtiği temsilcilerle iktidarın yönetilebilmesidir. Demokrasilerde asıl olması gerekenin de bu sistem olduğu söylenebilir. Burada önemi vurgulanması gereken bir durum da seçim kavramıdır.

İktidara yurttaş tarafından görevlendirilen temsilcilerin bütün ülkede yaşayan yurttaşlar tarafından seçilmesi bir amaç değildir. Seçimlerde geçerli olan oyların salt çoğunluğu kabul görülmektedir. Bu durumda en çok oyu alan temsilciler iktidarın yönetimi ele almaktadır. Faaliyette ve etkin olan siyasal kuruluşların, yurttaşların çoğunluğu tarafından belirlendiği bir yönetim biçimi olarak tanımlanabilir. Seçim sistemlerinde çoğunlukçu ve çoğulcu demokrasi modelleri yer almaktadır.

2.2.3.6. Çoğunlukçu Demokrasi

Çoğunlukçu demokrasi, toplum içindeki halkın çoğunluğunun yasal seçim sistemi ile iktidarda söz sahibi olan bir demokrasi modelidir. Çoğunlukçu olmayan halkın ise bu sisteme uyması gerekmektedir. Demokrasinin

tanımlarında yapıldığı üzere ülke içindeki azınlık ülke idaresinde ve yönetiminde söz sahibi olamayacağı gibi çoğunluğun yönetimine de razı olması gerekebilir. Çoğunluğun yönetimde olmadığı bir yönetimde demokrasiden bahsedilmesi mümkün değildir. Çoğunlukçu demokrasi anlayışına göre çoğunluk yönetimde mutlaklıdır. Bu hakkın kısıtlanmaması ve sınırlandırılmaması gerekmektedir. Çoğunluğun iradesi olan genel irade kamunun iyiliğini gözetiyor ve herhangi bir hataya düşmüyorsa bu irade sınırlandırılma gibi bir düşünceye kapılmamalıdır. Azınlıkların haklarını koruyan ve farklı işlevleri olan kurumlara ayrıca gerek yoktur (Özbudun, 2008, s.36). Azınlıkların haklarını muhalefetler savunarak iktidarı etkilemekte ve herhangi bir farklı kuruma gerek duymadan isteklerini belirli çerçeveler dâhilinde gerçekleştirebilmektedirler.

Çoğunlukçu demokrasilerde çoğunluğun gücü abartılmamalı ve azınlıkla denge her zaman korunması sağlanabilmelidir. Çünkü çoğunlukçu sistemde azınlık topluluğunu ötekileştirme gibi bir durum yaratılmamalıdır. Aksine demokrasinin azınlıkları da içine alan bir sistem olarak uygulanması gerekmektedir. Bu sistem kesinlikle azınlık topluluğunu yönetimden dışlayamaz ve daha ziyade onları da fikir ve düşünceleri ile beraber yönetimin içine çekmeye çalışırlar. Çoğunlukçu sistemde muhalefetler dışlanamaz ve azınlıkları temsil ettiklerinden dolayı onların fikir ve düşünceleri de parlamentoda görüşülür. Demokrasinin gereği gibi zaman geçtikçe azınlık yani muhalefet iktidar olabilir, iktidar ise muhalefet konumuna gelebilir. Bu bağlamda iktidarın, muhalefetlerin ve azınlıkların her zaman görüşlerini ve fikirlerini alması ve belirli çerçeveler içerisinde uygulamaya koyması gerekmektedir (Bingöl, 2012, s.132).

2.2.3.7. Çoğulcu Demokrasi

Çoğunluğun mutlak hâkimiyetini değil, azınlıkların da sosyal, siyasal hukuksal vb. haklarının olduğunu ve kabul edilmesi gerektiğini savunan demokrasi modelidir. Çoğulcu demokraside birden fazla siyasi parti, eşit ve adil bir şekilde hazırlanmış bir seçime girerler. Seçim sonrası çoğunluğu elinde bulunduran parti, geçici olarak ve en önemlisi anayasal demokrasinin çizdiği

sınırlar içerisinde devleti yönetme hakkına sahip olur. Diğer bir deyişle çoğulcu demokrasi, örgütlenmiş grupların toplumsal taleplerini dile getirebilme hakkını kullanması ve hükümetin de bu taleplere cevap vermesi sayesinde işleyen demokrasi biçimidir. Çoğulcu demokrasi rejiminin uygulandığı bir ülkede herkes, sesini duyurarak, iktidardaki yönetimle diyalog kurma ve iktidarı eleştirmek hakkına sahiptir. Seçimden çoğunluk olarak çıkan parti kamu hizmetlerini belli bir süre için yürütme hakkına sahip olur. İktidara gelemeyen partilere muhalefet hakkı verilebilir. Bu sayede azınlığın çoğunluğu denetleme hakkı doğmuş olur. Devlet, temel hak ve özgürlükler alanına müdahalede bulunamaz. Yasalar uygulanırken, toplumun hiçbir kesimine ekonomik, toplumsal, dinsel ya da ırksal ayırım yapılamaz.

Demokrasinin özünde özgürlük ve eşitlik kavramları olduğu için siyasal iktidar, toplum fertlerinin yararına hizmet etmelidir. Çoğulcu demokrasi rejimi, özellikle sosyo-ekonomik açıdan gelişmiş olan Batı Avrupa ülkelerinden uygulanmıştır. Tabi ki ülkelerin sosyo-ekonomik ve toplumsal yapılarındaki farklılıklar sebebiyle de demokrasinin uygulama alanında çeşitlilik söz konusu olmaktadır. Çoğulcu demokrasi sistemi, parlamenter sisteme, hükümet sistemine ve başkanlık sistemi gibi sistemlere uyum sağladığı gibi halkın isteklerini, azınlıklar ve çoğunluklar bakımından fark gözetmeksizin uygulamaya koyan ve daha iyi bir şekilde halkın isteklerinin gerçekleşmesini sağlayan bir demokrasi türüdür (Tunç, 2008, s. 1118).

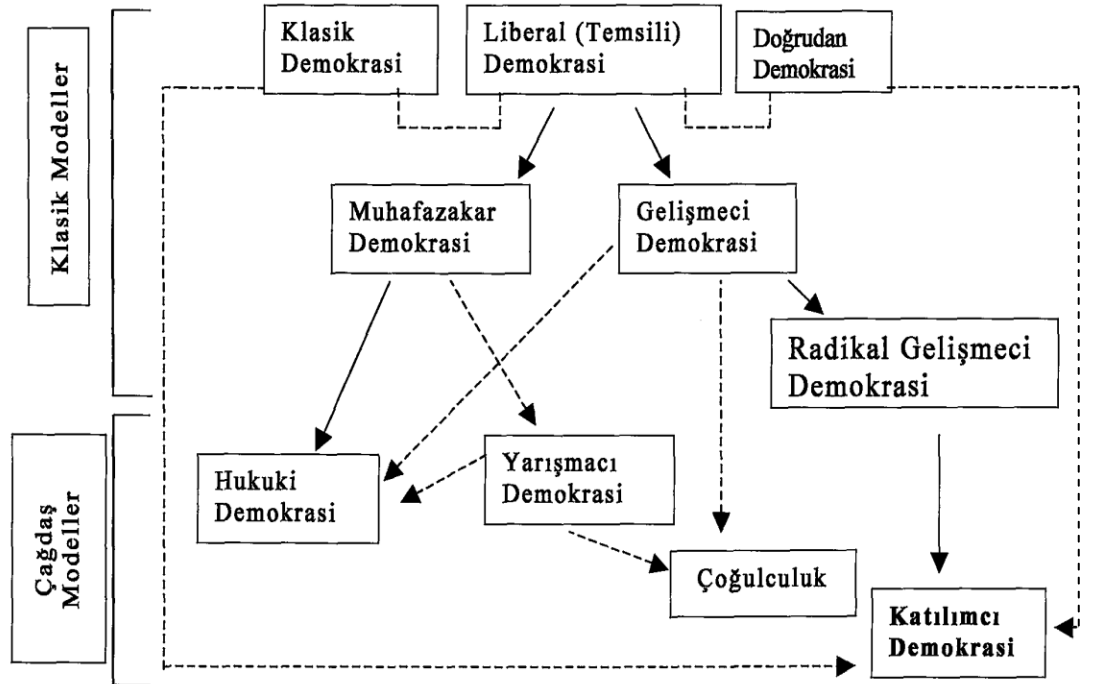
2.2.3.8 Katılımcı Demokrasi ve Tanımı

Sanayileşmenin ve modernleşmenin ötesinde ortaya çıkan hem çok süratli ve etkili hem de geniş bir coğrafyada kendini gösteren ve henüz sonuçları tam olarak kestirilemeyen bir süreç içinde oluşan genel sosyal ve politik ortam, katılım kavramını giderek daha iyi bir şekilde çağın oluşumuna uygun bir duruma yaklaştırmaktadır.

Katılımcı Demokrasi, temsili demokrasi yaklaşımının yetersizliğinden yakınanların ortaya attığı bir kuramdır. Temsili demokrasinin halkın siyasal

süreçlere katılımı noktasında yetersiz olduğu ve bunun demokrasi açısından önemli bir sorun olduğu katılımcı demokrasi yanlılarınca sıklıkla dile getirilmektedir. Kısacası katılımcı demokrasi, bir temsili demokrasi eleştirisi ve temel amacı halkın seçim dışında da siyasal süreçlere katılmasını sağlayabilmektir.

Katılımcı demokrasiye genel bir bakış oluşturabilmek için gerekli ön koşulların ve diğer alt başlıklarının neler olduğuna bakmadan önce katılımcı demokrasi kavramını diğer demokrasi kavramları ile karşılaştırma yolu ile tanımlamak gerekmektedir. Bu araştırmada, katılımcı demokrasi modeli doğrudan demokrasi modeli midir? Temsili demokrasinin devamı kabulünü mü gerektirir, yoksa kabulünü gerektirmez mi? Güncel ve çağdaş bir demokrasi modeli olarak diğer çağdaş demokrasi modelleri ile bağlantıları nelerdir? Sorularına yanıt aranacaktır. Doğru yanıtlara ulaşabilmek için klasik ve çağdaş demokrasi modellerinin ve bu modeller arasında katılımcı demokrasi sisteminin yerini belirlememiz gerekmektedir. Bu durumlarla uyduğuna inandığımız aşağıdaki şekil bu konuda bize yön gösterebilecektir.

Şekil 1: Katılımcı Demokrasi ve Diğer Demokrasi Modelleri (Held, 1996, s.5).

—→ Teorik Uzantılar / Çeşitler

---→ Etkileşimler

Şekil 1’de gösterildiği gibi demokrasinin klasik modelleri; klasik, liberal (temsili), doğrudan, liberal muhafazakâr, liberal gelişmeci demokrasi modelleri olarak ayrıştırken, çağdaş demokrasi modellerinde ise; katılımcı, çoğulcu, yarışmacı ve hukuki olarak ayrıştırılmışlardır. Bu durum daha farklı şekillerde yapılabilmesine karşın katılımcı demokrasinin yerini belirleme çalışmasında geniş bir bakış açısı sunan bu ayrımla bağlantılı olarak şunları söyleyebiliriz:

- Katılımcı demokrasi, temsil demokrasinin gelişmeci yönüne ait çağdaş bir modeldir. Buna bağlı olarak radikal uzantının devamıdır.
- Katılımcı demokrasi, doğrudan ve klasik demokrasi biçimlerinin etkilerini gösterme eğilimindedir. Bunun dışında söz konusu etkileşimi çağdaş demokrasi modelleri arasında gösterilen tek model olma özelliğine de sahiptir.
- Temsili demokrasinin gelişmeci yönüne ait başlıca ve tek model olan katılımcı demokrasi, bu yön ile etkileşim içinde bulunan çoğulcu ve hukuki demokrasi biçimleri ile etkileşim içinde bulunan çoğulcu ve hukuki demokrasi ile benzer ya da ortak özellikler gösterebilir (Barber, 1995, s.188).
- Katılımcı demokrasinin çoğulcu demokrasi ile benzer özellik gösterebilme durumuna karşın bu hukuki demokrasi açısından pek ihtimal çerçevesinde değildir. Çünkü liberal düşüncenin iki temel ayrımını muhafazakâr görüş oluşturmakta ve bu bakış açılarını tanımlamaya yarayan başlıca demokrasi biçimleri ise hukuki ve katılımcı demokrasi yaklaşımları olmaktadır.
- Temsili demokrasi düşüncesinin bir ürünü olması dışında, katılımcı model teorisinin dolaylı da olsa hiçbir ilişki ve etkileşim içine girmediği tek model olarak yarışmacı demokrasiyi görebiliriz. Bu iki model arasında zıt bir ilişki söz konusu olduğundan etkileşimleri bulunmamaktadır.

Buraya kadar yaptığımız saptamaların neticesinde, katılımcı tarzda demokrasinin, temsili modelin radikal bir uzantısı olduğunu doğrudan ve klasik

demokrasilerin yansımalarını gösterdiğini daha doğrusu bu yansımalarını gösteren tek model olduğunu söyleyebiliriz. Ek olarak çağdaş demokrasi topluluğunun bir üyesi olmasına rağmen bu topluluğun diğer modelleri ile oldukça zayıf ilişkiler kurması katılımcı teoriye ayırt edici özellikler kazandırmaktadır. Katılımcı demokrasi radikal bir düşüncenin ürünü olarak liberal teoriden ve onun çağdaş biçimlerinden ayıran, doğrudan ve klasik demokrasilerin etkisi altına sokan bir konuma sahiptir (Yaman, 2003)

YEREL YÖNETİMLER DEMOKRASİ VE KATILIM

3.1. YEREL YÖNETİMLER

Belirli bir amaca ulaşılması için şahsın sevkini ve koordine edilmesini esas alan bir süreci ifade eden yerel yönetim kavramı, genellikle; başka insanları bir araya getirmek yoluyla hedefe ulaşmak, ya da başka insanlara iş yaptırarak hedefe ulaşma ya da çeşitli üretim faktörlerini ve insan emeğini bir araya getirerek bir amaca yöneltme şeklinde tanımlanmaktadır. Anayasamızın 125. maddesinde yer alan *“idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır”* ibaresi ile idarenin teşkilat anlamında kullanımından bahsedilmektedir. Kamu tüzel kişilikleri mahalli idarelerde kamu tüzel kişiliği olduğundan bu ibarenin altında yer bulabilmektedir (Ulusoy ve Akdemir, 2010, s.20)

Yerel yönetim kavramı, Kamu Yönetimi Sözlüğü’nde tanımlanmıştır. Bu tanıma göre, *“merkezi yönetimin dışında, yerel bir topluluğun ortak bir gereksinmesini karşılamak amacı ile oluşturulan, karar organlarını doğrudan halkın seçtiği, demokratik ve özerk bir yönetim kademesi, bir kamusal örgütlenme modelidir”* (Bozkurt vd., 2008, s.258).

Bu tanımlarla beraber, yerel yönetim kavramı, Türkiye Cumhuriyeti’nin 1982 Anayasası’nda belirgin bir şekilde tanımlanmıştır. Buna göre 1982 Anayasası’nın *“Mahalli İdareler”* başlığını taşıyan 127. Maddesi şu şekildedir:

“Mahallî idareler; il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve

karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir” (T.C. 1982 Anayasası)

Türkiye’de yerel yönetimler (mahalli idareler) kavramı kapsamına giren kuruluşlar, belediyeler, il özel idareleri ve köylerdir. Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası’nda il özel idareleri ibaresi yoktur. Ancak, 127. maddede “il halkının müşterek mahalli ihtiyaçlarını karşılayacak kamu tüzel kişiliğinin” ilkesi yer alırken, il özel idaresi olduğu bir başka kanunda açıkça belli edilmiştir (Varcan, 2007, s.134).

3.2.Yerel Yönetimler ve Demokrasi

Yerel yönetimler, merkezi idarenin hiyerarşik yapısı dışında kendilerine özgü bütçesi ve karar organları bulunan tüzel kişiliklerdir. Bu nedenle, kentin idari ve mali özerkliği ve hukuki kişiliği göz önünde bulundurulmuyorsa, çağdaş anlamda bir yerel yönetimden söz edilemez (Dursun, 1998, s.94). Ulusal olarak demokrasi kavramının kapsamıyla uygulanıp uygulanmadığı tartışmaları devam ederken, yerel yönetim ve demokrasi bağıntısının önemi de giderek artmaktadır. Trorik olarak tarih boyunca geldikleri konumları ve halka yöresel yakınlarından dolayı, yerel yönetimlerin demokrasiye daha çok olanak sunduğu kabul edilmektedir (Çitçi, 1989, s.5). Yerel yöneticilerin yöre halkı tarafından seçiliyor olması yerel yönetimleri, merkezi idare birimlerinden farklı konumlandırılmalarına neden olmuştur. Bu bağlamda yerel yönetim, yerel nitelikli hizmetlerin yönetiminden daha farklı ve ileri bir anlam kazanmakta, böylece demokrasi ile sıkı olan ilişkisi ortaya çıkmaktadır.

Yerel yönetimler, belde halkının ihtiyaçlarının karşılanması için var olmalarının yanında demokrasi adına da önemli bir rol üstlenmektedir. Yerel hizmetlerin etkili bir şekilde karşılanmasından öte, demokrasinin yerel yönetimlerde uygulanabilirliği tartışma konusu olmaktadır. Çünkü yerel yönetim, yalnızca yerel hizmetlerin yönetimi anlamına gelmemektedir. Yerel yönetim organları yöre halkı tarafından seçilmekte ve bu organların halka karşı sorumluluklarını ne derece yerine getirdikleri de söz konusu olmaktadır. Bu sebeple yerel yönetimlerin demokratikliği önem kazanmaktadır. Yerel yönetim

ile demokrasi arasında olumlu bir ilişkinin varlığından söz edilmesinin yanında, yerel yönetiminin demokratik seçim ilkesine aykırı ve geleneklerden gücünü alan bir kurum olduğunu ve demokrasi ilkelerinin (çoğunluk kuralı, eşitlik, herkese eşit standartlar uygulama) yerel yönetim prensipleriyle çatıştığını ileri süren düşünürler de bulunmaktadır. Çağımızda pek çok düşünür, yerel yönetimlerin demokrasi ile zorunlu bir ilişki içinde olduğunu ileri sürmektedir. Lipsos, yerel yönetimlerin, “kuvvet bir başka kuvvetle durdurulmazsa, kuvvetin toplanması, bir yerde tehlikeli olabilir”, görüşünden hareketle yerel kurulduğunu ve kendilerine bağımsızlık ve özerklik verildiğini belirtmektedir (Görmez, 1997, s.62-63). Yerel yönetimlerin sağladığı geniş tabanlı katılma, demokrasinin korunmasını sağlamak ve ülkenin görece olarak küçük, uzmanlaşmış bir yönetsel ve siyasal kadroca yönetilmesi sakıncasını ortadan kaldırmak açısından büyük önem taşımaktadır. Merkezi yönetim ve yerel yönetim arasında, sağlıklı demokratik bir toplum için gerekli olan iktidar bölüşümü gerçekleşmiş olacaktır (Çitçi, 1989, s.6). Yerel özerklik ve yerel yönetim kavramlarının ortaya çıkmasıyla, merkezi yönetimin gücü arasında ters orantı bulunmaktadır. Kısaca merkezi yönetim güçlendikçe, yerel yönetim gücünden yitirmiş olacaktır. Bununla birlikte yerel yönetimlerin güçlenmesinin de merkezi yönetimi güçsüz kıldığını ileri sürmek de her durumda doğru kabul edilmemektedir.

3.2.1.Yerel Katılım

Halkın yönetimde daha fazla söz sahibi olabilmesi için siyasal katılımlarla beraber, yönetsel katılımların da olması gerekmektedir. Bu bağlamda katılım kelimesi tanımlandıktan sonra yerel katılım tanımının yapılabilmesi mümkün olabilecektir. Katılım; gündemde olan bir kararın hazırlanması, detaylandırılması, kararın alınması ve uygulanması süreçlerinden bir kısmına veya tümüne o kararlardan direkt ya da farklı bir şekilde etkilenecek olan halk veya kişilerin belirlenmiş mekanizmalarca (referandum, temsilcilerin azli, halk vetosu, geri çağırma vb.) alınacak kararda etkili olması olarak tanımlanabilir. Siyasal yönüyle katılım; halkın ya da onların yapılandırdıkları örgütlerin kendilerini yöneten merci ve kadroları seçimini ve yapacakları işlevlerin

kapsamını belirlemek siyasal yönetimde söz sahibi olarak etkilemek için girişimde bulunma çabaları olarak ifade edilebilmektedir (Aydın, 2008, s.35).

Katılım tanımını ele alarak, yerel katılımın da tanımını yapmamız mümkün olabilecektir. Bu bağlamda yerel katılımı; halk ile yerel yönetimler arasındaki uçurumu yok ederek, kararların birlikte (kolektif) kabulünü ve doğal olarak da yöre halkının kararları yönetimle birlikte ortak olarak alabilmesi olarak tanımlayabiliriz. Bununla beraber karar alma süreçlerine katılım, bir yandan, halkın yapıcı gücünü harekete geçirerek, kişisel etkinliği ve kendine güvenini artırarak, bir anlamda demokratik eğitim sağlarken, diğer yandan, müşterek yararlar adına dayanışma ve iş birliği yapma yetisini geliştirmektedir (Keleş, 2000, s.56).

Mevcut olan katılım koşullarının biraz daha ötesine gidilerek, yönetime halkın katılımının sağlanması gerektiği kanısı oluşmaktadır. Diğer bir yandan katılım, toplumsal eşitliğe hizmet edecek politika ve uygulamaların hayata geçirilmesi anlamında önemli olabilmektedir. Demokrasinin en belirgin öğeleri olan; halk katılımı, çoğunluk ilkesi, yöneticilerin dayanışmaya önem vermeleri ve seçmene karşı hesap verme sorumluluğu duymaları ilkeleri merkezi yönüyle olduğu kadar, yerel yönüyle de önemlidir. Görün'e göre, yerel yönetimlerin yerel katılımı güçlendirecek bir yapılanma içinde olması, gerek ulusal demokrasi gerekse de yerel demokrasinin gelişmesine fayda sağlayacaktır. Buna bağlı olarak da demokrasinin gerekleri olan eşitlik, özgürlük gibi kavramların ve bireylerin inanç, tutum, davranış ve bilgi düzeylerinin geliştirmesine yol açacaktır (Görün, 2006, s.165). Yerel katılım, toplumu, yönetimin bir parçası olarak görmek, insanları, dernekleri, vakıfları ve özel sektörü yönetimle bir bütün haline getirip ortak kararlar alabilmektir.

Yönetim, alan yazında eski bir kavram olmasına rağmen, katılım kavramı, son yıllarda sorgulanmaya ve yönetimdeki yeri tartışılmaya başlanmıştır. Bunun nedeni halkın yönetime katılımı ve söz sahibi olması konusunda temsili

demokrasilerin yeterli olmadığı görüşüdür. Bu nedenle katılımcı demokrasi, yeni bir model olarak tartışılmaya başlanmıştır (Aydın, 2008, s.36).

Temsili demokrasinin eksikliklerinin olduğunun fark edilmesi bütü dikkatleri katılımcı demokrasi üzerinde toplamıştır. Katılımcı demokrasi, tam olarak temsili demokrasinin yerine geçmekten ziyade, temsili demokrasinin eksikliklerini tamamlamak görevini üstlenmektedir. Bu açıdan bakıldığında katılımcı demokrasinin reformcu bir niteliğe sahip olduğu görülmektedir. Bu reform ile demokratik bir toplum düzeni amaçlanmaktadır. Temsili demokrasilerde, halk sadece seçim zamanlarında söz sahibi olmakta ve seçimler arasında geçen süre boyunca pasif bir konumda bulunmaktadırlar. Bu durum halkı sadece bir seçmen olarak konumlandırmaktadır (Görün, 2006, s.166).

Katılımcı demokrasi modelinin 2 önemli şartı bulunmaktadır. Bu şartlardan ilki iletişim ve bilgilendirme bir diğeri ise sivil toplum örgütlenmesidir. Halkın tercihlerini belirleyebilmesi ve siyasal yönetime etkisi ancak bilgilendirilmesi ile mümkün olabilir. Ancak bu iletişimin iki taraflı yürütülmesi gerekmektedir. Halk ancak bilgi sahibi olursa tercihlerini belirleyebilir ve isteklerini yine iletişim sayesinde siyasalere bildirerek yönetime etki edebilir. Dolayısıyla katılımcı bir demokrasiden bahsedilmesi için iletişim ve bilgilendirme en önemli birinci koşuldur. Burada bilgilendirmenin hızlı, sürekli ve doğru gerçekleşmesi çok önemli bir unsurdur. Sınırsız bir iletişim özgürlüğü sağlamak merkezi yönetimlerin görevidir (Keleş ve Yavuz, 1989 s.79).

Katılımcı demokrasinin ikinci koşulu ise toplumun örgütlülük düzeyidir. Toplumun değişen ve gelişen dinamikleri, tercihleri, siyasal iktidara iletecek olan kuruluşlar, sivil toplum kuruluşlarıdır. Halkın etkin bir biçimde siyasete katılabilmesi, ancak sivil toplum örgütlerinin aracılık yapmasıyla ile mümkün olabilmektedir. Bu nedenle sivil toplum örgütlerinin olmadığı bir toplulukta katılımcı demokrasiden bahsetmek mümkün değildir (Keleş ve Yavuz, 1989 s.79).

Bu noktada, katılımcı demokrasiye geçiş sürecinde hem seçmenlere hem de siyasi iktidara önemli görevler düşmektedir. Yerel halkın ve örgütlü toplumun katılımına yönelik katılımcı mekanizmaların kurumsal olarak oluşturulması yanında, bunların katılımcı bir yapı içinde oynayacağı rol de önemlidir. Katılımcı mekanizmalarının oluşturulması tek başına yeterli olmayıp, halkın ve örgütlü toplumun bu olgunun içinde yer alması da çok önemlidir (Görün, 2006, s.167).

3.3. Belediyeler

1839 Tanzimat Fermanı'ndan sonra Avrupa'dan dönen Osmanlı aydınları, Avrupa'da gördükleri belediye örgütünü İstanbul'da kurulmasını önermişlerdir. Elit kesimlerin de baskısı ile kent içi ulaşım, sağlık, su ve konut sorunlarının çözümlenmesinde, Fransızların komün idaresini model alan ilk belediye kuruluşu olan *Şehremanati* adı verilen örgüt kurulmuştur. Şehremanetin başkanını padişah tarafından atanan *Şehremini olmuştur* (Tortop, 2006, s.332).

İstanbul'un yönetimi o dönemde kolay olmadığından, yönetime destek vermek amacı ile İstanbul'da değişik şekillerde şehir meclisi, intizam şehir komisyonu kurulmuştur. Daha sonraları İntizam şehir komisyonu İstanbul'un yönetilmesi için bir tüzük hazırlamış ve padişaha sunmuştur. Padişah bu tüzüğü onamış ve İstanbul'da 14 tane ayrı yönetim biriminin yani belediyenin kurulması öngörülmüştür. Bu belediyelerin İstanbul'da hepsinin aynı anda kurulması mümkün olmadığından başlangıçta örnek olarak resmi bir şekilde ilk belediye, Beyoğlu ve Galata semtlerinde kurulmuştur (Tortop, 2006, s.332).

1930 yılında çıkarılan 1580 Sayılı Belediye Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti'nde belediyecilik için önemli bir reform olmuştur. Bu kanunun üzerinde bazı değişiklikler yapılarak 24.12.2004 tarihine kadar yürürlükte kalmıştır. 5272 Sayılı Belediye Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır. Daha sonra şimdiki 12.07.2005 tarihli 5393 Sayılı Belediye Kanunu yürürlüğe girmiştir (Varcan, 2007, s.131).

Belediye, belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişiliğidir (Varcan, 2007, s.131). Türk dil kurumuna göre belediyenin tanımı ise şöyledir; il, ilçe, belde ve kasaba gibi yerleşim merkezlerinde temizlik, aydınlatma, su, toplu taşıma, alt yapı, esnafın denetimi gibi kamu hizmetlerine bakan, başkanı ve üyeleri halk tarafından seçilen tüzel kişiliği olan örgüttür (www.tdk.gov.tr) Kanunda belediyeler, mahalli idarelerin kuruluş ve görevleriyle yetkilerinin yerinden yönetim esasına uygun olarak kanunla düzenleneceğini öngören 1982 Anayasası'nın 127. Maddesi hükmüne uygun olarak yeniden ele alınmıştır. Belediye organlarının meclis, encümen ve başkanlardan oluşan geleneksel üçlü yapısı korunurken, belediye encümeninin karar organı değil yürütme organı olması öngörülmüştür (Ulusoy ve Akdemir, 2010, s.225).

Belediyenin kanunla belirtilen şeklinde kurulmasından dolayı belediyenin kurulduğu bölgeye verilen isim ise belde olarak tanımlanmaktadır (Çetinkaya, 2009, s.113). Belediyeler daha çok kentsel alanlarda yaşayanların yerel ve ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla hizmet üreten kuruluşlardır. Kentsel yerleşmeler, kırsal bölgelere göre farklı sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklere ve farklı ihtiyaçlara sahip toplulukların yaşadığı alanlardır (Aydın, 2008, s.79).

Türkiye Cumhuriyeti'nde anayasanın belirtilen maddesinde iki çeşit belediye türü oluşturulabileceği öngörülmektedir. Bunlardan birincisi belde belediyesi ikincisi ise büyükşehir belediyesidir. Belediyelerin asıl tanımı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127. maddesine dayandırılarak oluşturulan 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda şu şekilde verilmiştir;

Belediye: Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir.

Bütün bu tanımlardan yola çıkmak gerekirse hepsi, halkın müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, yerel halka daha iyi hizmet üretmek amacıyla halkın seçtiği kişi ve kişiler tarafından yönetilmesi istenen idari ve mali özerkliği olan kanunda belirtildiği gibi yönetilmesi gereken kamu tüzel kişiliğidir. Belediyeler sayesinde vatandaşlar daha demokratik ve daha katılımcı bir şekilde isteklerini dile getirebilmektedirler (Keleş ve Yavuz, 1989 s.79).

3.3.1. Belediyenin Görev ve Yetkileri

Belediyelerin görev ve yetkilerin belirlenmesinde başlıca üç ilkeden söz edilmektedir. Birincisi, "genel yetki ilkesi", ikincisi "yetki ilkesi" ve üçüncüsü ise "liste İlkesi"dir (Keleş, 2000, s.214). 5393 Sayılı Kanunu'nun 14. maddesi, "belediyenin görev ve sorumlulukları" başlığına ayrılmıştır.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun üçüncü bölümündeki belediyenin görev yetki ve sorumlulukları kısmında belirtilen başlıklardan yola çıkarak belediyenin görev yetki ve sorumluluklarına ulaşılabilmektedir. Belediyenin yetki ve görevleri şu başlıklar altında toplanmıştır;

Bayındırlık ve İmar Görevleri: Belediye, sınırları içerisindeki halkın yaşadığı çevrenin fiziki olarak iyileştirilmesi, güzelleştirilmesi; barınma, eğlenme, alışveriş ve dinlenme ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli tesislerin ve kamu binalarının yapılması ve bakımı gibi konuları kapsamaktadır. Bunlar konut, yol, cadde, sokak, kaldırım, köprü, meydan, geçit, park, dinlenme alanları, garaj, pazaryeri, su ve kanalizasyon gibi tesislerin yapımıyla ilgilidir (Ek1).

Ulaştırma Görevleri: Ulaştırma görevleri, belediye sınırları içinde çeşitli yerleşim yerleri arasındaki toplu taşıma hizmetlerini yönetmektir. İlgili kanuna göre belediyelere mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; ulaşım alanında çeşitli hizmetleri yapma ve yaptırma görevi verilmiştir (Ek1).

Sağlık Görevleri: Belediye kanununda belediyelere mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; acil yardım, kurtarma ve ambulans hizmetlerini yerine getirme

görevi verilmektedir. Bu görevlerin yerine getirilmesi için belediyeler her türlü sağlık tesisi açabilecek ve işletebileceklerdir (Ek1).

Çevre Koruma Görevleri: Belediyelerde sağlıklı ve sürdürülebilir çevresel ortamların oluşturulmasını sağlamak amacıyla kanunda görevleri belirlenmiştir (Ek1).

Eğitim Öğretim Görevleri: Belediye Kanununda belediyelere mahalli nitelikte olmak şartıyla eğitim ve öğretimle ilgili görevler verilmiştir (Ek1).

Ticaretin Geliştirilmesine Yönelik Görevler: Kanunda belediyelere mahalli nitelikte olmak şartıyla ekonomi ve ticaret yaşamının geliştirilmesine yönelik görevler verilmiştir (Ek1).

Sosyal Hizmet Görevleri: Merkezi idare sosyal devlet anlayışı ile sosyal güvenlik konuları hakkında halka en yakın yönetim birimi olan belediyelere birçok görev yüklemiştir (Ek1).

Diğer Görevler: 5393 sayılı Belediye Kanun'da belediyelere yukarıdaki görevler dışında "diğer görevler" başlığı altında da bir takım görevler verilmiştir (Ek1).

3.3.2. Belediye Organları

Türkiye'deki belediye örgütünün genel olarak yönetim organları belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanı olarak oluşmaktadır.

3.3.2.1. Belediye Meclisi

Belediye meclisi belediyenin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilmiş üyelerden oluşur (5393 Sayılı Kanun). Belediye meclis üyesi seçimi hakkındaki kanun 18 Ocak 1984 tarihli ve 2972 Sayılı kanunla yürürlüğe girmiştir.

Belediye meclis üyesi seçimlerinde genel olarak ilçe nüfusuna göre oranlanmıştır (Ulusoy ve Akdemir, 2010, s.147).

Çizelge 1: Nüfusa Göre Belediye Meclis Üye Oranları

Nüfus Sayısı	Meclis Üyesi Sayısı
Nüfus sayısı 10 bine kadar olan beldelerde	9
Nüfus sayısı 10 bin ile 20 bin arası olan beldelerde	11
Nüfus sayısı 20 bin ile 50 bin arası olan beldelerde	15
Nüfus sayısı 50 bin ile 100 bin arası olan beldelerde	25
Nüfus sayısı 100 bin ile 250 bin arası olan beldelerde	31
Nüfus sayısı 250 binle 500 bin arası olan beldelerde	37
Nüfus sayısı 500 bin ile 1 milyon arası olan beldelerde	45
Nüfus sayısı 1 milyondan fazla olan beldelerde	55

Belediye meclisinin görev ve yetkilerinden 5393 Sayılı, Belediye Kanunu'nun, 18.maddesinde belirtilmiştir (EK 2).

Halkın temsilcilerinin belediye yönetiminin en önemli organından birisinin içinde olması halkın siyasal ve demokratik olarak yönetime katılmasıdır (Tarkan ve Şen, 2011, s.34).

3.3.2.2. Belediye Encümeni Görev ve Yetkileri

İlgili kanuna göre belediyenin olağan ve meclis tarafından belirlenen kararları yürütmekle görevli olan organa Belediye Encümeni denir. Belediye encümenin görevleri 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 34. maddesinde belirtilmiştir (Ek 3)

Belediye encümeni;

Belediye meclisi ve belediye başkanı arasındaki anlaşmazlıkları uygun bir şekilde ve en uygun zemin içinde karar organı olarak yürürlüğe koymaktır.

3.3.2.3. Belediye Başkanı Görev ve Yetkileri

Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Başkan belediye sınırları içerisindeki seçmenler tarafından çoğunluk esasına göre tek dereceli olarak beş yıllığına seçilir. Belediye başkanı, görevinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz, profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamazlar.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda Belediye Başkanının görev ve yetkileri belirtilmiştir (Ek 4)

3.4. İl Özel İdaresi

İl özel idarelerinin temel oluşumu 1864 tarihli vilayet nizamnamesi ile oluşturulmuş ve kurulmuştur. İlk olarak vilayet sistemi Tuna, Erzurum, Halep, Selanik, Bosna ve Trablusgarp gibi vilayetlerde uygulanmıştır (Tortop, 2006, s.196)

1908'de ikinci meşrutiyetin ilanı ile beraber 1876 Kanun-i Esas-i yürürlüğe konulan il özel idareleri çok uzun zamandır yürürlükte kalan il özel idareleri kanunu o günün şartlarına uygun olarak güçlendirilmeye çalışılmıştır.1987 yılına kadar çıkarılan il özel idaresi kanunları göz önünde alındığında günümüzün gereksinimlerini karşılayamamış duruma gelmiştir. Bu gereksinimlerden dolayı yeni bir kanun hazırlanmıştır. 22.02.2005 tarihinde kabul edilen 5302 sayılı kanunla 3360 sayılı il özel idaresi kanununda köklü değişiklikler yapılarak yürürlüğe sunulmuştur (Ulusoy ve Akdemir, 2010, s.180). 3360 Sayılı Kanun'da;

“taşınır ve taşınmaz mallara sahip ve bu kanunla belirlenmiş sınırlı, özel görevleri yapmakla yükümlü bir tüzel kişi” olarak tanımlanmışken, 5302 sayılı kanunda *“İl halkının yerel nitelikteki ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişileri”*

şeklinde tanımlanmaktadır. Bazı tartışma mecralarında ve bazı yayınlarda il özel idarelerinin 1982 anayasamıza uygun olmadığı dile getirilmektedir. Tortop bu durumun böyle olmadığını söyleyerek, anayasanın 123'nci, 126'ncı ve 127'nci maddelerinde her şeyin açık ve net bir şekilde geçmekte olduğunu vurgulamaktadır (Tortop, 2006, s.196)

Yürütülen hizmetlerin diğer mahalli idareler ve kamu kuruluşları ile bütünlük ve uyum içinde yürütülebilmesi için gerekli olan koordinasyonu o ilin valisi sağlar. 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığına ve organize sanayi bölgelerine tanınan yetki ve sorumluluklar bu Kanun kapsamı dışında bırakılmıştır (Ertabak, 1998, s.20).

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda İl Özel İdarelerine geniş yetki, imtiyaz ve muafiyetler tanınmıştır (Ek 5).

3.4.1. İl Özel İdaresi Organları

İl Özel İdaresinin "İl Genel Meclisi" , "İl Encümeni" ve "Vali" olmak üzere üç organı bulunmaktadır. Bu organlardan İl Genel Meclisi Karar Organı Vali ve İl Encümeni Yürütme organlarıdır.

3.4.1.1. İl Genel Meclisi

İl Genel Meclisi il özel idaresinin karar organıdır. İl Genel Meclisi seçimleri serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre yargı yönetimi, denetimi altında beş yılda bir yapılmaktadır. İl genel meclisine seçilecek olan üyeler o il içindeki ilçe sayısına ve ilçe nüfusuna göre değişiklik gösterir (Tarkan ve Şen, 2011, s.38).

2972 Sayılı Mahalli idareler ile mahalle muhtarlıkları ve İhtiyar heyetleri seçimi hakkında kanun'da il genel meclis üyelerinin seçimi ilgili maddeye göre; her seçim çevresinde, seçilecek üye sayısı aşağıdaki usule göre hesaplanır.

Çizelge 2: İlçe Belediyelerince İl Genel Meclisine Gönderilen Meclis Üye Sayısı

Nüfus Sayısı	İl Genel Meclis Üyesi Sayısı
Nüfus sayısı 25 bine kadar olan ilçelerde	2
Nüfus sayısı 25 bin ile 50 bin arası olan ilçelerde	3
Nüfus sayısı 50 bin ile 75 bin arası olan ilçelerde	4
Nüfus sayısı 75 bin ile 100 bin arası olan ilçelerde	5

Bunun haricinde asıl üyeliklerle beraber yedek üyeliklerde hesaplanmakta ve nüfusu 100.000'den yukarı olan ilçelerde her 100.000 nüfus fazla olması ile beraber 1 asıl ve 1 yedek üye eklenmektedir (Tarkan ve Şen, 2011, s.39).

İl Genel Meclisinin bazı görev ve yetkileri 5302 Sayılı Kanun, İl Özel İdaresi Kanunu, 10. Maddesinde belirlenmiştir (Ek 6).

İl genel meclisinde demokrasi ilkesi bütün toplantılar halka açık bir şekilde yapılır. Ancak meclis başkanının veya üyelere herhangi birinin gerekçeli önerisi ve toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile kapalı oturum da yapılabilir (Ulusoy ve Akdemir, 2010, s. 189).

3.4.1.2. İl Encümeni Görev ve Yetkileri

İl encümeni, il özel idaresinin yürütme organı olarak görev yapar. İl encümeni valinin başkanlığında, genel sekreter ile il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından seçeceği üç üye ve valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği iki üyeden oluşur. Valinin katılmadığı encümen toplantısına genel sekreter başkanlık eder. Encümen toplantılarında gündemdeki konularla alakalı olarak, ilgili birim amirleri, vali tarafından oy hakkı olmaksızın sadece görüşleri alınmak üzere çağrılabilir (5302 Sayılı Kanun).

İl encümenin görev ve yetkileri 5302 Sayılı Kanun, İl Özel İdaresi Kanunu, 26. Maddesinde belirlenmiştir (Ek7).

İl encümeni il özel idaresinin vali ile birlikte yürütme organıdır. İl encümeni görev ve yetkileri bakımından vali ve il genel meclisinin arasındaki anlaşmazlıklarda anlaşma sağlayıp yürürlüğe koyar.

3.4.1.3. Vali Görev ve Yetkileri

Vali il özel idaresinin başıdır. Tüzel kişilik olan il özel idaresinin temsilcisidir. Vali il özel ve il genel idaresinin en büyük amiri konumundadır. Vali merkezi idarenin silsilesine dâhildir. Vali bağlı bulunduğu il sınırları içinde devlet tüzel kişiliğini temsil etmektedir. Devlet adına kural olarak her türlü idari işlemi ve fiili gerçekleştirebilir. İl özel idarenin ve merkezi idarenin organı ve temsilcisi olan vali, bu iki önemli ve birbirinden bağımsız varlıkları birbirleri ile birleştiren ve bağlayan bir işlev görmektedir (Varcan, 2007, s.201-202).

Valinin görev ve yetkileri 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 30. Maddesinde belirtilmiştir (Ek 8).

Vali, İçişleri Bakanlığının inhası bakanlar kurulunun kararı ve cumhurbaşkanının onayı ile atanmış ve merkezi idarenin ildeki en büyük temsilcisidir. Valilik istisnai bir memuriyettir (Tortop, 2006, s.203).

3.5 Köy İdaresi

Fransa'dan alınan yerel yönetim yapılanması Fransa'da bulunan en küçük idari birim olan komün tüzel kişiliğe sahip ve en küçük idari birimimiz olan köyün aynısıdır. Köylerin yerinden yönetim birimi olarak kabul edilme ve tüzel kişiliğe sahip olmaları oldukça yakın tarihlerde gerçekleşmiştir. Bizim yerel yönetimlerde oluşmuş bu kültür geçmişi ok eski değildir (Ulusoy ve Akdemir, 2010, s.315).

Köy idareleri, 18 Mart 1924 tarih ve 442 sayılı "Köy Kanunu'yla" tüzel kişiliğe sahip olmuştur. Ülkemizde doksan yıldır devam eden ve halen yürürlükte bulunan bu kanun da köylerin tanımı 1,2 ve 7. maddelerde yapılmaktadır. Köylerin kurulması, il idare kurulu, il genel meclisi ve Çevre ve

Şehircilik Bakanlığının mütalası ile İçişleri Bakanlığının kararı ile kurulur (Ulusoy ve Akdemir, 2010, s.322).

442 sayılı Köy Kanununda geçen köy tanımları:

Kanunun 1. maddesinde nüfus esas alınmak suretiyle köyün tarifi yapılmıştır.

Nüfus sayısı iki binden az olan yerleşim birimlerine köy, nüfus sayısı iki bin ile yirmi bin arasında olan yerleşim birimlerine kasaba, ve nüfus sayısı yirmi binden fazla olan yerleşim birimlerine ise şehir denilmektedir.

Kanunun 2. maddesinde özellikleri bakımından köy biraz daha tarif edilmiştir, ama tam olarak köyün tarifini içermemektedir.

Kanunun 7. maddesinde köy kanununun tanımına biraz daha yaklaşabiliriz. Kanunda köy'ün tüzel kişiliğine değinmektedir. Köy bir yerden bir yere götürülebilen veya götürülemeyen mallara sahip olan ve işbu kanun ile kendisine verilen işleri yapan başlı başına bir varlıktır. Buna (şahsı manevi) denir (442 Sayılı Kanun).

Yönetim durumu, sosyal ve ekonomik yapısı ve nüfus yoğunluğu ile şehirlerden farklılık gösteren, genellikle tarım faaliyetlerin yürütüldüğü, konut ve diğer yapıları bu çerçevede oluşmuş yerleşim yerleri, köylük yer, köy yeri olarak tanımlanabilir (www.tdk.gov.tr). Kırsal kesimde bulunan az nüfuslu bir yerleşim yeri olarak da tanımlanabilir.

Devlet planlama teşkilatının III. Beş yıllık kalkınma planında da köyün tanımı şu şekilde yapılmaktadır:

Köylerin ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarına karşılamaya yönelmiş tüm hizmetlerde, köy, ekonomisi büyük oranda tarıma dayanan, kendine has

toplumsal ilişkileri olan, belli bir yerleşme sınırına sahip ve nüfusu 10.000'e kadar olan yerleşme birimidir¹.

Hukuki açıdan köy, tüzel kişiliğe haiz en küçük kamu idaresi, Türk idarelerinin küçük ve basit şekli olarak tanımlanabilir. Sosyolojik açıdan ise, yerleşik olan insan topluluğunun açık bir kırdan oturduğu, bunların büyük bir bölümünün doğrudan doğruya tarımsal faaliyetlerde bulunduğu ve diğer mahalli idare birimlerine oranla daha küçük olan idari birim şeklinde tanımlanabilir (Ulusoy ve Akdemir, 2010, s.315).

Genel olarak tanımlamalara bakıldığında köyün üç temel unsura bağlı olduğu görülmektedir. Bunlardan birincisi köy nüfus ile oluşur, ikincisi köy idaresinin tüzel kişiliği bulunmaktadır, üçüncüsü ise köyün yerleşik ve toprağa dayalı ekonomisinin olmasıdır (Ulusoy ve Akdemir, 2010, s.316).

3.5.1. Köy İdaresi Görev ve Yetkileri

442 sayılı köy kanununda köyün görev ve yetkileri belirtilmiştir. Bu durum "isteğe bağlı" ve "zorunlu" olmak şartıyla iki ayrı kısımda toplanmışlardır.

Köylülere ait olan işler iki kısımdan oluşmaktadır Bunlar:

- 1 - Mecburi olarak yapılması gereken işler;
- 2 - Köylünün isteğine bağlı olarak yapacağı işler.

Köylü, mecburi olarak verilen işleri yapmazsa ceza görür. Bunun yanında köylünün isteğine bırakılmış işler için ceza öngörülmemiştir. Ancak köylünün isteğine bırakılmış işlerde, köy derneğinin yarısından çoğu hükmeder ve vilayete bağlı olan yerlerde vali ve kazaya bağlı olan köylerde kaymakamın rızasını alırlarsa o iş bütün köylü için mecburi hale gelir ve bu işleri yamayan köylüler ceza alırlar (442 Sayılı Kanun).

---

¹T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, **III. Kalkınma Beş Yıllık Kalkınma Planı 1973-1977**, s.864.

Köylünün yapması gereken bazı mecburi işleri 442 Sayılı Kanun, Köy Kanunu, 13.maddesinde belirlenmiştir (Ek 9). Bu görevlerin çoğu bayındırlık, sağlık, temizlik, tarım ve eğitim gibi köy için önemli hususlarla ilgilidir. Bu görevlerin çoğu köy koşullarına uygun bir yapıda bulunmaktadır. Bu yüzdende yaklaşık doksan yıl boyunca kanunda komple bir değişiklik görülmemiş, günümüzün şartlarına uygun hale gelebilmesi için bir takım değişiklikler yapılmıştır. Kanun köylü bu işleri yapmadığı takdirde ceza yaptırımına tabi tutacağını hükme bağlayarak zorunlu işleri kamu yükü olarak köylüye yüklemiştir (Varcan, 2007, s.220).

Yapılması köylünün isteğine bağlı olan işler ise, 442 Sayılı Kanun, Köy Kanunu, 14.maddesinde belirlenmiştir (Ek 9). İsteğe bağlı yapılması gereken işlerin köylünün yarısından çoğunun istemesi köy derneği kararı, vali veya kaymakamların onayı ile zorunlu görevler arasına alınması mümkün olabilmektedir (Varcan, 2007, s.220).

3.5.2. Köy İdaresi Organları

Köy idaresinin organları: Köy derneği, İhtiyar meclisi ve muhtardır. Bunlardan muhtar ve ihtiyar meclisi yürütme ve karar organı, köy derneği ise danışma organıdır.

3.5.2.1. Köy Derneği

Köy derneği üyeleri köylülerin toplanmasından ve kanunda belirtilen seçmen olma durumuna haiz kişiler tarafından oluşturulmuş bir organdır. Köy muhtarını ve ihtiyar meclisini seçmeye hakkı olan kadın ve erkek seçmenlerden oluşur. Bu organ sayesinde köylünün yönetime doğrudan katılarak demokrasinin temelini oluştun doğrudan demokrasi sistemine güzel bir örnek olarak gösterilebilmektedir. Fakat günümüzde bu uygulama pratikte geçerliliğini yitirmiş durumdadır. Önceden köylüler ve köy derneği belirli bir yerde toplanıp köy muhtarını ve köy meclisini seçerken günümüz koşullarında seçim kanununa göre seçilmektedir. Bu durum ise köy derneğinin geçerliliğini yitirme safhasına getirmiştir.

Genel olarak köy derneğinin görevleri şöyledir; muhtar ve ihtiyar meclisi üyelerini seçmek, köyün isteğe bağlı işlerini zorunlu hale getirmek, imamı tayin etmek, köy tüzel kişiliği ile muhtar ve ihtiyar meclisi üyeleri arasında çıkan uyuşmazlıkları köyü temsil edecek kişiyi seçmek. Muhtar ve İhtiyar Meclisini seçim kanununa göre seçen köylüler, 1967 den bu yana da İmam tayinini Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yapılmaktadır. Uygulamada köy derneği geçerliliğini kayıp etmiş gözükmektedir. 442 sayılı köy kanunun ilgili merciler tarafından yeniden ele alınması gerçekleşirse, gözden geçirilmesi gereken bir organdır (Varcan, 2007, s.218).

3.5.2.2. Köy İhtiyar Meclisi

Köy ihtiyar meclisinin üyelerini köylü seçmenler tarafından çoğunluk usulüne göre seçilmektedir. İhtiyar meclisinin başı olan muhtarla birlikte köyün yürütme organıdır. Köye ait işleri kendi aralarında görüşürler uygulamaya koyarlar ve bunların denetlenmesinden de sorumludurlar. Seçmenler tarafından seçilen üyelerinin yanında kanunla atanan doğal üyelere mevcuttur. İhtiyar meclisine seçilecek olan adayların ilkökul mezunu olması gerekmez okur-yazarlığı olsun yeter, 25 yaşını doldurmuş olmaları ve köyde 6 aydır ikamet etmeleri kanunda belirtilmiştir. İhtiyar meclisinin doğal üyeleri ise; köyün imamı, köyün öğretmeni veya başöğretmeni, sağlık kuruluşu bulunuyorsa köyde ebe veya sağlık memurları olanlardır. Doğal üyelerin sayısı köyün nüfusuna göre değişir.

2972 Sayılı Mahalli idareler ile mahalle muhtarlıkları ve İhtiyar heyetleri seçimi hakkında kanunda köy ihtiyar meclisi üyelerinin seçimi ilgili maddeye göre; her seçim çevresinde, seçilecek üye sayısı aşağıdaki usule göre hesaplanır (2972 Sayılı Kanun).

Köy ihtiyar meclisine, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre;

Çizelge 3: Köy İhtiyar Meclisi Üye Sayısı

Nüfus Sayısı	İhtiyar Meclis Üyesi Sayısı
Nüfusu bine kadar olan köylerde	8
Nüfus sayısı bin ile 2 bin arası olan köylerde	10
Nüfus sayısı 2 binden fazla olan köylerde	12

Köy ihtiyar meclisinin görev ve yetkileri şu şekilde sıralayabiliriz; en az haftada bir defa muhtar tarafından toplantıya çağrılır. Ancak ihtiyar meclisi muhtara haber vererek kendi isteği ile de toplanır, köy işlerini önemine göre sıraya koyar ve bir iş yapılıp sonuçlandıktan sonra sırayla hepsini köylüye yaptırmaya çalışır, köylünün hangi işleri bizzat çalışarak, hangi işleri para veya ırgat ile yapacağına karar verir ve köylünün imece ile yapacağı işler boş zamanlarına uydurulur, köylünün görevlerini yerine getirebilmesi için gerekli gayrimenkullerin değeri verilerek satın alınması sağlanır, gayrimenkul sahipleri razı gelmez ise il ve ilçe idare kurulları durumu inceler ve kesin olarak karar verir, imece ile kaçır gün çalışacağını belirler, salmanın miktarını belirler, paranın harcanmasında hiçbir yolsuzluk olmamasına ve köyün gerekli işlerinin yapılmasına muhtarla beraber kontrol eder, zorunlu görevleri yapmayan ve hissesine düşen parayı vermeyen köylüye para yaptırımını uygulanır (442 Sayılı, Köy Kanunu).

İhtiyar meclisinin görevleri göz önünde bulundurduğumuzda köy işlerinin yürümesini ve işler yürürken muhtarla beraber denetimini ve kontrolünü yapmak uymayan köy halkına para cezası uygulamak, köy refahını ve köydeki bütün zorunlu işlerin yürütülmesini sağlamaktır.

3.5.2.3. Köy Muhtarı

Köy tüzel kişiliğinin başı olan muhtar devletin köydeki temsilcisi ve memurudur. Köyün yürütme organıdır. Devletten aldığı emirleri ve yasakları köy halkına duyurur ve bu emirleri ve yasakların denetimi ve kontrolünü ihtiyar heyeti ile beraber yapar. Köy içindeki dirlik ve düzenden sorumludur. Köy halkının kanunda belirtilen seçmen durumuna haiz köy halkı tarafından seçilir. Muhtar olabilmek için 25 yaşının içinde olmak ve köyde 6 ay ikamet etmek gerekmektedir. Okur-yazar olması muhtar seçilmek için yeterlidir.

Muhtarın göreceği işler iki türdür. Birincisi devlet işleri, ikincisi ise köy işleri olarak kanunda belirtilmiştir.

Muhtarın göreceği devlet işleri 442 Sayılı Köy Kanunu'un 35. Maddesinde, köy işleri ise, 36. Maddede belirtilmiştir (Ek 10).

Görevini kanunda belirtildiği gibi yerine getiremeyen ve köy halkının bu görevi ifa edemediğini köyün bağlı olduğu ilçe idare kuruluna bildirilmesi üzerine görevinden uzaklaştırabilirler. Muhtarın köyün faydasını göz etmeden aldığı kararlarını vali veya kaymakamın bozma hakkı vardır. Fakat muhtarın kararını bozma yetkileri bulunmasına rağmen muhtar yerine karar alma yetkileri de bulunmamaktadır (Ulusoy ve Akdemir, 2010, s.327).

3.6. Büyükşehir Belediyesi

Büyük kentler için Türkiye Cumhuriyeti kurulduğundan bu güne geçen anayasalardan hiçbirinde özel bir yönetim sistemi öngörülmemiştir. Bu özel yönetim sistemi Türkiye'de 1982 anayasasının 127. maddesinde ‘‘ Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir. ‘’ şeklinde bir kanun metni ile belediyelerde özel yönetim biçiminin önünü açmaktadır. Anayasamızdaki bu kanun metni büyük kentler için diğer normal kentlerin dışında özel bir yönetim şekli yapılabilmesine imkân vermiştir (T.C Anayasası).

Büyükşehir belediyesi: Büyükşehir belediyesi, sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idarî ve malî özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisidir (5216 Sayılı, Büyükşehir Belediyesi Kanunu).

Kanunda büyükşehir belediyesinin sınırları içerisindeki ve bu sınırlara en çok 10 bin metre uzaklıkta bulunan yerleşim bölgelerinin en son yapılan nüfus sayımına göre, toplam nüfusu 750 binden fazla olan il belediyeleri, fizikî yerleşim şartları ve ekonomik gelişmişlik durumları da hesaba katılarak, büyükşehir belediyesine dönüştürülebilir ibaresi yer almaktadır (5216 Sayılı, Büyükşehir Belediyesi Kanunu).

Türkiye’de toplam 16 tane büyükşehir belediyesi bulunmakta ve 30 Mart 2014 tarihinde yapılacak olan mahalli idareler seçiminden sonra yürürlüğe girecek olan 6360 sayılı kanunla beraber toplamda 30 tane büyükşehir belediyesi olacaktır.

3.6.1. Büyükşehir Belediyesi Görev ve Yetkileri

Büyükşehir belediyesine ait görevler Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nda düzenlenmiştir. Bu kanuna göre diğer belediyelerden farklı görünen ve farklı yönetim biçimine sahip olan büyükşehir belediyelerinin görev ve yetkileri diğer belediyelere karşın daha ayrıntılı düzenlenmiştir. Ayrıntılı düzenlenmesinin nedeni ise diğer belediyelerle görevleri konusunda çıkacak olan çakışmayı önlemek ve halka daha güzel bir şekilde hizmet vermektir. Büyükşehir kanununa göre görev yetki ve sorumlulukları bazıları şu şekildedir.

Büyükşehir belediyesinin görev yetki ve sorumlulukları bakımından genel olarak incelendiğinde ise; (5216 Sayılı, Büyükşehir Belediyesi Kanunu) ulaşım ana planı, su ve kanalizasyon, toplu taşımacılık, çevre sağlığı, , itfaiye, yolcu ve yük terminalleri, anayol ve caddelerin yapımı, stratejik plan, ağaçlandırma, spor, coğrafi ve kent bilgi sistemlerini kurma, nazım imar planı, sağlık

merkezleri hastaneler, merkezi ısıtma, eğitim ve sosyal kültür hizmetleri, tarihi dokuyu koruma gibi ortak kent hizmetleri büyükşehir belediyesinin yetki ve sorumlu olduğu görülmektedir (Tortop, 2006, s.206).

Büyükşehir belediyeleri ilçe belediyelerinin imar durumlarını denetlemeye yetkilidir. Denetimlerin sonucunda eksiklikler veya olumsuzlukların giderilmesi için ilk kademe veya ilçe belediyelerine üç ayı geçmemek üzere süre verilmektedir. Bu süre içinde olumsuzlukların veya eksikliklerin düzeltilmemesi durumunda büyükşehir belediyesi eksiklik ve olumsuzlukları gidermesi ilgili yasaya göre zorunludur (Tortop, 2006, s.206).

3.6.2. Büyükşehir Belediye Kanunu'nda İlçe Belediyelerinin Görevleri

5216 sayılı büyükşehir belediye kanununda yer alan 7. madde gereği ilçe belediyelerinin görevleri arasında karışıklık veya çatışma olmamasından dolayı ilçe belediyelerinin görevleri büyükşehir belediyesi kanununda ayrıca düzenlenmiştir (Ek 10).

İlçe belediyeleri kendilerine kanunla verilmiş olan görevlerden bazılarını kendi mali kaynaklarından karşılamak şartıyla ve büyükşehir belediye meclisinin de kararı ile yapılmasını isteyebilirler (5216 Sayılı, Büyükşehir Belediye Kanunu).

3.6.3. Büyükşehir Belediyesi Organları

Büyükşehir belediyesi, diğer ilçe belediyeleri gibi Büyükşehir Belediye Meclisi, Büyükşehir Belediye Encümeni ve Büyükşehir Belediye Başkanı olmak üzere üç şekilde oluşmaktadır.

3.6.3.1. Büyükşehir Belediye Meclisi Görev ve Yetkileri

Büyükşehir Belediyesi yönetiminde karar organı olan Belediye Meclisi il sınırları içinde oturan seçmenler tarafından ilgili kanuna göre seçilmektedir. Meclis üyelerinin seçiminde 2972 Sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkındaki Kanun'a göre seçilir.

Büyükşehir belediye meclisleri belediye hudutları içinde kalan ilçe seçim çevreleri için tespit edilen belediye meclisleri üye sayısının her ilçe için beşte biri alınmak suretiyle bulunacak toplam sayı kadar üyeden teşekkül eder. Bu hesaplamada artık sayılar nazara alınmaz (2972 Sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun). Vali ya da Kaymakam hukuka aykırı gördüğü kararlar için on gün içinde idari yargıya başvurma hakları vardır (Tortop, 2006, s.269).

Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda, büyükşehir belediye meclisinin görevlerini farklı bir şekilde oluşturmamıştır. 5393 sayılı belediye kanununda belediye meclisi için geçen maddeler büyükşehir belediye meclisi içinde geçerlidir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun büyükşehir belediyesi meclisine ait görevleri çeşitli maddelerde gösterme gereği duymuştur .

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda büyükşehir belediyesi meclisine ait görevler belirlenmiştir (Ek 12).

Büyükşehir belediye meclisi 5393 sayılı belediye kanununun belediye meclisi görev yetki ve sorumlulukları içinde bütün kanun maddelerini yerine getirmek zorundadır. Büyükşehir belediye meclisinin temel görevi kendi bütçe oluşturmak, ilçe belediyelerinin bütçelerini de onaylamaktır.

3.6.3.2. Büyükşehir Belediye Encümeni Görev ve Yetkileri

Büyükşehir belediye encümeni büyükşehir belediyesi danışma ve yürütme görevini yerine getirmektedir. Belediye meclisinin kendi üyeleri arasında bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile bir genel sekreter, biri mali hizmetler birim amiri olmak üzere her yıl için birim amirleri arasından beş üyeden oluşmaktadır (5216 Sayılı, Büyükşehir Belediyesi Kanunu).

Büyükşehir belediyelerinde başkan yardımcısı bulunmaz (5216 Sayılı, Büyükşehir Belediyesi Kanunu). Belediye başkanının teklifi üzerine işleri bakanlığı tarafından atanan Genel Sekreter bulunmaktadır. Encümen

toplantılarına büyükşehir belediye başkanı katılmadığı zaman genel sekreter başkanlık eder. Genel sekreter seçimle iş başına gelmez ve devlet memurudur. Büyükşehir belediyeleri hizmet ve görevlerini etkin bir biçimde yerine getirebilmeleri için ilgili kanuna göre yardımcıları olabilir.

Büyükşehir belediye encümeninin görev yetki ve sorumlulukları ile ilgili 5216 Sayılı büyükşehir belediyesi kanununda hiçbir hüküm yoktur. 5393 sayılı belediye kanunda ve diğer kanunlarda belirtilen görevler büyükşehir belediye encümeni içinde geçerli durumdadır (Ulusoy ve Akdemir, 2010, s.296).

3.6.3.3. Büyükşehir Belediye Başkanı Görev ve Yetkileri

Büyükşehir belediye başkanı büyükşehir il sınırları içindeki seçmenler tarafından 2972 Sayılı kanunda gösterilen esas ve usullere göre doğrudan seçilirler. Büyükşehir belediye başkanı belediye yönetiminin başı ve Büyükşehir belediyesi Tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye başkanı izin, hastalık veya başka bir sebeple görev başında bulunmadığı hâllerde, bu süre içinde kendisine vekâlet etmek üzere, belediye meclisi üyeleri arasından birini başkan vekili olarak görevlendirir. Büyükşehir belediye başkanının görevleri 5216 Sayılı Kanun, Büyükşehir Belediye Kanunu, 18. maddesinde belirtilmiştir (Ek 13).

Belediye başkanları görev süreleri içinde büyükşehir belediye başkanları da profesyonel spor kulüplerine başkanlık edemezler. Hiçbir siyasi partinin yönetim ve denetim organı içinde yer alamazlar. Büyükşehir belediye başkanının görev süresi dolduğunda tekrar seçilemediğinde ölüm ve görevinden istifasından dolayı görevi son bulmaktadır. Büyükşehir belediye başkanının büyükşehir belediye meclisinin feshine neden olan herhangi bir işleme katılmasından Danıştay mahkemesi kararı ile görevine son verilmektedir.

3.7. BELEDİYELER VE TEMSİL

Belediyeler, yöresel halka en yakın ve yöresel halkın ihtiyaçlarını en hızlı ve etkin bir şekilde gerçekleştiren birim olmalarından dolayı, yurttaşlar üzerinde belediyelerin bu hizmetlerin karşılanmasındaki en önemli yer oldukları konusunda ortak bir kanı hâkim olmuştur. Fakat belediyeler üzerinde yapılan araştırmalar, belediyelerin daha çok hukuki, mali ve örgütsel alanları çerçevesinde yapılmıştır. Bundan dolayı da küresel anlamda daima bir çıkışa sahip olan demokrasi ve yerel yansıma kapsamında, beklenen düzeyde durulmamıştır (Öner, 2006, s.89).

Yerel yönetim birimi olan belediyelerde, halkın temsilinin nasıl ve ne durumda gerçekleştiğine dair Türkiye’de fazla bir araştırmanın olmadığını söylemek mümkündür. Ayrıca belediyelerde yapılan araştırmalar, genellikle anakentlerde yapılmış ve bu çalışma verileri de, ciddi bir temsil sorununun yaşandığını ortaya koymuştur.

3.7.1.Belediyelerde Seçmenler Tarafından Belirlenen Organlar

Belediyelerde, belediye meclisi, başkanı ve encümeni olmak üzere üç organ vardır. Belediye meclisi halkın temsiline yönelik asli görevi olmalıdır. Fakat belediye başkanının seçimi ile ilgili 09. 07. 1963 tarihli ve 307 sayılı Kanunun ek 3’ncü maddesi gereğince sonradan yapılan düzenlemeyle halk tarafından seçilmeye başlanması, belediyelerde meclisin yanında, başkanında yöresel halkın temsil edebilme niteliği kazandırmıştır. Belediye encümeninin, doğal üyelerinin toplamının yarısını geçmeyen ve ikiden de az olmayan seçilmiş belediye meclis üyelerinin varlığından dolayı da, bu başlık altında, bu organa da genel hatlarıyla değinilecektir.

3.7.2.Belediye Başkanı

Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulduğu yıldan 1963 yılına kadar belediye başkanını meclis seçmekteydi. Bu tarihten günümüze kadar olan kısımda ise doğrudan halk tarafından seçilmektedir. Belediyenin yürütmeden sorumlu en

üst düzey yöneticisidir. Belediye başkanı, belediye meclisinin ve encümenin de başkanıdır. Belde halkını ve belediye tüzel kişiliğini temsil etme görevinden, yasaları uygulamaya, belediye bütçesini hazırlama ve uygulamadan belediyeyi mahkemelerde temsil etmeye kadar çeşitli yürütmeye ilişkin görevleri bulunmaktadır. Bu bağlamda görevlerini aldığı yasal dayanakları Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127. maddesi ve diğer kanunlardan 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu almaktadır.

1982 Anayasasının 127. maddesi, belediye başkanının atama yoluyla da göreve gelmesi yolunu, yine Anayasanın amir hükmü olan seçim şartına rağmen açık bırakacak şekilde düzenlemiştir (Azaklı ve Özgür, 2002, s.142).

3.7.3. Belediye Meclisi

Belediye meclisi, belediye tüzel kişiliğinin en büyük ve genel karar organıdır. Çoğulcu ve demokratik sistemin yerel düzeydeki temsilcisidir. İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için yapılan seçimlerde, onda birlik baraj uygulamalı nispi temsil sistemi uygulanır (2972 Sayılı Kanun). Doğrudan yerel halk tarafından seçilmektedir.

Her ayın ilk haftası, önceden belirlenmiş günde mutlak olarak toplanır. Bu toplantılar halka açıktır. Belediye meclisi; gündemi belediye başkanı tarafından belirlenen bu toplantılarında; bütçeyi, kesin hesabı ve belediye çalışma programını görüşüp karara bağlar, imar planını onaylar, belediyenin borç almasını veya vermesini kararlaştırır, belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarının kullanımına ilişkin kararlar verebilir. Meclis üyelerinin sayısı 2972 sayılı kanuna belirlenmiş ve seçim çevresinin nüfusuna göre 9-55 arasında değişmektedir. Büyükşehir belediye meclisleri, ilçe belediye meclis üyelerinin en çok oy alanları ile ilçe belediye başkanlarından oluşur (Öner, 2006, s.89).

Belediyelerin karar organı olan belediye meclisleri, yerel halkı en yakından ilgilendiren kararları almaktadırlar. Ancak, belediye meclislerinin kente ait günlük sorunlarla doğrudan ilgilenmesi ve bu konularda karar alması, yapılan

son değişiklikler öncesinde (5393 ve öncesindeki 5272 sayılı kanunun meclis Toplantılarıyla ilgili olan maddeler) pek mümkün değildi. Yapılan değişiklikler sonrasında belediye meclisi toplantıları her ay yapılmaya başlanarak, halkın günlük ihtiyaçlarının hızlı ve etkin bir şekilde karşılanması amaçlanmıştır. Bu değişiklik belediyelerde temsili daha da güçlendirmiştir. Belediye meclisindeki temsilciler, yerel halkı ilgilendiren kararları kentte yaşayan vatandaşlarla karşılıklı etkileşim ve iletişim içinde bulunmak, halkın isteklerine kulak vermek ve onların taleplerini değerlendirmek zorundadır (Tortop, 1992, s.65).

3.7.4.Belediye Encümeni

Belediye encümeninin bir kısmı meclis üyelerinden, diğer bir kısmı atanmış üst düzey belediye memurlardan oluşmaktadır. Belediye yönetiminin ikinci karar organı olması ise beraber günlük kentsel hizmetlerin yürütülmesine yönelik çok önemli kararlar almaktadır. Aslında “karar” ve “danışma” organı olan encümen, hukuki düzenlemelerin vermiş olduğu yetkilerle zaman zaman yürütme organı niteliği taşımaktadır (Azaklı ve Özgür, 2002, s.143).

3030 sayılı ‘*Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun*’ encümen içerisinde meclis üyelerine yer verilmezken, 10.07.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5216 sayılı kanun ile birlikte, meclis üyelerinin de Büyükşehir Encümeni içerisinde yer almaları sağlanmıştır. Yöre halkı tarafından seçilmiş meclis üyelerinin de encümende bulunması halkın yöre yönetiminde söz sahibi olduğunu göstermektedir. Aslında hem normal hem de Büyükşehir belediyelerinde bir yürütme kurulu niteliğinde olan belediye encümeni, herhangi bir konuyu kendiliğinden gündeme getirip karara bağlamamaktadır. Encümen, sadece başkanın yönlendirdiği ve verdiği görevleri yapmaktadır. Encümenin üyeleri, görevinin gereklilikleri nedeniyle belediye meclisine karşı sorumluluk taşımaktadır (Öner, 2006, s.89).

YEREL DEMOKRASİ VE KATILIM ÜZERİNE BİR İNCELEME (BEYLİKDÜZÜ İLÇESİ ÖRNEĞİ)

4.1. BEYLİKDÜZÜ İLÇESİ

Beylikdüzü ilçesinin kuruluş tarihi Helenlerin 7. yüzyılda Beylikdüzü çevresine yerleşmesiyle başladığı öngörülmektedir. Zamanla Bizans egemenliğine katılan Büyükçekmece ve bu bölgenin en önemli beldelerinden olan Beylikdüzü, İstanbul'un fethi ile beraber Osmanlı imparatorluğu topraklarına geçmiştir. Marmara denizi kenarında olan Beylikdüzü, Bizans ve Osmanlı İmparatorlukları zamanında orduların konaklama yeri olduğu için ve o zamanın imkânlarına göre kent merkezinden uzak olduğu için fazla tercih edilen bir yerleşim yeri olmamıştır. Beylikdüzü beldesi ve etrafına yerleşmiş olan yerel halkın genellikle geçim kaynağı tarım, hayvancılık ve avcılık olduğu düşünülmektedir (<http://beylikduzu.bel.tr>). 16. ve 17. yüzyıllarda padişahların Beylikdüzü'ne avlanmak ve dinlenmek amacı ile gelip av köşkleri ve kasırlar kurdurdukları bilinmektedir. Bunlardan en çok dikkat çekenini ise Sultan IV. Mehmed'in Haramidere civarındaki kasrıdır.

Beylikdüzü'nün Bizans İmparatorluğu zamanındaki ismi Gardan'dır. Gardan kelimesi günümüzde İngiliz dilinden yola çıkarak bakılırsa, Garden ve gardan kelimesinin birbirine yakın olduğu görülmekte ve o zamanki ismi bahçe olduğu düşünülmektedir. Beylikdüzü tarihi açıdan çok zengin, çeşitli ve güçlü bir bölge olması ile beraber büyük imparatorluklara ve medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Bu medeniyetlerin birleşimi olan Beylikdüzü'nün de hala Rumlardan kalmış kültürlere rastlamak mümkündür (www.beylikduzu.bel.tr). Kurtuluş Savaşından sonra, bu bölgede yaşayan Rumlar ve Yunanistan da yaşayan Türkler nüfus mübadelesine tabi tutulmuşlardır. Nüfus mübadelesi ile gelen Türkler Beylikdüzü bölgesine yerleştirilmişler hayatlarını tarım, hayvancılık ve balıkçılıkla idame ettirmişlerdir. Bölgede yaşayan mübadele dışında kalan Rumların çoğu da göç etmiş ve bölge kendini yenileme gereksinimi görmüştür. Zamanında İstanbul'un bahçesi olarak adlandırılan Beylikdüzü, genel olarak kavak ağaçları ile çevrili doğal yapısı olmasından

dolay bölgeye yeni bir isim verilmiş ve bölgenin ismi “KAVAKLI” köyü adını almıştır.

Kavaklı Köyü, bir müddet Çatalca ilçesine bağlı olarak yerel hizmetleri sunmuştur. Daha sonra 1988 yılında Büyükçekmece'nin ilçe olması ile Büyükçekmece ilçe sınırları içinde kalan Kavaklı Köyü hizmetlerini Gürpınar belde belediyesinden sunmaya başlamıştır. 11.162.000 m² yüzölçümüne sahip olan Kavaklı Köyü, 01.12.1993 tarih ve 21775 Sayılı Resmî Gazetede yayınlanan İçişleri Bakanlığı'nın 93/42465 sayılı kararı ile Büyükçekmece ilçesine bağlı belde yapılmıştır.² Bu karar sonucunda belde de bir belediye kurulmuştur.

Kavaklı Köyü, 22 Mart 2008 Tarihli ve 26824 Sayılı Resmî Gazetede yayınlanan “Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun” kapsamında Beylikdüzü ilçe yapılmıştır.³ Bu karar ile belediye ilçe belediyesi olmuş ve diğer kamu kurumları kurulmuştur.

Beylikdüzü ilçesi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Kuzey Doğusunda yer alan Marmara Bölgesine bağlı İstanbul ilinin bir ilçesidir. Beylikdüzü 12,4 kilometre Marmara denizine kıyı uzunluğu olan, doğuda Avcılar ilçesi, kuzeyde Esenyurt ilçesi, batıda ise Büyükçekmece ilçesine komşudur. Beylikdüzü ilçesi coğrafi konum itibari ile Avrupa ve Asya kıtalarını birbirine bağlayan E-5 karayolu üzerinde kurulmuş stratejik konuma ve öneme sahip bir ilçedir. İlçenin güneyinde bulunan ve deniz ticaretinin önde gelen limanlarından olan Ambarlı limanı da Beylikdüzü ilçe sınırları içinde kalmaktadır. Ambarlı limanının Beylikdüzü ilçesi sınırlar içinde yer alması da ilçenin önemini ve stratejik konumunu bir kez daha öne çıkarabilmektedir.

---

² Kavaklı İsmi İle Belediye Kurulması, **93/42465 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı**, 27.11.1993 Tarihli ve 21775 Sayılı Resmî Gazete

³ 5747 Sayılı Kanun, **Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun**, 22.03.2008 Tarihli ve 26824 Sayılı (Mükerrer) Resmî Gazete

Beylikdüzü'nün yüzölçümü 11.162 km² ve nüfusu 229,115'dir (TİK, 2012). Marmara depreminden sonra İstanbul'un ve Marmara bölgesinin çeşitli bölümlerinde evleri yıkılan veya ağır derecede hasar görmüş olan mağdur vatandaşların Beylikdüzü ilçesine yönelmesi ile Beylikdüzü ilçesinin nüfusu artmıştır. İstanbul'un merkezine uzak olan Beylikdüzü ilçesi son zamanlardaki ulaşımın kolaylığı ve rahatlığı ile tamamen tercih edilen daha çok yaşanabilir bir merkez konumuna yükselmiştir. Marmara depreminden sonra gelen göç dalgası ve sonrası ulaşım ağının genişlemesi ve daha hızlı olması ile ikinci bir göç dalgası oluşarak günümüz nüfusuna kavuşmuştur.

Resim 1: Beylikdüzü İlçesi İstanbul'daki Konumu (<http://beylikduzu.bel.tr>).

4.2. BEYLİKDÜZÜ İLÇE BELEDİYESİ

2009 yılında İlçe Belediyesi olan Beylikdüzü Belediyesi ilk ilçe belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisi Yusuf UZUN' dur. Beylikdüzü ilçe belediyesi olarak uzun bir geçmişi olmamasına karşın yaptığı çalışmalar ve hizmet sunumundaki özgünlüğü ile günümüzdeki köklü belediyelerle yarışır hale gelmiştir. Beylikdüzü ilçe belediyesi ise *Takip edilen öncü bir belediye ve tercih edilen örnek bir kent olmak* düşüncesi vizyonunu oluşturmuştur.

Beylikdüzü ilçe belediyesinin vizyonundan da anlaşılacağı üzere alt yapı, sosyal tesisler, hayvancılık ve zirai faaliyetler gibi özellikleri ile diğer kamu kuruluşları ve halk tarafından takip edilen öncü ve örnek bir kent olmuştur. Misyonunda ise yöre halkının ihtiyaçlarını en verimli ve hızlı bir şekilde karşılamak yöresel halkının isteklerinin ilerisinde hizmet üreten sunan ve yöre halkının yaşam kalitesinin her geçen gün artıran refah düzeyi yüksek bir kentin oluşmasına devam etmektedir. Beylikdüzü ilçe belediyesi misyonunu şu şekilde özetlemiştir; *İnsanı ve ihtiyaçlarını merkeze alan, taleplerin ötesinde hizmet üreten, yaşam kalitesi yüksek, mutlu bir kent oluşturmak* belirlemiştir. Beylikdüzü ilçe belediyesi yaptığı sosyal yardımlar ve hizmetler anlamında da ileri düzeyde bir görüşe sahiptir. Sağlık işleri müdürlüğü tarafından yöre halkına yönelik yürütülen sosyal yardım ve sağlık hizmetleri, çorba evleri, bakıma muhtaç sahipsiz tüm canlı hayvanları rehabilite eden veterinerlik hizmetleri, engelli vatandaşlara yönelik eğitim ve sosyal faaliyet etkinlikleri ve bunun gibi birçok etkinlik ve projeye Beylikdüzü ilçe belediye vizyonu ve misyonları ile ulaşılmıştır. Beylikdüzü ilçe belediyesi teknolojik olarak gelişmiş kent bilgi sistemleri kurmuş internet web sitesini oluşturmuştur. İnternet web sitesinin içinde duyurular, ilanlar, etkinlikler, belediye bilgileri, belediye teşkilat yapısı, encümenler, meclis üyeleri müdürlükler, organizasyon şeması ve e-belediye gibi bilgilere ulaşılabilir. Yöre halkına daha kaliteli ve hızlı hizmet sunmayı ilke haline getirmiş olan beylikdüzü ilçe belediyesi web sitesinin içinde e-belediye sistemini kurmuştur. E-belediye sisteminin içinde online vergi ödeme, bilgi edinme formları, kentin önemli ve tarihi yerleri, kent haritası gibi hizmetleri sunmaktadır (www.beylikduzu.bel.tr).

Resim 2: Beylikdüzü İlçesi Görünüm

4.3. BEYLİKDÜZÜ İLÇESİNDE YEREL DEMOKRASİ VE KATILIM

Beylikdüzü ilçe belediyesi yeni kurulan bir belediye olduğu için yerel demokrasiyi uygun bir zemin haline getirmek ve yerel katılım bilincini yöre halkında en üst seviyelere taşımak için projeler geliştirmiş ve geliştirmektedir. Beylikdüzü ilçe belediyesi temel değerlerimiz diye adlandırdığı *Adalet, insan ve çözüm odaklılık, güler yüzlü hizmet, şeffaflık ve sürekli gelişim* (www.beylikduzu.bel.tr) yolunda yerel demokrasiyi ve katılımcılığı sağlamaktır. İlçe belediyesi sınırları içinde yapılan çalışmaları ve projeleri yöre halkının da katılacağı halk meclisleri, mahalle danışma kurulları, sivil toplum kuruluşları (STK) buluşmaları, Mesken (ev, hane) ziyaretleri gibi toplantılar ve buluşmalarla katılımcı bir yol izlemektedir (B.B, **Faaliyet Raporu**, 2011). Bunların yanında ise; demokrasi ve katılımcılığı daha çok artırmak için belediye kanununda geçen kent konseyleri, komisyonlar ve meclis toplantılarına da önem vermektedir.

4.3.1. Yasal Temsil ve Seçimler

Demokratik rejimlerde seçimler, yönetenlerle yönetilenler arasındaki ilişkiyi düzenleyerek siyasal iktidarın meşruiyet kazanmasına yardımcı olur. Yerel yönetimlerin ortaya çıkışı toplumsal ve siyasal bir oluşumun ürünü olmamıştır.

Batı örneğinden farklı olarak, bu birimlerin kendiliğinden değil, yönetsel ve ekonomik zorunlulukların bir sonucu olarak güdümlü bir biçimde oluştukları söylenebilir. Yani aşağıdan yukarı doğru bir örgütlenme değil, yukarıdan aşağıya doğru bir gelişim ve örgütlenme söz konusu olmuştur. Güçlü bir merkezi yönetim geleneği olan Türk toplumunda gerek Osmanlı İmparatorluğu'nda gerekse Cumhuriyet döneminde yerel yönetimler bağımlı ve ikincil örgütlenmeler olma özelliğini korumuşlardır. Yerel yönetimler de temsile dayanan bir sistemden söz edebilmek için gerekli koşullar şunlar olabilir (Tunaya, 1954, s.55);

- Halkın belirli aralıklarla ve özgürce temsilcilerini seçmesi.
- Seçilen temsilcilerin halka karşı sorumlu olması.
- Temsilcilerin halkı temsil edici bir örneğinin oluşturulması.

Temsil sisteminin dayandığı temel kavramlar seçim, sorumluluk ve temsil edicilik niteliği taşıyabilir. Temsile dayanan bir sistemde kimin seçeceğini, seçileceğini ve temsil edeceğinin seçime ilişkin yasa ve kurallar belirlemektedir. Tarihsel gelişim içinde temsil, yalnızca soyluların ya da varlıkların temsilinden yetişkin nüfusun tümünün temsiline doğru bir gelişme göstermektedir. Günümüzde demokrasi anlayışının gelişmesi ve yerleşmesi neticesinde, yerel yönetimlerin önemi de giderek artmış ve demokrasinin vazgeçilmez unsurlarından birisi haline gelmişlerdir. Katılma ve temsil gibi çağdaş demokrasinin temel unsurlarının yerel yönetim birimlerinde daha iyi uygulanması, yerel yönetim ve demokrasi arasındaki ilişkiyi güçlendirmektedir (Bayrakçı, 2012, s.3).

Ulusal ve yerel siyasetin giderek artan ölçüde siyasal parti temelinde biçimlendiği günümüzde, temsil iki aşamalı bir süreç niteliği taşımaktadır.

- Temsilci adayın belirlenmesi.
- Adaylar arasında temsilcinin seçilmesidir.

Yerel yönetimler yönetsel ve siyasal alt örgütlenme biçimi olarak, merkezi yönetim ve ulusal siyasetten bağımsız bir biçimde örgütlenemeyeceği ve

merkezi yönetim gerekleri çerçevesinde bilineceği açıktır. Bu çerçevede yerel temsil ve ulusal temsil arasında da benzerlik ve farklılıkların oluşacağı söylenebilir. Ulusal temsil ve yerel temsile ilişkin olarak siyasal kadroların belirlenmesinde süreçler açısından bir benzerlikler söz konusu olmaktadır. Bu benzerlik, seçmen, siyasal parti, siyasal parti-temsilci ilişkileri benzerlik göstermekte, ulusal düzeyde söz konusu olduğu gibi, yerel düzeyde de bir siyasal partinin listesinde yer alan temsilci, bu listeye oy veren seçmen tarafından seçilmekte ve yerel temsilciler seçilmiş olabilmektedir.

Diğer bir benzerlik ise adayların belirlenmesinde ortaya çıkabilmektedir. Ulusal düzeyde olduğu gibi, yerel düzeyde de temsilcilik için gerekli koşullara sahip olanlar arasında, siyasal kaynak ve olanakları daha fazla olanlar önceliği alabilmektedir. Yerel ve ulusal temsil arasında ortaya çıkması olası farklılaşmanın yerel ve ulusal temsilcilerin nitelikleri ve bunların oluşturdukları meclislerin bileşiminde gözleneceği söylenebilir. Farklılaşmayı etkileyen bir başka etmen ise, yine ulusal ve yerel siyaset/yönetim arasındaki farklılaşmadan kaynaklanmaktadır. Yerel düzeyde seçilmiş temsilcilerin biçimsel iktidar yapısını oluşturduğunun genel olarak kabul edilmesine karşılık, siyasal kimliklerin ulusal temsilcilerden farklı olduğu da ileri sürülmektedir. Diğer taraftan ise katılım, temsilcilerin halkın verdiği görevleri yerine getirmede eksik kalındığında ya da farklı bir şekilde halkın görüş ve fikirlerinin alınmasının istendiği durumlarda temsili sistem içinde meydana gelmektedir. Bu meydana gelen durumlara katılım denilmektedir. Katılım yapılan uygulamalar ve politikaların gerektiği durumda ya da halkın istediğine bağlı durumlarda halka sorma (referandum) veya temsilcinin halk tarafından görevini yerine getirememesi kanısının oluşması nedeniyle görevinden alması (geri çağırma) ve bunun gibi durumlarla ortaya çıkmakta ve uygulanmaktadır. Kısacası temsil sisteminin yetersiz kaldığı durumlarda halkında istek ve önerilerinin alınması için ya da halkın kendi içinde aldığı kararı uygulama biçimi de adlandırılabilir.

4.3.1.1. Beylikdüzü İlçe Kent Konseyi

Kent Konseyleri 5393 Sayılı Belediye Kanununun 76. maddesinde yer alan;

“Kent yaşamında, Kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasî partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar (5393 Sayılı Belediye Kanunu).

metni ile kent konseylerinin kuruluşunun önünü açmıştır. Daha sonra, 26313 Sayılı Kent Konseyi Yönetmeliği hazırlanmış ve bu kanun ve yönetmelikten yola çıkılarak Kent Konseyleri kurulmuştur. Kent Konseylerinin ilgili yönetmelikte şu şekilde tanımlanmaktadır;

“Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin ve sorunlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmalarından oluşmaktadır (Kent Konseyi Yönetmeliği, 2006).

Toplumun her kesiminden bu toplantılara katılımın serbest olduğu kent konseyi; merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmak üzere bu kurum ve kuruluşların temsilcilerden oluşur (Kent Konseyi Yönetmeliği, 2006).

Beylikdüzü ilçesi, kentin kalkınma öncelikleri, sorunları ve vizyonların sürdürülebilir olması, kalkınma ilkelerinin temelinde belirlenmesi, çözümlerin geliştirilmesi, ortak akıl ve uzlaşma hedefi ile 25 Eylül 2010 tarihinde Beylikdüzü Kent Konseyi Beylikdüzü Belediyesi tarafından belediye meclis salonunda düzenlenen bir toplantıyla ilgili kanun ve yönetmelik esaslarına dayanılarak kurulmuştur. Kurulan kent konseyinin ilk toplantısı dönemin Kaymakam, Belediye Başkanı, dönemin İlçe Milli Eğitim Müdürü, İlçe Müftüsü, muhtarlar, Beylikdüzü Gençlik Meclisi Başkanı, Kader Mahkûmları Derneği Başkanı, siyasi parti temsilcileri ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin yoğun katılımı ile gerçekleşmiştir (www.beylikduzu.bel.tr).

Belirli aralıklarla düzenlenen toplantılara belediye başkanı ve ilgili başkan yardımcıları da katılmaktadır. Konsey üyeleri ilçede yapılan ve yapılması gereken projeler hakkında görüşlerin bildirildiği kent konseyi her zaman fikir alışverişi yapabilecek çok önemli bir oluşum olarak kabul görmektedir. Belediye başkanı, STK'ların ilçe yönetiminde her zaman çok önemli rol oynadığını her ortamda belirtmektedir. Toplantılarda Beylikdüzü'nde yaşayan nüfusun eğitimleri ve emekli olmaları göz önünde bulundurularak, onları da ilçe yönetiminde söz sahibi edebilme adına özellikle STK'lar önemsenmiş ve çalışmalarını hızlandırmaları önerilmektedir.

4.3.1.2. Beylikdüzü İlçe Komisyonları

Belediye kanununun ilgili maddelerine dayanılarak İçişleri Bakanlığı'nca çıkarılan 25961 sayılı belediye meclisi çalışma yönetmeliği gereğince il ve ilçe belediyelerinde çeşitli komisyonlar kurulur. Meclis, komisyonlara üye seçiminden önce kurulacak komisyonu ve üye sayısını belirler. İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10 binin üzerinde olan belediyelerde plan ve bütçe komisyonu ile imar komisyonunun kurulması zorunludur (5393 Sayılı Belediye Kanunu).

Beylikdüzü Belediyesi bünyesinde yapılan hizmetlerin zamanında ve doğru zeminde halka ulaşması için kurulması zorunlu olan komisyonlarla beraber aşağıda belirlenen komisyonlar kurulmuş kanunda geçen katılımcılar ile faaliyete geçmiştir.

- Denetim Komisyonu
- Plan ve Bütçe Komisyonu
- Trafik Komisyonu
- Tarife Komisyonu
- Kültür ve Turizm Komisyonu
- Çevre ve Sağlık Komisyonu
- Gençlik ve Spor Komisyonu
- Harita Komisyonu
- Hukuk Komisyonu
- İmar Komisyonu

Kurulan komisyonlar alanlarıyla ilgili gerekli fizibilite çalışmasını ve sözlü-yazılı araştırmalarını yapıp ilgili müdürlük ve başkan yardımcılıklarını bilgilendirmektedir. Belediye Meclisine sunulan konular ya da talepler incelenmek üzere komisyonlara havale edilmekte komisyon görüşü ve sonuçlar bir rapor halinde meclise tekrar sunulmaktadır. Komisyon raporları alenîdir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere belediye meclisi tarafından belirlenecek bedel karşılığında verilir (Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği). Yöre halkına komisyonların çalışmaları hakkında bilgi sunulması açısından komisyonların aldıkları kararlar ve raporlar Beylikdüzü Belediyesi'nin internet web sitesinden güncel ve erişilir duruma getirilmektedir (www.beylikduzu.bel.tr).

4.3.1.3. Meclis Toplantıları

Yöre halkı tarafından yerel demokrasi ve katılımcılığın sağlanması amacı ile kendilerini belediye meclisinde temsil etmeleri için meclis üyelerini 2972 sayılı kanuna göre seçilmektedir. Beylikdüzü belediyesi nüfusu 229,115 olduğundan (Nüfusu 100 001'den 250 000'e kadar olan beldelerde 31) dolayı ilgili kanun

gereği 31 meclis üyesi beylükdüzü belediye meclisini oluşturmaktadır. 5393 sayılı belediye kanununun 19. maddesine dayanılarak İçişleri Bakanlığı tarafından 09 Ekim 2005 Tarihli Resmi Gazete 25961 sayısı gereğince Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği yayınlanmıştır. Bu yönetmelikte belediye meclisinin toplanma usulleri belirtilmektedir. Meclis toplantılarının amacı, belediye meclisinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir (Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği Madde 1). Toplantıların kapsamı ise, bu yönetmelik belediye meclisinin, meclis başkanlık divanının, meclis ihtisas ve denetim komisyonlarının çalışma usul ve esaslarını kapsar (Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği, Madde 2).

Beylikdüzü Belediyesi 25961 sayılı resmi gazetede yayımlanan Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'ne uygun olarak her ayın ilk Pazartesi günü Belediye Meclis Salonu'nda belediye başkanının başkanlığında toplanmaktadır. Meclis toplantılarında daha öncede belirlenen gündemler için oturum yapılmakta, komisyonlardan gelen raporlar oy birliği kabul edilebilmekte ya da red edilmekte, yine ilgili komisyona yeni çalışma yapması adına sözlü-yazılı önerge istemiyle havale edilebilmektedir. Gündem maddelerinin fazla olması halinde oturum sayısı birden fazla olabilmektedir. Her ay toplanan meclis bir sonraki toplantı günü ve saati için bir ay önceki toplantıda karar alır. Kesinleşen meclis kararlarının özetleri yedi gün içinde halka duyurulur (5393 Sayılı Belediye Kanunu). Bu duyuru Beylikdüzü belediyesi internet web sayfasından yapılmaktadır.

4.3.2. Yerel Temsil ve Seçimler

Türkiye'de yerel seçimler, 1960'lı yıllara kadar genel seçimlerde olduğu gibi çoğunluk sistemi ile yapılmıştır. 1961 Anayasa'sının yürürlüğe girdiği dönemde, belediye başkanlığı seçimleri tek türlü çoğunluk sistemine göre yapılmış, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliklerinin seçiminde ise nispi seçim sistemine geçilmiştir. 1982 Anayasa'sının yürürlüğe girmesiyle birlikte yerel seçimlere ilişkin yasal düzenleme de yenilenmiş ve yerel seçimlere ilişkin usul ve esasları düzenleyen 18.01.1984 tarih ve 2972 sayılı "Mahalli idareler

ile mahalle muhtarlıkları ve ihtiyar heyetleri seçimi hakkında kanun” çıkarılmıştır. Bu kanuna göre: “Belediye Başkanlığı” ile “Muhtar, ihtiyar heyeti” ve “İhtiyar meclisi” seçimleri çoğunluk sistemine göre yapılmakta, “İl Genel Meclisi” ve “Belediye meclisi” seçimlerinde ise nispi seçim sistemi uygulanmaktadır.

2972 sayılı kanunun ilgili maddesinde *sandık kurullarınca gönderilen belediye başkanı seçimlerine ilişkin tutanaklar ilçe seçim kurulu tarafından birleştirilerek en çok oy alan aday, başkanlığa seçilmiş olur* (2972 Sayılı Kanun, 22.madde) metni yer almaktadır. Aynı kanunun ilgili maddesinde *Muhtar, ihtiyar heyeti ve ihtiyar meclisi seçimleri ekseriyet sistemine göre yapılır* (2972 Sayılı Kanun, 32.madde) ibaresi belirtilmektedir.

İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi üyeliklerinin seçiminde, *bir seçim çevresinde kullanılan geçerli oy toplamının onda birine tekabül eden sayı, bütün partilerin ve bağımsız adayların aldıkları oy sayısından ayrı ayrı çıkarılır. Bu çıkarmadan sonra geriye oyu kalmayan siyasi partiler ve bağımsız adaylar üye tahsisinde hesaba katılmaz* (2972 Sayılı Kanun, 23.madde) ibaresi ilgili maddede yer almaktadır. Bu sistemde, bir seçim bölgesinde kullanılmış olan toplam geçerli oy sayısının onda biri hesaplanır. Bu sayı, seçime katılan siyasi partilerin ve bağımsız adayların aldığı oy sayısından ayrı ayrı çıkarılır. Bu çıkarma işleminden sonra oy sayısı kalmayan siyasi parti veya bağımsız adaylar üye tahsisinde hesaba katılmazlar. Çıkarma işleminden sonra geriye oy sayısı kalan siyasi partiler ve bağımsız adayların isimleri alt alta yazılarak oy sıralaması yapılır. İsimlerin karşısına yazılan oy sayıları önce 1’e sonra 2’ye, sonra 3’e ... şeklinde olmak üzere seçim bölgesinin çıkaracağı asıl üye sayısına ulaşıncaya kadar bölünmeye devam eder. Elde edilen sonuç büyükten küçüğe doğru sıralanır. Bu sıralamada siyasi parti ayrımı gözetilmez.

Belediye ve il genel meclisi üye tamsayısı kadar üyelikler, bu payların sahibi olan siyasi partilere ve bağımsız adaylara, sayıların büyüklük sırasına göre tahsis olunur. Son kalan asıl üyelikler için birbirine eşit rakamlar bulunursa

bunlar, aralarında kura çekmek suretiyle, tahsis edilir (2972 Sayılı Kanun 23.madde). Bunun dışında belediye meclis seçiminde istikrar sağlanabilmesi için kontenjan sistemi kullanılmaktadır. Bu sisteme göre oy sıralamasında birinci gelen siyasi partinin belli bir kontenjan sayısı kadar meclis üyesini fazladan alması sağlanır. Kontenjan adayı gösterilen belediye meclis üyesi seçim çevrelerinde bu maddeye göre yapılan bölme işlemi kontenjan sayısı çıkarılarak yapılır. Kontenjan adayı gösterilen bu seçim çevrelerinde geçerli kabul edilen oyların en fazlasını almış olan siyasi partinin kontenjan adayları belediye meclis üyeliğini kazanmış kabul edilir.

Kontenjan adayları, aday listelerinde nispî temsil sistemine göre seçilecek diğer adayların sıralamasına dâhil edilmez. Bu adaylar kontenjan adayı olarak ayrıca yazılırlar. Kontenjan adayı gösterilen seçim bölgelerinde “geçerli oyların en çoğunu almış olan siyasi partinin kontenjan adayları belediye meclis üyeliğini kazanmış olurlar.” Böylece belediye meclisleri seçimlerinde nispî temsil yanında 1’den 6’ya kadar kontenjan adayı için tek adlı veya çok adlı kontenjan sistemi, çoğunluk sistemine göre uygulanmaktadır.

Türkiye’de 1963 yılına kadar belediye başkanı halk tarafından seçilmemekteydi. Belediye meclisi kendi içerisinde bir belediye başkanı seçmekteydi. Ancak bu şekilde yönetime gelen belediye başkanları güçlü bir konuma sahip olamamaktaydılar. Bu sebeple 1963 yılında çıkarılan 307 Sayılı Kanun ile Belediye Kanunu’nda değişiklik yapılmasına dair 19. 7. 1963 tarihli ve 307 sayılı Kanunun ek 3’ncü maddesi değiştirilmiştir. Buna göre: “*Belediye Meclisi üyeleri ve belediye başkanları seçimi dört yılda bir yapılır*⁴” maddesi gelmiştir. Bu değişiklikle belediye başkanları doğrudan halk tarafından seçilmeye başlanmıştır.

Beylikdüzü Belediyesi temel değerlerini “adalet, insan ve çözüm odaklılık, güler yüzlü hizmet, şeffaflık ve sürekli gelişim’ olarak nitelendirmiş ve

---

⁴ 307 Sayılı Kanun, Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair 19.7.1963 tarihli ve 307 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında Kanun, Ek madde 3

bununla ilgili hizmeti halka halkın talepleri doğrultusunda götürmek için temsil alanları geliştirebilmiştir. Bu temsil alanları genel olarak halkın yönetime katılımcılık yönünden bir kültür haline getirilmesini sağlamaktır. Yöre halkının ve diğer kurum ve kuruluşların beylikdüzü belediyesi yönetimine katılımı sağlamak için projeler üretmiş ve bu projeleri hayata geçirebilmiştir. Bu projeler şunlardır;

- Halk meclisleri, mahalle danışma meclisleri, danışma kurulları, sivil toplum kuruluşları (STK) buluşmaları.
- Hane (ev mesken) ziyaretleri, esnaf ziyaretleri, alışveriş merkezi (AVM) ziyaretleri, pazar yeri ziyaretleri.
- Cuma namazı sonrası halk buluşması, cami cemaatleri ile toplantılar.
- Fabrika ziyaretleri, site sakinleri ile istişare toplantıları.
- Engellilere yönelik toplantılar, beyaz yakalı ve mavi yakalı çalışanlar ile toplantı.
- Özel günler organize toplantıları.

Beylikdüzü Belediyesi'nin katılımcı yönetim ilkesinden hareket edilerek yöre halkına sunduğu katılımcılık olanaklarıdır. Bunun yanında katılımcılık ve yerel demokrasi bağlamında dünyada olan güncel konular ve etkinlikleri takip etmek ve kendi yöresel halkının demografik yapısına göre uygulamaya geçirmek şeffaf belediyecilik ilkesinin temelini oluşturmaktadır (www.beylikduzu.bel.tr).

4.3.2.1. Beylikdüzü İlçe Belediyesi Yöre Halkı İle Buluşma ve Toplantılar

Beylikdüzü İlçe Belediyesi yerel demokrasi çerçevesinde halkın belediye yönetimine katılımını sağlamak için çeşitli halk buluşmaları ve toplantıları gerçekleştirmektedir. Bu toplantılar ve buluşmaların bazıları mutad şekilde yapılırken bazıları ise kendiliğinden gelişmektedir. Toplantıların ve buluşmaların geneline bakıldığında ise yöre halkının istek ve önerilerini yerel ölçüye göre değerlendirilip uygulanması amacı taşımaktadır. Beylikdüzü Belediyesi tarafından bakıldığında Beylikdüzü Belediyesi'nin yaptığı çalışma faaliyet ve projeleri halkına tanıtmak ve yöre halkının istekleri doğrultusunda misyon ve vizyonuna ulaşmaktır. Bu toplantıları alt başlıklar haline kısaca

bakmamız gerekirse halk meclisleri, mahalle danışma meclisleri, danışma kurulları, sivil toplum kuruluşları ve beylükdüzü belediyesi tarafından gerçekleştirilen ziyaretler olarak incelenebilir.

4.3.2.2. Halk Meclisleri

Beylikdüzü Belediyesi'nde halkın hemen her kesiminden insanlar ikamet etmektedir. İşçi, işsiz, memur, esnaf, küçük üretici, öğrenci, emekli, dul; yetim, fabrikatör, üst düzey yönetici, akademisyen, binlerce insan mahallelerde birçok ortak veya bireysel sorunlarla halk meclisinde yerini alabilmektedir. Halk meclisi, yöre halkının, tüm sorunlarını ve çözüm yollarını tartıştığı, tüm katılanların eşit söz hakkına sahip olduğu, ortak kararlar aldığı, kararların yine kararı alanlar, kurum ve kuruluşların (Belediyeler, Sivil toplum kuruluşları, Özel sektör) desteği ile halk tarafından hayata geçirildiği bir halk yapılanması olarak tanımlanabilmektedir (50 Soruda Dizisi, 1996, s.34). Meslekleri, yaşları, cinsiyetleri ne olursa olsun, aynı düşünce ve isteklere sahip olan yurttaşlar halk meclislerinde bulunabilmektedirler. Beylikdüzü belediyesi coğrafi olarak stratejik bir konuma sahip olduğundan demografik yapısı çeşitlilik göstermektedir. Bu bağlamda yöre halkının da istek ve düşünceleri farklılık göstermektedir. Bir kısmı tüm ülkede yaşanan sorunların bir parçası ve yansımasıdır; örneğin pahalılık, ya da işsizlik sorunları, bir kısmı ise yöreye özgüdür; örneğin mahalledeki yol, su, elektrik, bakım onarım sorunlarıdır. Beylikdüzü Belediyesi'ne sosyal medya, elektronik posta, çağrı merkezi, şahsi başvurular gibi iletişim kanalları ile halkın her türlü talep ve önerini ulaştırılabilmektedir. Belediye başkanı ile halk meclislerinde yüz yüze görüşülebilmektedir. Haftada müsait olunan bir gün ve saatte halkın görüşü ve sıkıntılarını dinlemek için halk meclisleri yapılabilmektedir. Beylikdüzü Belediyesi 15 günde bir Perşembe günü Meclis salonunda halk meclisleri düzenleyip ihtiyaç sahibi vatandaşların ihtiyaçlarını gidermek, yöre halkının yöresel sorunlarına çözüm üretmeye çalışmaktadır (B. B. Faaliyet raporu, 2011, s.116).

Düzenlenen halk meclislerinde başkanın halk meclisine katılmadığı

zamanlarda başkanın görevlendirdiği bir başkan yardımcısı ve ilgili birim müdürleri katılmaktadır. Çözüm üretilmeye çalışılan iş, sağlık, eğitim ve gıda talebi olduğu gözlenen ulusal sorunları, yerel düzeye indirgeyip neticeye yerel ölçüde çözüm bulunabilmektir. Beylikdüzü halk meclisi diğer ilçe belediyeleri ve il belediyeleri ile ortak çalışmalar yürütmekte ve belediyeçilik anlamında dünyayı güncel takip ettiği gibi, halk meclisleri anlamında da Türkiye'deki halk meclislerinin faaliyetlerini takip edip ve güncellenmektedir.

4.3.2.3. Mahalle Danışma Meclisleri

Beylikdüzü Belediyesi, halk meclislerine katılamayan ve farklı bir şekilde belediyesi tarafından karşılanmak istenen yöre halkına daha yakın olmak ve isteklerini fikir ve düşüncelerini hızlı ve etkin bir şekilde hayata geçirmek için mahalle danışma meclis yapılanması kurulmuştur. Mahallelerde mahalle sakinleriyle 15 günde bir, bir araya gelerek ilçenin ve mahallenin sorunlarını değerlendirmektedirler (B. B. Faaliyet raporu, 2011, s.117).

Mahalle danışma meclis çalışmalarını ayda iki kez olarak düzenlemektedir. Bir ay öncesi hangi mahalle ile yapılacağı özel kalem müdürlüğü tarafından belirlenen mahalle danışma meclisi öncesi; Beylikdüzü Belediyesi Mahalle Danışma Meclisi'nin düzenlenecek olan mahalleyi 15 gün öncesinde gönderilen bir birimle ziyaret etmektedir. Ziyaret esnasında anket çalışması yapılarak hem mahalle danışma meclisi hakkında bilgilendirme yapılmaktadır. Halkın iletişim bilgileri, genel görüşleri alınarak belediyenin projeleri tanıtılmaktadır. Yapılan anketlerin ve çalışmaların sonuçları rapor halinde özel kalem müdürlüğü tarafından başkana sunulmaktadır (B. B. Faaliyet raporu, 2011, s.104).

Mahalle danışma meclislerinin halk meclislerinden farkı, Beylikdüzü Belediyesi'nin normal bir şekilde olması gerekeni yapıp, halkın ayağına gitmesi, yapılan ve yapılacak olan projeleri tanıtması ve halkın görüşlerini almasıdır. Halk ile başkanı bir araya getirerek yüz yüze hızlı iletişimi sağlamak temel amaçlardan bir tanesidir. Belediyenin yaptığı faaliyetleri birinci

muhataptan dinleyen yöre halkının tutum ve davranışları anında tespit edilip, uygun görüldüğü takdirde hızlı bir biçimde mahalle danışma meclisindeki istekleri yerine getirilmektedir. Katılım ve memnuniyet oranı yüksek olan mahalle danışma meclisleri hedef kitleye ulaşıp sorunları merkezden çözebilmeye ve talepleri yerinden almaya zemin sağlamaktadır (www.beylikduzu.bel.tr).

4.3.2.4. Danışma Kurulları

Beylikdüzü İlçesi'nde yaşayan kişilerin gönüllülük esasına dayanan fikir ve projeleri ile ilçe belediyesi yönetimine katkıda bulunmaları amacı ile beylikdüzü belediyesinde çeşitli danışma kurulları oluşturulmuştur.

Bu kurullar;

- Eğitim Danışma Kurulu
- Sağlık Danışma Kurulu,
- Spor Danışma Kurulu,
- Ekonomik Gelişim Danışma Kurulu,
- Kültür ve Sanat Danışma Kurulu,
- Çevre Danışma Kurulu

Beylikdüzü Belediyesi organizasyon şeması içinde yer alan ve her yaşta kent güzelliği ve tanıtımı için çalışan aynı zamanda kendileri için etkinlikler düzenleyen kent gönüllülerini danışma kurulları altında teşkilatlandırarak katılımcı bir demokrasi anlayışı oluşturmaya çalışmıştır. Bu kurulları kısaca tanıtmak gerekirse;

4.3.2.4.1.Eğitim Danışma Kurulu

Beylikdüzü ilçe sınırları içinde 2013 yılı itibari ile 23 kamuya 3 özel sektöre ait olmak üzere toplam 26 ilköğretim okulu bulunmaktadır. Bu okullardaki derslik sayısı ise toplamda 719 dur. Lise derecesinde eğitim veren 10 kamu ve 3'ü özel sektöre ait lise bulunmaktadır. Bu liselerde toplam derslik sayısı 296'dır (Uzun ve Kaya, 2012, s.200). Beylikdüzü Belediyesi bu okulların hepsi ile iletişim halinde olması sebebi ile okullarda yapılan bilimsel çalışmalara destek

vermektedir. Okul aile birlik temsilcileri ile de okulların eksiklerini gerekli şekilde gidermek ve okul binalarının bakım ve onarımını üstlenmektedir. Bunların dışında İsmek ve Halk Eğitim meslek eğitim kurslarında bilgisayar kursları, muhasebe kursu, okuryazarlık kursları, spor kursları, kişisel gelişim kursları, müzik kursları ve dil kursları bulunmakta yöre halkı istediği şekilde faydalanabilmektedir. Mesleki eğitim kurslarının firmalar tarafından desteklenerek, sanayinin yetişmiş ara eleman ihtiyacının karşılanması üzerinde durulan toplantıda, İŞ-KUR'un da bu konuda desteğinin alınması için görüşmelerin devam ettiği belirtilmektedir. Beylikdüzü eğitim bazında diğer İstanbul ilçe belediyeleri arasında en iyileri arasında yer almaktadır.

4.3.2.4.2.Sağlık Danışma Kurulu

Beylikdüzü Belediyesi sağlık işleri müdürlüğü işbirliği ile kurulan sağlık danışma kurulu, Beylikdüzü ilçesi yöre halkına sağlığın her dalında kendi alanında uzman kişiler tarafından oluşan ve amacı Beylikdüzü ilçe sınırları içinde yaşayan yöre halkının sağlık kalitesini arttırmak için oluşturulan bir kurul olma özelliği taşıyabilmektedir (www.beylikduzu.bel.tr).

Her ayın ilk haftası çarşamba günü toplantılarını gerçekleştiren sağlık danışma kurusu güncel konuları takip ederek, Beylikdüzü İlçe Belediyesi sağlık kuruluşlarının gelişmesini ve daha sağlıklı nesiller yetiştirilmek adına koruyucu halk sağlığı çalışmalarını yürütebilmektedir. Sağlık danışma kurulu alanında uzman doktorları ve akademisyenleri sağlık danışma kuruluna davet ederek, yöre halkının sağlıklı yaşaması için bilgileri ve uygulamaları uzman ve akademisyen davetlilerden dinleyebilmekte ve uygulayabilmektedir. Sağlık danışma kurulunun gerçekleştirdiği mutad bazı etkinlikler ücretsiz açlık kan şekeri ölçümü, ücretsiz tansiyon ölçümü, ağız diş taraması, göz tansiyonu ölçümü ve göz taraması gibi sağlık etkinlikleri ile yöre halkının sağlıklı kontrolünün yapılmasında katkıda bulunabilmektedir. Sağlık danışma kurulu mutad kontrollerin yanında bütün yöre halkını ve tüm sağlık çalışanlarını da 'sağlığınız için ilçemizin güzel koruluklarında yürüyün' gibi kampanyalara katılmasını sağlayarak sağlıklı bir yöre halkını hedeflediğini belirtmektedir.

4.3.2.4.3. Ekonomik Gelişim Danışma Kurulu

Bölgenin ve firmaların tanıtımının yapılması üzerinde duran kurul, iletişimin önemine dikkat çekerek, bölgeyi ve firmaları içeren ortak bir dijital platform oluşturmuştur ve bununla ilgili web sitesi kurma çalışmalarına devam etmektedir. Bölgenin sanayi kısmındaki fabrikalar ve üretilen ürünlerini tanıtmak ve pazarlamak amaçlı fuarlara katılımına destek vermek ve beylikdüzü belediyesinin de içinde bulunduğu firma tanıtım günleri ve aktiviteleri gerçekleştirmektedir. Danışma kurulunun burada üstlendiği görev ise, beylikdüzü bölgesi sanayici iş adamlarının ve küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin (KOBİ) proje düşünce ve fikirlerini değerlendirmek ve belediyenin ilgili birimleri ile iletişime geçip daha katılımcı ve demokratik bir yol izlemeyi amaçlamaktadır (www.beylikduzu.bel.tr).

4.3.2.4.4.Spor Danışma Kurulu

Beylikdüzü Belediyesi Başkanı'nın katılmadığı spor danışma kuruna görevlendirdiği başkan yardımcısı başkanlığında her ayın ilk çarşamba günü toplanmaktadır. Spor danışma kurulu Beylikdüzü'nün de spor için ve sporun önemine dair algı kuvvetlendirmesi adına yöre halkına yönelik toplantılar düzenlemektedir. Çocuk, genç ve yetişkinlerin sportif gelişmelerine katkı sağlamak amacıyla her türlü sportif branşta çalışmalar yapabilmektedir (B.B., Faaliyet Raporu, 2011, s.121). Çeşitli turnuvalarla ve verilen ödüllere yöre halkını spora teşvik etmektedir. Bu toplantılar sonucunda beylikdüzü yöre halkının sporla iç içe olması hedeflenmekte ağırlıklı olarak ta gençlere sporu sevdirecek sağlık bir nesil elde etme amaçlanmaktadır. Bu amaçla gençlere yönelik çeşitli spor alanlarında kendilerini geliştirmek ve sağlıklı bir hayat için aktiviteler gerçekleştirmektedir. Bunlardan bazıları yaz tatilini değerlendirmek amaçlı basketbol, futbol, voleybol, karate, yüzme ve jimnastik branşlarında ücretsiz "Yaz Okulu" düzenleyen beylikdüzü belediyesi spor danışma kurulu gençlerin hem eğlenmelerini hem de spor yapmalarını sağlayabilmektedir (www.beylikduzu.bel.tr).

4.3.2.4.5.Kültür ve Sanat Danışma Kurulu

Beylikdüzü İlçesi'nin tarihi ve kültürü çok eski olduğu sanata ve sanatçıya olan sevgi ve saygısından dolayı beylikdüzü belediyesi yöre halkına kültürü ve sanatı günlük hayatlarından çıkarmamaları için yöre halkının da her zaman katılım sağlayabileceği kültür ve sanat danışma kurulunu kurmuştur. Kültür ve sanat danışma kurulu her ayın ilk çarşamba günü toplanan Beylikdüzü Belediye Başkanı'nın katılmadığı toplantılara görevlendirdiği başkan yardımcısı başkanlık etmektedir. Beylikdüzü İlçesi'ndeki yöre halkının, sanatçı ve akademisyenlerinde içinde bulunduğu kuruldur. Beylikdüzü İlçe Belediyesi'nin kültür merkezi ile koordinasyonlu çalışan kurul kültür çadırları kurmakta, çocuklar için etkinlikler düzenlemekte, gençler için Beylikdüzü İlçesi'nin tarihini daha iyi öğrenmeleri gerektiği düşüncesi olduğundan günlük yöresel turlar düzenlemekte ve çeşitli sanatçıları davet edip hem etkinliklere katılmalarını sağlamak hem de sanatçı kişiliklerinden yararlanarak Beylikdüzü halkına kültürel ve sanatsal yönden artı kazandırmayı hedeflemektedir. Yöre halkının kültür ve sanat alanındaki gelişmeleri yakından takip etmek için kültür ve sanat danışma kurulu ulusal düzeyde sanatçı ve akademisyenleri davet ederek çeşitli konferanslar vermektedir (www.beylikduzu.bel.tr).

4.3.2.4.6.Çevre Danışma Kurulu

Kurul Beylikdüzü Belediyesi ilçe sınırları içindeki çevre yönetimini Beylikdüzü Belediyesi çevre koruma ve kontrol müdürlüğü ile koordinasyonlu bir şekilde yürütmektedir. Çevre danışma kuruluna her zaman katılabilen yöre halkının yanında ağır sanayi yetkilileri, çevre mühendisleri ve çevre konusunda uzmanlaşmış kişiler katılmaktadır. Çevre danışma kurulunun amacı ise Beylikdüzü ilçe sınırları içinde bulunan ya da oluşabilecek herhangi bir çevre sorunun ilgili kanunlara dayanılarak giderilmesi veya sorunun hiç ortaya çıkmamasıdır. Bu sorunların giderilirken ya da sorunların ortaya çıkmaması gerektiği durumlarda halkın bilgisine ihtiyaç duyulmaktadır. Çevre bilinci altında ilgili kanun ve yönetmeliklerin çeşitli uzman ve akademisyenler

tarafından halka aktarımı konusunda konferanslar düzenlemek bu kurulun hedefleri arasında sayılabilmektedir.

Çevre danışma kurulu halkı bilinçlendirdikten sonra çevre koruma ve kontrol müdürlüğü ilgili kanunlar ve yönetmelikler çerçevesinde katı atık kontrolünü yapmakta ve geri kazanım ve geri dönüşüm sağlanabilen atıkları gerekli şekilde doğaya dönüşümünü sağlamaktadır. Bu uygulamalarla ekonomik ve çevresel olarak da bulunduğu coğrafi bölgeye katkıda bulunmaktadır. Çevre danışma kurulunda gönüllü katılımcılarla birlikte çeşitli ulusal ve uluslararası çevre fuarlarına katılım sağlanmakta ve çevre sağlığı konusunda hem çevre koruma ve kontrol müdürlüğü hem de çevre danışma kurulu güncel bilgilere sahip olmakta ve kendi yerel düzeylerinde uygulamaya koyabilmektedirler. Bunlarla beraber Marmara Denizi'ne kıyısı olan Beylikdüzü İlçesi'nin yöre halkının Marmara Denizi'nden daha fazla yararlanabilmesi için bazı projeler gerçekleştirmekte (mavi bayrak projesi vb.) ve aynı zamanda halkın, Beylikdüzü'nün denizi ile daha çok bütünleşmesi için çeşitli yarışmaları organize (balık tutma yarışması vb.) etmektedir (www.beylikduzu.bel.tr).

4.3.2.5. STK Buluşmaları

Devletin tek başına karşılayamayacağı ihtiyaçların karşılanması için çeşitli nedenlerle (Eğitim, sağlık, çevre, kültür, insan hakları, bilim ve teknoloji gibi) bir araya gelmiş ve kar amacı gütmeyen insanlar topluluğu tarafından kurulan kuruluşlara sivil toplum kuruluşları denmektedir. STK'lar genel olarak sendikalar, dernekler, birlik, odalar ve vakıflardır. Bu kuruluşlar günümüzde demokratik açıdan ve yönetime katılım açısından son derece etkili kuruluşlardır. Bu bağlamda Beylikdüzü Belediyesi'nin demokratik ve şeffaf bir katılımcılık ilkesini izlediğinden dolayı Beylikdüzü ilçe sınırları içindeki sivil toplum kuruluşları ile rutin olarak toplantılar düzenlemekte ve sivil toplum kuruluşlarını kendi merkezlerinde Beylikdüzü Belediye Başkanı, başkan yardımcılarını meclis üyeleri ve belediye yönetiminde bulunan diğer yöneticilerle beraber ziyaret ve buluşmalar düzenlemektedir (www.beylikduzu.bel.tr).

Beylikdüzü ilçe sınırları içinde 140'ın üzerinde sivil toplum kuruluşu bulunmaktadır. Bu kuruluşların içinde hemşehri dernekleri, cami dernekleri, gençlik dernekleri, çevre doğa ve hayvan dernekleri, spor dernekleri, kültür sanat eğitim dayanışma sosyal dernekleri ve çeşitli vakıflar bulunmaktadır. Belediye Başkanı her hafta ya da 15 günde bir dernekleri belediye yönetimiyle ziyaret edip dernek yönetimlerinin düşünce ve taleplerini dinlemektedir. Belediye başkanı Sivil Toplum Kuruluşlarını hem belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirmekte hem de onların yapabilecekleri ulusal ve uluslararası proje ve aktiviteler hakkında önerilerde bulunmaktadır. Beylikdüzü İlçesi'ndeki tüm Sivil Toplum Kuruluşlarıyla iletişime geçerek yönetimin karar alma süreçlerine katılımını sağlamaktadır (B.B. Faaliyet Raporu, 2011, s.121).

STK buluşmalarında dernek ve vakıf taleplerini birinci ağızdan dinleyen başkan ve ekibi çözümler için yazılı ve sözlü bildirimlerini gerekli kurum veya kendi bünyesindeki birimlere yapabilmektedir. Sivil toplum kuruluşları ve Beylikdüzü Belediyesi'nin iş birliği içinde olmasının beylikdüzü ilçesine kazanımının daha çok olabilecektir.

4.3.2.6. Beylikdüzü Belediyesi Tarafından Yapılan Ziyaretler

Beylikdüzü Belediyesi kendi temel değerlerinden yola çıkarak halkı dinlemeyi ve anlamayı her zemine yayabilmektedir. Bu yolla hizmeti herkese ulaştırmayı hedef edindiği için Beylikdüzü'nde çeşitli zaman ve vatandaşın yoğun olduğu düşünüldüğü her yerde faaliyetleri anlatmak, anlaşılacak ve yöre halkının talepleri almak adına ziyaretler yapmaktadır. Bu ziyaretler genellikle belirli günlerde değil başkan ve ekibinin müsait olduğu günlerde yapılmaktadır. Genellikle Cuma günlerine denk gelen ve öğleden sonra bu ziyaretleri esnaf ziyaretleri, alışveriş buluşmaları, pazar yeri ziyaretleri, cuma namazı sonrası halkla buluşma, hane ziyaretleri ve fabrika ziyaretleri gerçekleştirilmektedir. Kısaca bu ziyaretleri değerlendirmek gerekirse;

4.3.2.6.1.Esnaf Ziyaretleri

Beylikdüzü Belediyesi her hafta belirlenen mahalle esnafına ziyarette bulunmaktadır. Ziyaret öncesinde belediye tanıtım materyalleri esnafa dağıtılarak ziyaretlerin amacına ulaşması amaçlanmaktadır. Beylikdüzü ilçesinde bulunan esnafın sıkıntılarını dinlenmekte ve sıkıntıları en kısa sürede gerekli çerçeveler etrafında çözüme kavuşturabilmektedir. Esnafın dilek ve önerilerini de alan başkan ve ekibi çok değerli kabul ettiği esnafında yönetime katılmasını bu şekilde sağlamaktadır. Bununla birlikte belediye yönetiminin yaptığı etkinlikler projeler ve aktiviteler esnafa anlatılmakta ve onlarında birinci ağızlardan etkilikleri ve projeleri duymaları amaçlanmaktadır.

4.3.2.6.2. Alış Veriş Merkezi Ziyaretleri (AVM Buluşmaları)

Beylikdüzü ilçe sınırları içinde önceden belirlenen alışveriş merkezlerine her hafta salı günleri zaman olarak ta iş çıkış saatlerini hedef alınan çalışmada başkan, başkan yardımcıları ve birim müdürleri katılarak mümkün safhada geniş kitleye beylikdüzü belediyesinin çalışmaları hakkında bilgilendirmeler yapılmaktadır. Bu programların halka duyurulması ve toplantı için AVM'nin hazırlanması ilgili birimler tarafından yapılmaktadır (B.B. Faaliyet Raporu, 2011, s.121). Belediye başkanı ile görüşmek isteyen vatandaşlar alışveriş merkezlerinde başkan ile bir araya gelme fırsatı yakalamaktadır. Başkana Beylikdüzü İlçe Belediyesi'nden taleplerini sunmaktadırlar. Bu buluşmalardan sonra anket çalışmaları yapılarak ta yapılan uygulamanın yeterliliği ve yerine ulaşırlılığı ölçülebilmektedir.

4.3.2.6.3.Pazar Yeri Ziyaretleri

Amaç her hafta Salı, Çarşamba Ve Pazar günlerinden bir tanesinde başkan ve ekibi pazar yerlerine gidilerek bu bölgelerdeki yurttaşlarla iletişime geçebilmektir. Beylikdüzü halkının her zaman her yerde Beylikdüzü Belediyesi tarafından önemsendiğini, dinlendiğini göstermek adına yapılan Pazar yeri ziyaretlerinde de memnuniyetin üst seviyelerde olduğu gözlenebilmiştir. Bu ziyarette de halkın yerel ölçüdeki istekleri dinlenmekte ve not edilmektedir.

Yine diğer ziyaretlerde olduğu gibi Beylikdüzü Belediyesi'nin yaptığı projeler halka sunulmakta ve bu hizmetlerin halk tarafından nasıl karşılandığına kısa anketlerle öğrenilmektedir.

4.3.2.6.4.Cuma Namazı Çıkışı Buluşmalar

Beylikdüzü Belediyesi her hafta Cuma günleri Cuma namazlarından sonra daha önce özel kalem müdürlüğü tarafından belirlenen cami'de Cuma namazını kılan yöresel halk ile bir araya gelip talepleri dinlemektedir. Başkan yapılan bu ziyaretlerde ve buluşmalarda her zaman halkın içinde olduğunu ve sorunları birebir bilip aynı zamanda takip ettiğini gösterebilmektedir. Bu yüzden de bu buluşmalar Beylikdüzü Halkında olumlu karşılık bulmaktadır.

4.3.2.6.5.Hane Ziyaretleri

Beylikdüzü Belediyesi her gün bir haneyi ziyaret etmektedir. Her hafta farklı mahalleler seçilmekte ve hanelerdeki belediye algısı tespit edilmektedir. Ziyaretlerde Başkan'ın selamı iletilerek hediyeleşme akabinde yapılan görüşme ve sohbetler verimli geçmektedir. Her birey kendisinin önemsendiğini hissederek aslında yerel yönetimler de 'bende söz sahibiyim' algısını taşımaktadır. Sohbetlerde halk talepleri dinlendiği gibi belediye kendi aktivite ve faaliyetlerini anlatarak çalışmalarını halkla yüz yüze paylaşmaktadır (www.beylikduzu.bel.tr).

4.3.2.6.6.Fabrika Ziyaretleri

Beylikdüzü Belediyesi işyerlerini de ihmal etmeyerek bugüne kadar yaklaşık 200 firma ziyareti yapmıştır. Her salı günleri yapılan bu ziyaretlerde emekçi ve işçi insanlar yerinde dinlenilerek, onlara da çözüm önerileri sunulmaktadır (B.B.Faaliyet Raporu, 2001, s.117). Aynı zamanda Belediye her Perşembe günü düzenlediği kahvaltılara firma yetkililerini davet etmekte ve belediyede ne tür sosyal projelere ortak olunabiliri anlatmaktadırlar.

4.3.2.6.7.Cami Cemaatleri İle Toplantılar

Beylikdüzü ilçe sınırları içindeki cami cemaatleri ile toplantılar genellikle planlı bir toplanma türü olmamakla beraber, belediye başkanın özel kalem makamı tarafından önceden belirlenen cami derneğine ve cami imamına haber verilerek vakit namazları sonrasında yapılan toplantılardır. Bu toplantıya başkan, başkan yardımcıları, gerekli amirlerde iştirak ederek cami halkının yöresel sorunlarını dinleyerek şeffaf, demokratik ve hukuki çözümlere uygun bir ortam hazırlanmaktadır. Cemaatin sorunları dinlenip özel kalem tarafından not veya notlar alındıktan sonra belediye başkanı, beylikdüzü belediyesinin yapmış ve yapmakta olduğu projeleri cami cemaati ile paylaşarak beylikdüzü ilçesine yapılan hizmetler konusunda bilgi verebilmektedir. Bunların yanında çeşitli broşürler ve kitapçıklar dağıtılarak beylikdüzü belediyesinin yaptığı çalışmalar hakkında cami cemaatinin yazılı bilgilendirilmesini sağlanmaktadır (B.B.Faaliyet Raporu, 2001, s.43).

4.3.2.6.8. Site Sakinleri İle İstişare Toplantıları

Beylikdüzü ilçe sınırları içindeki yerleşim olanaklarının genelinde site yerleşimleri görülmektedir. Mahallelerde site yöneticileri ve mahalle sakinleriyle 15 günde bir kez olmak şartı ile düzenli toplantılar yapılmaktadır ((B.B.Faaliyet Raporu, 2001, s.111). Bu sitelerde yaşayan yöre halkıyla buluşup dertlerini dinlemek daha iyi ve kaliteli hizmetlerin nasıl olacağına dair site halkından görüş ve fikir almak için düzenlenen toplantılardır. Bu toplantılara belediye başkanı, başkan yardımcıları, meclis üyeleri ve diğer belediye yönetimindeki amirler katılmaktadır. Genellikle bir sohbet havasında geçen toplantılarda site halkının istekleri sorulmakta ve bu cevaplar doğrultusunda belediye yönetimine katılımcı bir yöre halkı oluşmasına zemin hazırlanmaktadır.

4.3.2.6.9. Engellilere Yönelik Toplantılar

Beylikdüzü Belediyesi ilçe sınırları içinde bulunan ve her türlü engel durumu olan engelli yurttaşlarla toplantılar yapmaktadır. Bu toplantılar önceden planlanan ve ayda bir defa yapılmak üzere günü ve saati özel kalem müdürlüğü

organize edilmektedir. Toplantılara belediye başkanının mutlak katılımı ve başkan yardımcıları ile diğer üst düzey yönetici amirler de katılmaktadır. Engelli yöre halkına çok önem veren beylkdüzü belediyesi engelli yurttaşların ve yakınların düşüncelerini fikirlerini alarak beylkdüzü ilçe sınırları içinde daha rahat huzurlu, yaşam kalitesini yükseltmek, topluma yeni üretken bireyler olarak katılımını tüm haklarını kullanılmasını sağlamak amacı ile toplantılar düzenlemektedir. Beylikdüzü Belediyesi Engelliler Bürosu'nda engelli vatandaşlara yönelik muayene, danışma, koordinasyon, kütüphane hizmetleri gibi geniş bir hizmet olanağı sunulmaktadır. Bu vatandaşlar; sosyal ve kültürel etkinlikler kapsamında ilgili sivil toplum kuruluşlarının sosyal imkânlarına yönlendirilmektedirler ((B.B.Faaliyet Raporu, 2001, s.288).

4.3.2.6.10. Özel Gün ve Hafta Toplantıları

Beylikdüzü Belediyesi özel gün ve haftalarda (Tıp bayramı, anneler günü, sevgililer günü, dünya kadınlar günü, muhasebeciler günü vb) (B.B.Faaliyet Raporu, 2001, s.119). toplantılar düzenlemektedir. Bu toplantılara belediye başkanı ve diğer ilgili birimlerden üst düzey yöneticiler katılmaktadırlar. Özel gün ve haftaların önemi belirten konuşma, yemeklerden sonra beylkdüzü belediyesi tarafından hediyeler verilmektedir.

Daha sonra belediye başkanı tarafından o gün ve haftaya ilişkin Beylikdüzü Belediyesi'nin yapabileceği istekler özel kalem çalışanlarca not alınır. Bir dahaki özel gün ve haftalarda gerçekleştirilmeye çalışılır. Daha sonra Beylikdüzü Belediyesi'nin yaptığı işler projeler belediye başkanı tarafından anlatılır. Beylikdüzü Belediyesi'nin yaptığı faaliyetler hakkında kitapçıklar ve broşürler dağıtılır.

4.3.2.6.11 Halkın Belediye Yönetimine Katılımın Değerlendirmesi

Yukarıdaki bölümlerde anlatıldığı gibi Beylikdüzü İlçesi yeni kurulmuş bir ilçe olmasından ve demografik yapısının çeşitlik göstermesinden dolayı tam olarak yerel katılım zemini oluşturulamamış ve Beylikdüzü İlçe Belediyesi'nin istediği konumlara ulaşamamıştır. Bu nedenle Beylikdüzü Belediyesi yukarıda

da anlatıldığı gibi yapılan çalışmaları uygulamakta ve her geçen gün istediği demokratik katılım amacına yaklaşmaktadır. Bunun için kent konseylerini ilgili yasalara göre düzenlemiş ve bunların doğrultusunda hareket ederek Beylikdüzü Belediyesi yöre halkına istediği hizmeti sunmak için çaba harcamaktadırlar. Bu çalışmalar Beylikdüzü kent konseyi açısından şimdilik yeterli bir düzeyde değildir. Zaman ilerledikçe kent konseylerini ilgili başkan yardımcılarını daha üst seviyelere çekmek için üstün gayret göstermektedir. Beylikdüzü ilçe komisyonları istenilen seviyeye yaklaşmış yöre halkına hizmet sunma konumundaki yerini üst seviyelere taşımak gayretindedir. Öte yandan meclis toplantıları yerel temsil olanağı açısından en önemli organdır. Yöre halkının toplantılara çağırılması ve alınan kararların uygulanmasında söz sahibi olması katılımcılık açısından önemli bir unsurdur. Yöre halkının meclis toplantılarına katılımı henüz istenen seviyelerde değildir. Meclis toplantılarına katılım için belediye yönetiminin gerçekleştirdiği çalışmalar ve faaliyetler devam etmektedir. Beylikdüzü ilçe belediyesi tarafından düzenlenen yöre halkı ile buluşma ve toplantıların yerel katılımında çok önemli yeri bulunmaktadır. Bu katılımlar istenen seviyelere ulaşmıştır. Bu katılımları aynı seviyelerde tutabilmek için çalışmalar hızla devam etmekte ve yeni projelerle bu katılımların canlı kalmasında büyük çabalar sarf edilmektedir.

Uygulanan halkın yönetime katılımın türleri beylikdüzü belediyesince yeterli olmaktadır. Fakat daha yeni projelerle her zaman belediye içerisinde gerçekleşmesini de sağlayabileceğini belirtilmektedir. Halkın yeni yönetime katılma türlerinin araştırılması da her zaman için beylikdüzü belediyesinin gündeminde olacaktır.

SONUÇ

Belediye başkan seçiminde çoğunluk sistemi uygulanması istikrar ve güçlü başkan uygulaması açısından önemlidir. Ancak bu sistem her zaman güçlü başkan seçimine imkân veremeyebilmektedir. Birden fazla adayın yüksek oy aldığı durumlarda % 25-30 oranı ile başkan seçilmektedir. Oysa belediye başkanının güçlü olabilmesi için daha yüksek oy oranı alması beklenmelidir. Bu sebeple belediye başkan seçiminin de iki türlü olması düşünülebilirdi. İlk turda hiçbir adayın belli bir oranı örneğin % 50'yi aşmaması durumunda en fazla oyu alan iki aday arasında ikinci tur seçimleri yapılabilir. Ancak bu sefer de başkanın bir partiden, meclis çoğunluğunun ise başka bir partiden oluşması söz konusu olabilir. Çünkü ikinci turda oluşacak parti ittifakları meclis dengesinin dışında gelişebilir. Bu olumsuz ihtimali azaltmanın yolu da ikinci tura girecek partilerin ilk turda en çok oyu alan adaylar değil de belli bir oranın üzerinde (Örneğin % 15) oy alan adaylar arasında yapılmasıdır.

Belediye meclis üyeleri seçiminde kontenjanda çoğunluk, diğer liste üyelerinde ise nispi temsil sisteminin kullanıldığı yukarıda açıklanmış idi. Kontenjan sistemi mecliste istikrar açısından önemlidir. Ancak meclis üyelerinin liste usulü ve nispi temsil sistemine göre seçildiği durumlarda güçlü meclis üyesi sıkıntısı yaşanmaktadır. Liste usulü sebebi ile meclis üyeleri ile seçmen arasında güçlü iletişim olamamaktadır. Özellikle Marmara Bölgesinde olduğu gibi, ilçe nüfusunun 500.000'i aştığı belediyelerde seçilen 45 meclis üyesi ne kadar gerçek anlamda seçmenin temsilcisidir? Listeler partilerin ilçe, il ve hatta bazen de genel merkezlerinde oluşturulmakta, o ilçede oturmayan kişiler bile meclis üye listesine girebilmekte ve meclis üyesi olabilmektedirler. Seçim sistemleri tartışmalarında genellikle % 10'luk baraj, kontenjan gibi hususlar eleştiri konusu olmaktadır.

Seçimler demokratik ülkelerde halkın kendisini temsilciler yolu ile yönetmesinin bir aracıdır. Seçilecek yönetimin bu anlamda halkın temsilcisi olma vasfı çok önemlidir. Ne var ki gerek partilerin aday belirleme süreçleri ve

gerekse seçim sistemleri sebebi ile bu temsilde ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Katılım imkânının genişliği sebebi ile demokrasinin okulu olarak görülen, demokratik kültürün gelişiminde çok önemli rol oynayan yerel yönetimler ülkemizde bu misyonunu yeterince gerçekleştirememektedirler. Çoğu zaman yerel seçimler, Türkiye'deki genel siyasetin etkisi altında ve onun gölgesinde gerçekleşmektedir. Seçmenin yerel seçimlerde çoğunlukla adaylara değil partilere göre oy vermesi de bu durumun açık bir göstergesidir. Türkiye'de demokratik kültürün ve kurumların gelişmesi için yerel yönetimlerin demokrasinin okulu olma misyonunu yüklenmeleri gerekmektedir. Ancak bunun için de halkın yerelde siyasete katılım kanalları genişletilmelidir. Bunun yolu da yerel seçimlerde adayları öne çıkarmakla, seçim yapılan makamların güçlendirilmesi ile mümkündür.

Beylikdüzü Belediyesi organizasyon şeması içinde yer alan ve her yaşta kent güzelliği ve tanıtımı için çalışan aynı zamanda kendileri için etkinlikler düzenleyen kent gönüllülerini danışma kurulları altında teşkilatlandırarak katılımcı bir demokrasi anlayışı oluşturmaya çalışmıştır. Ancak sonuç olarak, yerel yönetimlerin daha demokratik koşullarda seçilmeleri ve faaliyet gösterebilmeleri için hem genel yönetimdeki iktidar partilerinin hem de yerel yönetimdeki yöneticilerin önemli çalışmalar yapması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

AZAKLI Sedat ve ÖZGÜR, Hüseyin “**Belediyelerde Başkan, Meclis ve Encümen İlişkileri ile Güç Dağılımı**”, Türkiye’de Yerel Yönetimler, İstanbul: Alfa, 2002.

AYDIN, Murat **Sosyal Politika ve Yerel Yönetimler**, İstanbul, Yedirenk Yay., 2008.

BARBER Benjemin, **Güçlü demokrasi: Yeni bir Çağ İçin Katılımcı Siyaset**, Çev: Mehmet Beşikçi, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1995.

BAYRAKÇI, Erdal **Demokratik Yerel Yönetimin Temel İlkeleri**, Makale, 2012

BİNGÖL, Yılmaz, , **Siyaset Bilimi**, Açık Öğretim Fakültesi, Yayını No: 1637, 2012.

BOZKURT Ömer, SEZEN, Seriya ve ERGUN, Turgay **Kamu Yönetimi Sözlüğü**, TODAİE Yayın No:283, Ankara, 2008

ÇETİNKAYA, Özhan **Mahalli İdareler Maliyesi**, Bursa, Ekin Basın Yayın Dağıtım, 2009.

ÇİTÇİ, Oya **Yerel Yönetimlerde Temsil (Belediye Örneği)**, Ankara: TODAİE, 1989.

DURSUN Davut, “**Türkiye’de yerel yönetimin doğusu ve siyasi/idari gelişme**”, Türkiye’de Yönetim Geleneği, .İstanbul: .İlke yayıncılık, 1998.

DURSUN Davut, **Siyaset Bilimi**, Beta Yayınları, İstanbul, 2012.

ERTABAK, Ülkü “**İl Özel İdarelerinin Yeniden Yapılanması**”, **Türkiye’de Yönetim Geleneği, Kurumlar, Sorunlar ve Yeniden Yapılanma Arayışları**, Ülke Yayıncılık 24, İstanbul, 1998.

GÖRMEZ, Kemal **Yerel Demokrasi ve Türkiye, Konya:**, Vadi yayınları, 1997.

GÖRÜN, Mustafa **Yerel Demokrasi ve Katılım: İzmir, Konya ve Ağrı İl Genel Meclis Üyeleri Üzerinde Bir Araştırma, Onsekiz Mart Üniversitesi, 2006**

GÖZLER, Kemal **Anayasa Hukukuna Giriş**, Bursa Ekin Kitabevi Yayınları, 2004.

HELD; David, **Models of Democracy**, Cambridge, Polity Press, 1996, s.5

KELEŞ, Ruşen ve YAVUZ Fehmi, **Yerel Yönetimler**, 2. Baskı, Ankara: Turhan Kitapevi, 1989.

KELEŞ, Ruşen **Yerinden Yönetim ve Siyaset**, 4. Baskı, Cem Yayınevi, 2000.

ÖNER, Şerif, **Yeni Mevzuat Çerçevesinde Türkiye’de Belediye Yönetimi**, Nobel Yayınları, Ankara 2006.

ÖZBUDUN Ergun, **Türk Anayasa Hukuku**, İstanbul, Yetkin Yayınları, 2008.

TARKAN, Oktay ve ŞEN Mustafa, Lütfi **Belediye Meclisi Üyeleri Rehberi**, Türkiye’de Yerel Yönetim Reformu uygulamasının Devamına Destek Projesi (Lar II. Aşama)., 2011

TORTOP Nuri, “**Yeni Demokratik Yapılanmada Gözönünde Tutulması Gereken Temel İlkeler**”, Amme İdaresi Dergisi, c:V/sayı: 2, 1992

TORTOP Nuri, **Mahalli İdareler**, 2.Baskı Nobel Yayın. Ankara, 2006

TUNAYA, Tarık Zafer, **Milletvekili Seçimi Kanunu**, İstanbul, İsmail Akgün Kitabevi Yay., 1954

TUNÇ, Hasan, ‘**Demokrasi Türleri ve Müzakereci Demokrasi Kavramı**’
Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XII, Y. 2008.

ULUSOY, Ahmet ve AKDEMİR, Tekin **Mahalli İdareler Teori-Uygulama-Maliye**, Ankara, Seçkin Yayınları, 2010.

UZUN Yusuf ve KAYA Hakan, **İstanbul’un Gülen Yüzü Beylikdüzü**, İstanbul, 2012, Pelikan Basım.

VARCAN, Nezh **Yerel Yönetimler**, Eskişehir, Dördüncü Baskı, Anadolu Üniversitesi Yayın No:1754, 2007.

YAMAN Fatih Turan, **Katılımcı Demokrasi Ekseninde Yerel Yönetimler ve Siyasal Katılım**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2003

50 Soruda Dizisi: 1, **Halk Meclisleri**, İstanbul, 1996, Haziran Yayıncılık.

KANUNLAR

2972 Sayılı, **Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun**, 5. Madde, 18.1.1984 Tarihli, Sayılı 18285 Remi Gazete

307 Sayılı Kanun, Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair 19.7.1963 tarihli ve

307 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında Kanun,

442 Sayılı Kanun, **Köy Kanunu**, 1. Madde 18.3.1924 Tarihli, 68 Sayılı Resmi Gazete

5216 Sayılı, **Büyükşehir Belediyesi Kanunu**, 3. Madde. 23.7.2004 Tarihli, 25531 Sayılı Resmi Gazete

5302 Sayılı Kanun, **İl Özel İdaresi Kanunu**, 6. Madde, 4.3.2005 Tarihli, 25745 Sayılı Resmi Gazete

5393 Sayılı Belediye Kanunu, 3. Madde, 03.07.2005 Tarihli, 25874 sayılı Resmi Gazete

5747 Sayılı Kanun, **Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun**, 22.03.2008 Tarihli ve 26824 Sayılı (Mükerrer) Remi Gazete

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği, 21.madde, 09.10.2005 Tarihli ve 25961 Sayılı Resmi Gazete

Beylikdüzü Belediyesi, **Faaliyet raporu**, 2011. Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği.

Kavaklı İsmi İle Belediye Kurulması, **93/42465 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı**, 27.11.1993 Tarihli ve 21775 Sayılı Resmi Gazete

Kent Konseyi Yönetmeliği, 4.madde,08.10. 2006 Tarihli ve 26313 Sayılı Resmi Gazete

Kültürel işlevler yüklenmesine, **Geleceğin İstanbul'u**, İstanbul, Kent Basımevi, İkinci Baskı, 1993.

Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası, 127. Madde, 9.11.1982 tarihli ve 17863 mükerrer sayılı Resmî Gazete

Türkiye İstatistik Kurumu, 2012 Genel Nüfus Sayımı Verileri,

İNTERNET KAYNAKÇA

<http://www.tdk.gov.tr/> (Erişim) 14.12.2014

<http://www.beylikduzu.bel.tr/c/galeri.asp?kid=68&sid=85> (Erişim) 14.12.2014

<http://www.beylikduzu.bel.tr/c/galeri.asp?kid=68&sid=85> (Erişim:) 23.12.2014

<http://www.beylikduzu.bel.tr/c/ho.asp?id=2498> (Erişim:) 18.12.2014

<http://www.beylikduzu.bel.tr/orgsema/?mid=476> (Erişim:) 18.12.2014

<https://www.beylikduzu.bel.tr/c/ho.asp?id=32690> (Erişim:) 18.12.2014

<http://www.beylikduzu.bel.tr/c/ho.asp?id=21577&k=>, (Erişim:) 09.12.2014

<http://www.beylikduzu.bel.tr/c/ho.asp?id=298> (Erişim) 04.12.2014

<http://www.beylikduzu.bel.tr/>, (Erişim:) 09.12.2014

<http://www.beylikduzu.bel.tr/c/ho.asp?id=30234>, (Erişim:) 10.12.2014

<http://www.beylikduzu.bel.tr> (Erişim:) 11.12.2014

<http://www.beylikduzu.bel.tr/> (Erişim:) 13.12.2014

<https://www.beylikduzu.bel.tr/kultursanat> (Erişim:) 18.12.2014

<http://beylikduzu.bel.tr/t/2/?firstPage=18> (Erişim:) 23.12.2014

<http://beylikduzuonline.com/beylikduzu-tarihce/> (Erişim) 05.12.2014

EKLER

EK 1: 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun

14. Maddesi: Belediye'nin yetki ve sorumlulukları

Bayındırlık ve İmar Görevleri

- Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; imar, su ve kanalizasyon gibi kentsel alt yapı hizmetlerini yapma ve yaptırma görev ve sorumluluğu bulunabilmektedir.
- Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki imar ve bayındırlık görevlerini yerine getirmek amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunma yetkisine sahiptirler.
- Belediyeler hazırlanacak her türlü proje ve imar düzenlemelerine yönelik olarak harcama yapabilir.
- Belediyeler, belediye meclisinin, belediyeye bağlı kuruluşlar ise yetkili organın kararı ile: park, bahçe, sera, refüj, kaldırım ve havuz bakımı ve tamiri; baraj, arıtma ve katı atık tesislerine ilişkin hizmetler; kanal bakım ve temizleme, alt yapı ve asfalt yapım ve onarımına ilişkin işlerini süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.

Ulaştırma Görevleri

- Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek,
- Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmektir.

- Toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir.

Sağlık Görevleri

- Gayrisihhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek,
- Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek, izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek
- Gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak.

Bu görevlerin yanı sıra kanunun ilgili maddesine göre; İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; sağlık çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz olarak yapabilir veya yaptırabilir, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabilir; sağlık ile ilgili projelere İçişleri Bakanlığı'nın onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla arsa tahsis edebilir. İlgili Kanunun 77.maddesine göre belediyelere, sağlık konularına yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programları uygulama yetkisi tanınmaktadır.

Çevreyi Koruma Görevleri

- Müktesep haklar saklı kalmak üzere; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek; kaynak sularını işletmek veya işlettirmek.

- Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmaktır.

Belediye yukarıdaki maddelerde belirtilen hizmetleri Danıştay'ın görüşü ve İçişleri Bakanlığı'nın kararıyla süresi 49 yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir.

- Hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını; sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama sahalarını; inşaat malzemeleri, odun, kömür ve hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliğı oluşmaması için gereken tedbirleri almak.

- Belediyede belediye meclisinin, belediyeye bağılı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe, sera, refüj, kaldırım ve havuz bakımı ve tamiri; baraj, arıtma ve katı atık tesislerine ilişkin hizmetleri süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.

Eğitim ve Öğretim görevleri

- Belediyeler meslek ve beceri kazandırma hizmetini yapar veya yaptırabilir.

- Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir.

Ticaretin Geliştirilmesine Yönelik Görevler

- Belediyeler ekonomi ve ticaretin geliştirilmesine ilişkin hizmetleri yapar veya yaptırabilirler.

- Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı verebilirler.

- Toptancı ve perakendeci hâlleri, otobüs terminali, fuar alanı, mezbaha, ilgili mevzuata göre yat limanı ve iskele kurmak, kurdurmak, işletmek,

işlettirmek veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin verebilmek.

- Reklam panoları ve tanıtıcı tabelalar konusunda standartlar getirmektir.

Sosyal Hizmet Görevleri

- Belediye, hemşehriler arasında sosyal ilişkilerin geliştirilmesi konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır.

- Belediye hizmetlerinin sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.

- Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar.

- Belediyeler mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; gıda bankacılığı yapabilir.

- İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; sosyal hizmeti geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığı'nın onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla arsa tahsis edebilir.

- Belediyeler, dar gelirliler, yoksul, muhtaç ve kimsesizlere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar konusunda ve sosyo-kültürel, sanatsal ve bilimsel etkinlikler için btee denek koyabilir ve harcama yapabilirler.

- Belediye ve mücavir alan sınırları içinde kendisine, eşine veya on sekiz yaşından küçük çocuklarına ait konutu olmayan dar gelirliler ile afete maruz kalanlara, bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre oluşturulan takdir komisyonu tarafından belirlenecek tutardan aşağı olmamak üzere arsa tahsisi yapılabilir.

- Belediye; sosyal hizmet ve yardım hizmetiyle, yaşlılara, kadın ve çocuklara, engellilere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

5393 sayılı Belediye Kanuna göre, belediye hizmetlerinin, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulması düzenlenerek, hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşükün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanması sağlanmıştır

Diğer Görevler

- Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; gençlik ve spor hizmetlerini yapar veya yaptırır. Gerekliğinde, öğrencilere, amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verebilir
- Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usûllere göre şirket kurabilir, ve özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini İçişleri Bakanlığının izniyle bütçe içinde işletme kurarak yapabilir
- Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans hizmetlerini yapar veya yaptırır
- Kentsel güvenliği sağlamak için belediyeler, yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla beldenin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum plânlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar.
- Belediyeler, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır.
- Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, engellilere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımlarının ve eğitim kurumlarının su, termal su, kanalizasyon, doğal gaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz olarak yapabilir veya yaptırabilir, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabilir; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla arsa tahsis edebilir.

Ek 2: 5393 Sayılı Belediye Kanunu

Madde 18- Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.
- b) Bütçe ve kesinhesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- c) Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek. (Ek cümle: 1/7/2006-5538/29 md.) Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il çevre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır.
- d) Borçlanmaya karar vermek.
- e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.
- f) Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek.
- g) Şartlı bağışları kabul etmek.
- h) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin YTL'den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek.
- i) Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek. j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.

- k) Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.
- l) Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.
- m) Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.
- n) Meydan, cadde, sokak, park, tesis ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesine karar vermek; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek.
- o) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.
- p) Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek. r) Fahrî hemşehrlik payesi ve beratı vermek.
- s) Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.
- t) Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek.
- u) İmar plânlarına uygun şekilde hazırlanmış belediye imar programlarını görüşerek kabul etmek

Ek 3. 5393 Sayılı Belediye Kanunu

Madde 33 - Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında;

a) İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden,

b) Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden, Oluşur.

Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi, encümene başkanlık eder.

Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak ilgili birim amirleri, belediye başkanı tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir.

Madde 34 - Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesinhesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.

b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.

c) Öngörülmeven giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.

- d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.
- f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.
- g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.
- h) Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.
- i) Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek.

Ek 4. 5393 Sayılı Belediye Kanunu

Madde 38- Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.
- b) Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.
- c) Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.
- d) Meclise ve encümene başkanlık etmek.
- e) Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.
- f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.
- g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.
- h) Meclis ve encümen kararlarını uygulamak.
- i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek.
- j) Belediye personelini atamak.
- k) Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek.
- l) Şartsız bağışları kabul etmek.
- m) Belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak.
- n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, engellilere yönelik hizmetleri yürütmek ve engelliler merkezini oluşturmak.
- o) Temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneği kullanmak.
- p) Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak

Ek 5. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu

MADDE 6. — İl özel idaresi mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) Sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; ilin çevre düzeni plânı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde,

b) İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma, kültür, turizm, gençlik ve spor; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında,

Yapmakla görevli ve yetkilidir.

İl çevre düzeni plânı; valinin koordinasyonunda, büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer illerde il belediyesi ve il özel idaresi ile birlikte yapılır. İl çevre düzeni plânı belediye meclisi ile il genel meclisi tarafından onaylanır.

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, il özel idaresinin malî durumu, hizmetin ivediliği ve verildiği yerin gelişmişlik düzeyi dikkate alınarak belirlenir.

İl özel idaresi hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özürlü, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.

Hizmetlerin diğer mahallî idareler ve kamu kuruluşları arasında bütünlük ve uyum içinde yürütülmesine yönelik koordinasyon o ilin valisi tarafından sağlanır.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığına ve organize sanayi bölgelerine tanınan yetki ve sorumluluklar bu Kanun kapsamı dışındadır.

İl özel idaresinin yetkileri ve imtiyazları

MADDE 7. — İl özel idaresinin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

a) Kanunlarla verilen görev ve hizmetleri yerine getirebilmek için her türlü faaliyette bulunmak, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri için kanunlarda belirtilen izin ve ruhsatları vermek ve denetlemek.

b) Kanunların il özel idaresine verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, yasak koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.

c) Hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, taşınır ve taşınmaz malları almak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, takas etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek.

d) Borç almak ve bağış kabul etmek.

e) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı yirmibeşmilyar Türk Lirasına kadar olan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek.

f) Özel kanunları gereğince il özel idaresine ait vergi, resim ve harçların tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak.

g) Belediye sınırları dışındaki gayri sıhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat vermek ve denetlemek.

İl özel idaresi, hizmetleri ile ilgili olarak, halkın görüş ve düşüncelerini belirlemek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

İl özel idaresinin mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır.

İl özel idaresinin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde edilen gelirleri, vergi, resim ve harçları, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları haczedilemez.

İl özel idaresine tanınan muafiyetler

MADDE 8. — İl özel idaresinin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmaz malları ile bunların inşa ve kullanımları her türlü vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarından muaftır.

EK 6: 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu

MADDE 10. — İl genel meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, il özel idaresi faaliyetlerini ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve karara bağlamak.

b) Bütçe ve kesinhesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

c) İl çevre düzeni plânı ile belediye sınırları dışındaki alanların imar plânlarını görüşmek ve karara bağlamak.

d) Borçlanmaya karar vermek.

e) Bütçe içi işletmeler ile Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.

f) Taşınmaz mal alımına, satımına, trampa edilmesine, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın akar haline getirilmesine izin; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi yirmibeş yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.

g) Şartlı bağışları kabul etmek.

h) Vergi, resim ve harç dışında kalan miktarı beşmilyardan yirmibeşmilyar Türk Lirasına kadar ihtilaf konusu olan özel idare alacaklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.

i) İl özel idaresi adına imtiyaz verilmesine ve il özel idaresi yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına, il özel idaresine ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.

j) Encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.

k) İl özel idaresi tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.

l) Norm kadro çerçevesinde il özel idaresinin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.

m) Yurt içindeki ve yurt dışındaki mahallî idareler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı işbirliği yapılmasına karar vermek.

n) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.

o) İl özel idaresine kanunlarla verilen görev ve hizmetler dışında kalan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek.

EK 7: 5302 Sayılı Kanun, İl Özel İdaresi Kanunu

MADDE 26. — Encümenin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip il genel meclisine görüş bildirmek.

b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.

c) Öngörülmeven giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.

d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.

f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşmilyar Türk Lirasına kadar olan ihtilafların sulhen halline karar vermek.

g) Taşınmaz mal satımına, trampa edilmesine ve tahsisine ilişkin kararları uygulamak, süresi üç yılıgeçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.

h) Belediye sınırları dışındaki umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.

i) Vali tarafından havale edilen konularda görüş bildirmek.

j) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

EK 8: 5302 İl Özel İdaresi Kanunu- Valinin Görevleri

MADDE 30. — Valinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) İl özel idaresi teşkilâtının en üst amiri olarak il özel idaresi teşkilâtını sevk ve idare etmek, il özel idaresinin hak ve menfaatlerini korumak.

b) İl özel idaresini stratejik plâna uygun olarak yönetmek, il özel idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, il özel idaresi faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini

hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

c) İl özel idaresini Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.

d) İl encümenine başkanlık etmek.

e) İl özel idaresinin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.

f) İl özel idaresinin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.

g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.

h) İl genel meclisi ve encümen kararlarını uygulamak.

i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışında kalan aktarmaları yapmak.

j) İl özel idaresi personelini atamak.

k) İl özel idaresi, bağlı kuruluşlarını ve işletmelerini denetlemek.

l) Şartsız bağışları kabul etmek.

m) İl halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak.

n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak.

o) Kanunlarla il özel idaresine verilen ve il genel meclisi veya il encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Ek 9: 442 Sayılı Kanun, Köy Kanunu

Madde 13 – Köylünün mecburi işleri şunlardır:

1 - Sıtma, sivrisinek tarafından aşılandığı ve sivrisinek de su birikintilerinde barındığı ve ürediği için her şeyden evvel köy sınırı dahilindeki su birikintilerini kurutmak;

2 - Köye kapalı yoldan içilecek su getirmek ve çeşme yapmak, köyün içtiği su kapalı geliyorsa yolunda delik deşik bırakmamak ve mezarlıktan veya süprütülük ve gübrelikten geçiyorsa yolunu değiştirmek;

3 - Köylerdeki kuyu ağızlarına bir arşın yüksekliğinde bilezik ve etrafını iki metre eninde harçlı döşeme ile çevirmek;

4 - Evlerde odalarla ahırları bir duvarla birbirinden ayırmak;

- 5 - Köyün her evinde üstü kapalı ve kuyulu veya lağımlı bir hela yapmak ve köyün münasip bir yerinde herkes için kuyusu kapalı veya lağımlı bir (hela) yapmak;
- 6 - Evlerden dökülecek pis suların kuyu, çeşme, pınar sularına karıştırmayarak ayrıca akıp gitmesi için üstü kapalı akıntı yapmak;
- 7 - Köyde evlerin etrafını ve köyün sokaklarını temiz tutmak, her ev kendi önünü süpürmek;
- 8 - Çeşme, kuyu ve pınar başlarında gübre, süprüntü bulundurmayıp daima temiz tutmak, ve fazla sular etrafa yayılarak bataklık yapmaması için akıntı yapmak;
- 9 - Köyün süprüntü ve gübreliğini köyden uzakça yol üstü olmıyan sapa ve rüzgaraltı yerlerde yapmak ve herkese o gübrelikten ayrı yerler gösterilmek;
- 10 - Her köyün bir başından öbür başına kadar çaprazlama iki yol yapmak (bu yollar köy meydanından geçecektir.)
- 11 - Köyün büyüklüğüne göre orta yerinde ve mümkün olamazsa kenarında bir meydan açmak;
- 12 - Köy meydanının bir tarafında ihtiyar meclisinin toplanıp köyün işlerini görüşmeleri için bir köy odası yapmak;
- 13 - Köy, yol üzerinde uğrak ve konuk ise köy odası yanında ocaklı ve ahırlı bir konuk odası yapmak; 14 - Köyde bir mescit yapmak (yeniden yapılacak ise köy meydanının bir tarafına yapılacaktır.);
- 15 - Köyde maarif idarelerinin vereceği örneğe göre bir mektep yapmak (yeniden yapılacak ise köyün en havadar bir tarafına yapılacak ve mektebin herhalde bir bahçesi bulunacaktır.);
- 16 - Köy yollarının ve meydanının etrafına ve köyün içinde ve etrafındaki su kenarlarına ve mezarlıklara ve mezarlık ile köy arasına ağaç dikmek. (Köylü her sene adam başına en az bir ağaç dikecek ve bu ağaç tamamen tutup yeşilleninceye kadar ağaca bakacak ve yeni dikilmişlere hayvanların sürünerek ve kemirerek zarar vermesinin önünü almak için etrafına çalı çırpı sarıp muhkemce bağliyacaktır.)
- 17 - Köy korusunu muhafaza etmek;

18 - Köyden Hükümet merkezine veya komşu köylere giden yolların kendi sınırı içindeki kısmını yapmak ve onarmak ve yollar üzerindeki küçük hendek ve derelerin üstlerine köprü yapmak ve yol üzerinden gelip gitmeğe zorluk verecek şeyleri kırmak, kaldırmak. (Bir yol üzerindeki işlerin köyden köy sınırının bittiği yere kadar olanı o köyündür.);

19 - Köy halkından askerde bulunanların ve bakacağı olmıyan öksüzlerin tarlalarını, bağ ve bahçelerini (imece) yoliyle sürüp ekmek, harmanlarını kaldırmak;

20 - Köy namına nalbant, bakkal, arabacı dükkanları yaptırmak;

21 - Köye ortaklama korucu, sığırtmaç, danacı ve çoban tutmak;

22 - Köyde insanlarda salgın ve bulaşık bir hastalık çıkarsa veya firengili adam görülürse o gün bir adam yollıyarak Hükümete haber vermek. (Bu haber üzerine kazadan memur gelinciye kadar hastanın yanına bakacaklardan başkalarını sokmamak lazımdır.);

23 - Köy hayvanlarında salgın ve bulaşık bir hastalık görülürse o gün bir adam yollıyarak Hükümete haber vermek; bu haber üzerine kazadan bir memur gelinciye kadar hasta olan hayvanı diğerlerinden ayırmak ve hasta hayvan ile beraber bulunmuş olan hayvanları köyün hasta olmıyan hayvanları ile karıştırmamak;

24 - Köyde su basması olursa birleşerek selin yolunu değiştirmek;

25 - Ekine, mahsule, yemişli, yemişsiz ağaçlara, bağlara, bahçelere zarar veren kuşları, böcekleri, tırtılları öldürmek. (Bunun için hangi türlü kuşların ve böceklerin hangi zamanlarda ve nasıl öldürülmesi lazım geldiği Hükümetten sorulacak ve nasıl öğretilirse öyle yapılacaktır.);

26 - Köy halkının ekilmiş ve dikilmiş mahsullerini, ağaçlarını her türlü zarar ve ziyandan muhafaza etmek;

27 - Mecbur olmadıkça yol üzerine halkın kolaylıkla gelip geçmesine dokunacak şeyler koymamak;

28 - Birdenbire yıkılarak altında adam ve hayvanat kalacak derecede çürümüş veya eğilmiş duvar veya damları bir sakatlık çıkarmaması için yıktırmak veya tamir ettirmek;

- 29 - (Değişik: 2/12/1925 - 684/1. md.) (Köy içinde bila zaruretin hayvan koşturmamak).
- 30 - Muhafazasına mecbur oldukları yırtıcı ve azgın hayvanları başı boş salıvermemek;
- 31 - Devlet parasını kıymetinden aşağı aldirtmamak;
- 32 - Bir adamın suda veya başka suretle başına bir felaket gelince onu kurtarmak elinde iken yardım etmek;
- 33 - Köyde çürümüş ve kokmuş meyva vesair sıhhate muzır şeyler köyden dışarıya götürülür ve gömülür;
- 34 - Bir hayvana götüremeyecek kadar yük yüklettirmemek;
- 35 - Yaylımlara başlı başına hayvan salmamak ve ortaklama çayırları biçmemek;
- 36 - Bir yeri kazarak başkalarının hayvan ve davarlarının düşüp ölmesine ve sakatlanmasına sebep olmasına meydan vermemek;
- 37 - İhtiyar meclisleri tarafından şahitlik için çağrılınca herhalde gelmek ve eğer gelmiyecek kadar mazereti varsa bildirmek.

Madde 14 – Yapılması köylünün isteğine bağlı olan şeyler şunlardır:

- 1 - Köyün evlerinde ahırları odalardan ayrı bir yere yapmak;
- 2 - Ev, ahır, hela duvarlarının iç ve dışları senede bir defa badanalanmak;
- 3 - Her köyün bir başından öbür başına kadar olan yolları taş kaldırma ile döşemek;
- 4 - Köy mezarlığının köyden ve caddeden uzak bir yerde, suların geldiği tarafta değil, akıp gittiği tarafta olmasına çalışmak ve etrafını duvarla çevirerek içerisine hayvan girmesinin önünü almak ve mezarlığa gübre süprüntü dökmemek, herkes mezarlarına iyi bakmak;
- 5 - Köyde bir çamaşırlık yapmak;
- 6 - Köyde bir hamam yapmak;
- 7 - Pazar ve çarşı yerleri yapmak;
- 8 - Köyün sınırı içinde münasip yerlerde ve tepelerde orman yetiştirmek;
- 9 - Köyü, kasaba ve komşu köylere bitişiren yolların iki kenarına ağaç dikmek ve köy sınırı içindeki yabani ağaçları aşılamaq;

- 10 - Köyde ekilip biçilen ve toplanan mahsulatin veya yapılan eşyanın değeriyle satılabilmesi için köy namına alıcı adam aramak;
- 11 - Köy tarla ve bahçelerini sulamak için bütün köye ortaklama ark yapmak;
- 12 - Köye ortaklama her türlü ziraat, pulluk, orak, harman makineleri almak;
- 13 - Köyde peynir ve yağ yapmak için makine almak;
- 14 - Köye ortaklama değirmen yapmak veya getirtmek;
- 15 - Köylülerin giydiği esvapları köyde dokutmağa çalışmak;
- 16 - Köylüden berber yetiştirmek;
- 17 - Köylüden ayakkabıcı yetiştirmek;
- 18 - Köylüden nalbant, demirci, arabacı, kalaycı yetiştirmek;
- 19 - Ekinden çok gelir almak için yapma gübre getirtmek;
- 20 - Köylünün bilgisini artıracak kitap getirtmek;
- 21 - Yemeklik ve para ile köy fıkaraına ve öksüzlere yardım etmek, kimsesiz çocukları sünnet ettirmek ve kızları evlendirmek için yardım etmek ve fukara cenazelerinin kefen vesairesinin tedarikine çalışmak;
- 22 - Kazaen yanan veya yıkılan fukara evlerini bütün köy yardımı ile yapmak;
- 23 - Bütün köy için bankadan para kaldırmak ve tarla, bahçe, çift ve tohum almak isteyenlere vermek ve bu paranın her sene borçlarını toplıyarak bankaya yatırmak;
- 24 - Köyde güreş, cirit, nişan talimleri gibi köy oyunlarını yaptırmak;
- 25 - Kağnıları dört veya iki tekerlekli arabaya çevirmek ve köy parasıyla araba yapacak ve onaracak bir tezgah açtırıp köy namına idare etmek;
- 26 - Her köyde köy sandığından bir ambar yaptırıp bunun bir bölmesine harman zamanında herkesten köy namına mahsullerine göre birer miktar zahire ödünç alınarak konulmak ve bu zahireyi muhtaç köylülere gene köy namına yemeklik veya tohumluk olarak ödünç vermek ve her sene ambarda artan zahireyi yeni mahsul ile değiştirmek;
- 27 - Her sene köy namına bir veya daha ziyade tarla ektirerek mahsulünü imece yoluyla biçip elde ettikten ve gelecek sene için tohumu ayırdıktan sonra artanını satarak parasını köy sandığına yatırmak;

Ek 10: 442 Sayılı Köy Kanunu

Madde 36 – Muhtarın göreceği Devlet işleri şunlardır:

- 1 - Hükümet tarafından bildirilecek kanunları, nizamları köy içinde ilan etmek ve halka anlatmak ve kanunlar, nizamlar, talimatlar, emirler ile kendisine verilecek işleri görmek;
- 2 - Köyün sınırı içinde dirlik ve düzenliği korumak (asayiş korumak);
- 3 - Salgın ve bulaşık hastalıkları günü gününe Hükümete haber vermek;
- 4 - Hekim olmıyanların ve üfürükçülerin hastalara ilaç yapmasını menetmek ve Hükümete haber vermek;
- 5 - Köylünün çiçek ve bulaşık hastalıklar aşısı ile aşılanıp hastalıktan kurtulmasına çalışmak;
- 6 - Köye gelip gidenlerin niçin gelip gitmekte olduklarını anlamak ve bunlar içinde şüpheli adamlar veyahut ecnebiler görülürse hemen yakın karakola haber vermek;
- 7 - Her ay içinde köyde doğan, ölen, nikahlanan ve boşananların defterini yapıp ertesi ayın onuncu gününden evvel nüfus memuruna vermek ve köyün nüfus defterini birlikte götürerek vukuatı yürütmek;
- 8 - Vergi toplamak için gelen tahsildarlara yol göstermek, yardım etmek ve tahsildarların yolsuzluğunu görürse Hükümete haber vermek.
- 9 - Asker toplamak ve bakaya ve kaçakları Hükümete haber vermek;
- 10 - Köy civarında eşkıya görürse Hükümete haber vermek ve elinden gelirse tutturmak;
- 11 - Köylünün ırzına ve canına ve malına el uzatan ve Hükümet kanunlarını dinlemeyen kimseleri köy korucuları ve gönüllü korucularla yakalattırarak Hükümete göndermek;
- 12 - Köy sınırı içinde yangın ve sel olursa köylüleri toplayıp söndürmeğe ve çevirmeğe çalışmak, (orman yangınlarında sınırdan dışarı olsa dahi yardıma mecburdurlar.);
- 13 - Mahkemelerden gönderilen celpname ve her türlü tezkere ve hükümleri lazım gelenlere bildirerek istenilen işleri yapmak ve mahkeme mubaşirine ve jandarmaya vazifesinde kolaylık göstermek;

14 - İhzar ve tevkif müzekkereleri (bazı adamların kanun namına tutulmasını emreden mahkeme kağıdı) gösterildikte aranılan kimseleri kağıdı getirenlere tutturmak;

15 - Zarar görenlerin şikayeti ve bilip işidenlerin haber vermesi üzerine sorup araştırmak;

16 - Bu kanunda ismi geçen davaları ihtiyar meclisine söyleyip hükmünü almak.

Madde 37 – Muhtarın göreceği köy işleri şunlardır:

1 - 13 üncü maddede sayılan işleri ihtiyar meclisi ile görüşerek yapmak ve yaptırmak;

2 - 14 üncü maddede sayılan işlerin yapılabilmesi için köylülere öğüt vermek;

3 - İhtiyar meclisi ile görüşükten sonra köylüyü işe çağırmak;

4 - İhtiyar meclisi kararı ile köy işlerine harcanacak parayı toplamak;

5 - Köy işlerine harcanacak parayı topladıktan sonra harcamak için emir vermek;

6 - Bir ay içinde nerelere ve ne kadar para harcamış ise gelecek ay başında hesabatını ihtiyar meclisine vermek;

7 - Köy işlerinde hem davacı, hem hasım olarak mahkemede bulunmak ve isterse mahkemeye diğer birini yerine (vekil) göndermektedir

Ek 11. 5216 Büyükşehir Belediyesi Kanunu

MADDE 7.- Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) İlçe ve ilk kademe belediyelerinin görüşlerini alarak büyükşehir belediyesinin stratejik plânını, yıllık hedeflerini, yatırım programlarını ve bunlara uygun olarak bütçesini hazırlamak.

b) Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar ıslah plânlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl

içinde uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak.

c) Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak, 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak.

d) Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek.

e) Belediye Kanununun 68 ve 72 nci maddelerindeki yetkileri kullanmak.

f) Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.

g) Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımını sağlamak, kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek.

h) Coğrafi ve kent bilgi sistemlerini kurmak.

i) Sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunmasını sağlamak; ağaçlandırma yapmak; hafriyat toprağı, moloz, kum ve çakıl depolama alanlarını, odun ve kömür satış ve depolama sahalarını belirlemek, bunların taşınmasında çevre kirliliğine meydan vermeyecek tedbirler almak; büyükşehir katı atık yönetim plânını yapmak,

yaptırmak; katı atıkların kaynakta toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; sanayi ve tıbbî atıklara ilişkin hizmetleri yürütmek, bunun için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; deniz araçlarının atıklarını toplamak, toplatmak, arıtmak ve bununla ilgili gerekli düzenlemeleri yapmak.

j) Gıda ile ilgili olanlar dâhil birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri ruhsatlandırmak ve denetlemek, yiyecek ve içecek maddelerinin tahlillerini yapmak üzere laboratuvarlar kurmak ve işletmek.

k) Büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu veya işlettiği alanlarda zabıta hizmetlerini yerine getirmek.

l) Yolcu ve yük terminalleri, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek.

m) Büyükşehirin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclis kararıyla ödül vermek.

n) Gerektiğinde sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak.

o) Kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlamak, bu amaçla bakım ve onarımını yapmak, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa etmek.

p) Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek.

r) Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak.

s) Mezarlık alanlarını tespit etmek, mezarlıklar tesis etmek, işletmek, işlettirmek, defin ile ilgili hizmetleri yürütmek.

t) Her çeşit toptancı hallerini ve mezbahaları yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek, imar plânında gösterilen yerlerde yapılacak olan özel hal ve mezbahaları ruhsatlandırmak ve denetlemek.

u) İl düzeyinde yapılan plânlara uygun olarak, doğal afetlerle ilgili plânlamaları ve diğer hazırlıkları büyükşehir ölçeğinde yapmak; gerektiğinde diğer afet bölgelerine araç, gereç ve malzeme desteği vermek; itfaiye ve acil yardım hizmetlerini yürütmek; patlayıcı ve yanıcı madde üretim ve depolama yerlerini tespit etmek, konut, işyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşları ile kamu kuruluşlarını yangına ve diğer afetlere karşı alınacak önlemler yönünden denetlemek, bu konuda mevzuatın gerektirdiği izin ve ruhsatları vermek.

v) Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak.

y) Merkezî ısıtma sistemleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek.

z) Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları insandan tahliye etmek ve yıkmak.

Büyükşehir belediyeleri birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen yetkilerini, imar plânlarına uygun olarak kullanmak ve ilgili belediyeye bildirmek zorundadır. Büyükşehir belediyeleri bu görevlerden uygun gördüklerini belediye meclisi kararı ile ilçe ve ilk kademe belediyelerine devredebilir, birlikte yapabilirler.

İlçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kanunlarla münhasıran büyükşehir belediyesine verilen görevler ile birinci fıkrafta sayılanlar dışında kalan görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

b) Büyükşehir katı atık yönetim plânına uygun olarak, katı atıkları toplamak ve aktarma istasyonuna taşımak.

c) Sıhî işyerlerini, 2 nci ve 3 üncü sınıf gayrisıhî müesseseleri, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.

d) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerden; otopark, spor, dinlenme ve eğlence yerleri ile parkları yapmak; yaşlılar, özürllüer, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültürel hizmetler sunmak; mesleki eğitim ve beceri kursları açmak; sağlık, eğitim, kültür tesis ve binalarının yapım, bakım ve onarımı ile kültür ve tabiat varlıkları ve tarihî dokuyu korumak; kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin geliştirilmesine ilişkin hizmetler yapmak.

e) Defin ile ilgili hizmetleri yürütmek.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığına ve organize sanayi bölgelerine tanınan yetki ve sorumluluklar bu Kanun kapsamı dışındadır.

Ek 12: 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu

Büyükşehir Belediyesi Meclisi'nin Görevleri

- Büyükşehir belediyesi bünyesinde hizmet ve çeşitli birimlerin kurulmasına kaldırılmasına ve bunların birleştirilmesine karar verme yetkisi vardır.
- Büyükşehir belediyesi iktisadî kuruluşların safi gelirlerini büyükşehir belediyesine mali kaynak olarak aktarılacak oranı belirlemek.
- İlçe belediyelerinin bütçelerini yapılacak yatırımlar ve hizmetlerin bütünlüğünü bozmayacak şekilde meclisten geçirerek aynı şekilde düzeltme ve değiştirerek kabul etmek.
- İlk kademe ve ilçe belediyeleri arasındaki hizmetlerin yerine getirilmesi açısından uyum ve koordinasyonu sağlamak. Büyükşehir belediyesi belediyeleri arasında çıkacak olan anlaşmazlıkları büyükşehir belediye meclisinin nihai sonuca bağlama yetkisi bulunmaktadır. Yeni yapılacak olan hizmetlerin büyükşehir belediye meclisi tarafından ilk kademe ve ilçe belediyelerine paylaşımak. İlk kademe veya ilçe belediyesi kendi mücavir alanı içerisinde gerçekleştireceği bir hizmetin ortak veya büyükşehir belediyesi

tarafından yapılmasına karar vermek. Büyükşehir belediye başkanının teklifi ile yüzde onu geçmemek şartı ile kendi il sınırları içindeki belediyelerine meclisinde kararı ile mali ve nakdi yardımlar yapabilirler.

EK 13: 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu

MADDE 18.- Büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Belediye teşkilatının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, beldenin ve belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

b) Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi hazırlamak ve uygulamak, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini belirlemek, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

c) Büyükşehir belediye meclisi ve encümenine başkanlık etmek, bu organların kararlarını uygulamak.

d) Bu Kanunla büyükşehir belediyesine verilen görev ve hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli önlemleri almak.

e) Büyükşehir belediyesinin ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin etkin ve verimli yönetilmesini sağlamak, büyükşehir belediyesi ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin bütçe tasarılarını, bütçe üzerindeki değişiklik önerilerini ve bütçe kesin hesap cetvellerini hazırlamak.

f) Büyükşehir belediyesinin hak ve menfaatlerini izlemek, alacak ve gelirlerinin tahsilini sağlamak.

g) Yetkili organların kararını almak şartıyla, büyükşehir belediyesi adına sözleşme yapmak, karşılıksız bağışları kabul etmek ve gerekli tasarruflarda bulunmak.

h) Mahkemelerde davacı veya davalı sıfatıyla ve resmî mercilerde büyükşehir belediyesini temsil etmek, belediye ve bağlı kuruluş avukatlarına veya özel avukatlara temsil ettirmek.

i) Belediye personelini atamak, belediye ve bağlı kuruluşlarını denetlemek.

j) Gerektiğinde bizzat nikâh kıymak.

k) Diğer kanunların belediye başkanlarına verdiği görev ve yetkilerden büyükşehir belediyesi görevlerine ilişkin olan hizmetleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak.

l) Gerektiğinde görev ve yetkilerinden bir veya birkaçını ilçe veya ilk kademe belediye başkanına devretmek.

m) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, özörlölerle ilgili faaliyetlere destek olmak üzere özörlö merkezleri oluşturmak.

Büyükşehir belediyelerinin 7 nci maddeye göre ilçe ve alt kademe belediyelerine görevlerini devretmeleri için büyükşehir belediye başkanının uygun görüşü aranır.

ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı: İsmail YALÇIN

Doğum Tarihi: 10.02.1977

Adres: Barış Mh. Semerkand Line K-Blok No:33 K:5 Beylikdüzü-İstanbul

e-mail: ismeilyalcin@mynet.com

GSM: 0532 433 80 85 – 0542 672 10 04

Askerlik Durumu: Yapıldı

Medeni Durum: Evli

Eğitim: -Erciyes Üniversitesi İ.İ.B.F İktisat 1999 Mezun

-Aydın Üniversitesi Yerel Yönetimler Yüksek Lisans 2015

-Atatürk Üniversitesi Adalet Yüksekokulu 2014-....

İş Tecrübesi: -Garipoğlu Şirketler Grubu – Pazarlama

-Beylikdüzü Belediyesi Personel ve Muhasebe Şefi 2003-2006

-İNKOSA 1.derece imza yetkili Finans Müdürü 2006-2009

- Beylikdüzü Belediyesi Başkan Yard. ve Başkan Vekili 2009-2014

-Beylikdüzü Belediyesi Mali ve İdari İşler Baş Danışmanı 2014-....

Dil Bilgileri:İngilizce (İyi)